

"KELEIVIS"

DARBO ŽMONIŲ LAIKRAŠTIS

Leidžia

J. G. GEGUZIS & CO.

Prenumerata metams:

Amerikoje \$1.50
Kanadoje ir užrubežiuose \$2.00

Prenumerata pusei metų:

Kanadoje ir užrubežiuose \$1.25
Amerikoje 90c.

Apšaukimų kainos klauskit laišku.

Kreipiantis su kokiais nors reikalais, taip adresuokite:

"KELEIVIS"

28 Broadway, S. BOSTON, MASS.

"KELEIVIS"

LITHUANIAN WEEKLY

Published by

J. G. GEGUZIS & CO.

Every Thursday in Boston, Mass.

Represents over 4,000 Lithuanians in the City of Boston, 50,000 in New England and about 400,000 in the United States.

The Best Advertising Medium.

Advertising rates on application.

All communications should be addressed to:

"KELEIVIS"

28 Broadway, S. BOSTON, MASS.

No. 17

Telephone:
So. Boston, 935-W.

SO. BOSTON, MASS., 23 Balandžio (April), 1914 m.

"Entered as Second Class Matter" February 23, 1905, at the Post Office at Boston, Mass., under the act of March 3, 1879.

Telephone:

So. Boston 935-W.

Metas X.

Iš Rusijos.

"Aniuolų fabrika."

Šiomis dienomis Archangelsko mieste susekta "angelių fabrika." Tai buvo urvas, kur badu buvo marina, mi kudiškai. Tuo "fabrika" prigulėjo tulai Onai Kuznecovai, 60 metų amžiaus moteriškai, kuri tą biznį vedė per 30 metų. Reikia žinot, kad Archangelske rusai darbininkai gyvena taip varginai, jog savo kudiškių negali užauginti. Kuznecova jiems buvo kaip ir kokia išganytoja. Už menką atlyginimą ji apsiimdavo tuos kudiškius auklėti. Ypač merginas ji gelbėdavo, kurias nelabai s gamnys apdovanodavo nereikalinga "bėda."

Ir kas metai daugybė tokių kudiškių buvo siunčiama į kitą pasaulį. Žmonės ėmė kalbėt, kad iš Kuznecovos namo lavonų išveža daugiau, negu iš viso miesto. Šiomis dienomis Kuznecovos namą aplankė policija. Kambarys, kur gulėjo kudiškai, buvo tamsus ir begalo purvinas. Oras buvo neįsakyta trauks, buvo jaučiama koks tas nuodingos rukšties gazai. Kudiškai buvo sumesti pasieniję visi nuogi, tik pridengti purvinais skudurais. Jie buvo išdžiuve, vieni tik kaulukai, ir spiege, net pajuo. Du kudiškiu rasta jau negyvu.

Kuznecova buvo areštuota ir patraukta teisman, bet teismas ją išteisino.

Žmonės tą baisų urvą praminė "aniuolų fabrika."

Nuteisė vagių karalių.

Dvinskas dabar tik pasibaigė byla vagių karaliaus Arsabo ir jo šalkos. Arsabo per kelis metus plėšė ir žudė gyventojus, bet buvo vis nesugaunamas. Jo šalkoj buvo stačiai geležinė disciplina. Jei kuris iš šalkos ją peržengdavo, Arsabo tą tuojaus pjaudavo.

Teismas pasmerkė Arsabo 12 metų, o kitus šalkos narius 10 metų katorgos.

Kun. Pranaitis gavo nuo caro medali.

Peterburgas, 21 bal.—Lietuvių kunigui Pranaitiui prisegta medalis, antrojo laipsnio šv. Stanislovo ordenas. Caras liepė duot jam medali už tai, kad laike Beilio bylos Kijeve jis išvien su juodašimčiais ėjo prieš žydus ir tvirtino, jog žydai vartoja krikščionių kraują.

Bankininkas išbėgo.

Kijevas.—Išbėgo užsienin bankininkas Silimas. Vietos bankai nustojo daugiau, kaip pusės milijono rublių.

Uždaro 7 katalikų draugijas Kijevo generalgubernatoriaus paskelbė, kad senatas liepė uždaryti visas 7 katalikų draugijas Volyniaus gubernijoje.

Už rankos nepadavimą.

Minskas.—Teismo tardytojas Iljaševičius patrauktas tieson už tai, kad atsisakė paduoti ranką miesto gydytojui.

Prasideda revoliucijos judėjimas; 80,000 žmonių streikuoja.

Jau buvom rašę, kad Peterburge sustreikavo darbininkai. Dabar telegramos praneša, kad ir Maskvoje prasidėjo streikas. Streikuoja jau 80,000 darbininkų. Streikas turis grynai revoliucijinį pobūdį. Darbininkai pradeda kilti prieš valdžios priespaudą. Darbo sąlygos dirbtuvėse nepanešamos. Tarp darbininkų pradėjo plėtoties ligos. Reikalauti geresnių sąlygų streikuot valdžia draudžia. Agitatoriai areštuojami ir tremiami Sibiran. Taip pereitais metais ištremta 100,000 žmonių.

Darbininkų laikraščiai kas diena baudžiami Peterburge, Maskvoje, Varšavoje ir Rygoje. Kartais už dumos atstovų kalbos paminėjimą nubaudžia laikraštį 250 rublių. Štai lietuvių darbininkų savaitraštis "Vilnis" Rygoje už 5-tą numerį buvo nubautas 200 rublių, o už 7-tą numerį nubaudė jau 500 rublių. Neturint iš ko užsimokėti, redaktoriai sodinami kalėjimam.

Šiandien Rusijos kalėjimuose sėdi 500 redaktorių, o du jau mirė tenai.

Prieš tokį despotišką valdžios elgimąsi visur prasideda žmonių bruzdėjimas, kyla streikai.

Varšavos studentų-demonstrantų byla.

Kaip jau mes seniau rašėme, lenkų studentai-tautininkai buvo sudarę Varšavoje prieš Vokietijos konsuliumus didelę demonstraciją-protestą dėl lenkų persekiojimo Poznaniuje. Demonstrantai išdaužė konsuliumų langus ir, sakoma, kildė akmeniu konsului į galvą. Buvo areštuota 64 studentai. Keturi jų greitai buvo paliuosuoti. Kiti administracijos buvo nuteisti nuo dviejų lig trijų mėnesių kalėti. Bet negana to. Už svetimo valstybės atstovo įžeidimą visi areštuoti studentai patraukti tieson 261 bausmių ist. straipsniu, kurs baudžia nuo 16 lig 32 mėnesių tvirtovės.

Šia demonstrantų byla labai įdomiausiai plačioji lenkų visuomenė.

Nesenai įžymausi Varšavos advokatai tarėsi tarp savęs, kaip čia tuos studentus-demokratius išgelbėjus nuo kalėjimo. Buvo išreikštas pageidavimas, kad kažnas studentas turėtų sau atskirą gynėją. Visi Varšuvos advokatai lenkai sutinka ginti studentus be jokio užmokėsio.

Daugelį kapitalistų išreiškė savo pasiparengimą įnešti užstatą, kad paliuosavus studentus iš kalėjimo.

Kova su girtybe.

Orenburgas.—Finansų ministerio Barko aplinkraščiu besiremiant, kazokų kariūnės stanicų atmainai uždarė 126 aludes.

Alaus bravorų savininkai nerimastauja. Laukiama alaus vartymo sumažėjimo ir daugelio darbininkų paliuosavimo.

ŽINIOS IS VISUR.

Nauja ministerija Japonijoje

Prasidėjus Japonijos žmonių bruzdėjimui dėl išėjusių į aikštę vagysčių karės laivyne buvo atstiatdydinti visi ministeriai. Kelias savaites šalis buvo visai be ministerijos ir tik pereitą savaitę ji suorganizuota. Ministerių pirmininku tapo paskirtas gabus diplomatas grovas Sigenobu Okuma, užsienio ministerium — Takaaki Kato, finansų — Redžiro Vakatsuki, laivyno — Rokuro Jaširo, karės — Išinosuki Oka, teisų — Jukio Ozaki, komunikacijos — Tokitoši Taketomi, pirklybos — Kanetaki Oura, švietimo — Ktokuro Ičkyi.

Kita revoliucija Kynuose.

Londonė gauta žinių, kad Kynuose rengiama kita revoliucija. Sanghajuje 15 d. balandžio valdžia areštavusi keliolika japoniečių, kurstančių kariūmenę prie sukilimo. Sykiu sumita svarbūs dokumentai, iš kurių pasirodė, kad šita revoliucija kurstas d-ras Sun Yat Sen, tas pat Sun, ką ir pirmą revoliuciją buvo sukėles. Sulgytų dokumentų, revoliucija turinti prasidėti šį mėnesį išpiovimu visų dabartinių valdininkų.

Belgijos socialistų suvažiavimas.

Tarp 12 ir 14 balandžio Bruselėje atsibuvo Belgijos socialistų suvažiavimas. Iš raportų pasirodė, kad šiaandien Belgijos socialistų partija turi 1,377 kuopas ir 284,601 pilnai užsimokėjusių narių. Dieninis partijos organas "Le Peuple" turi 70,000 skaitytojų, kuomet flamanų kalboje leidžiamas savaitraštis "Vooruit" turi 172,000 skaitytojų.

Apiplėšė amerikiečius.

Turkijoje, netoli Galilejos jūros 18 balandžio tapo užpulti ir apiplėšti keli amerikiečiai mokytojai iš dvasiškos amerikiečių kolegijos Beirute. Vienas jų liko razbaininko šuviu net sužeistas. Amerikiečių konsulis Beirute pranešė apie tai turkų valdžiai.

170,000 anglikasių streikas pasibaigė.

Leeds, Anglija.—Anglikasių streikas, kuris prasidėjo 2 balandžio, jau pasibaigė ir 170,000 žmonių sugrįžo darban. Apie streiko pasekmes žinių nėra.

Iš Peterburgo į Pekiną oru.

Francuzų orlaivijos draugija rengia su rusų orlaivijų klubių lenktynes: iš Peterburgo lėks oru į Pekiną, Kynų sostapilę, 9,000 kilometrų (5,600 angl. mylių) atstumo. Rusai turi 15-kolę vietų parupinti gazolino sandėlius. Lėks per Maskvą, Samarą, Omską, Tomską, Irkutską, Charbiną, Mukdeną ir Taku.

Žemės drebėjimas.

Ant Martinikos salos 17 balandžio drebėjo žemė. Ne-laimių nebuvo.

Mann darbuojasi Afrikoje.

Johannesburg, Pietų Afrika.—Anglijos sindikalistų vadas Mann, kuris atvažiavo čionai tik kelios dienos atgal, jau karštai pradėjo darbuotis. Savo prakalbose jisai šaukia darbininkus vienyti į uniiją, o kada reikals atėis, pamesti darbą ir tegul valdžia su kapitalu pastimpa badu.

Mann yra labai įspudingas kalbėtojas.

Užmušta 2,000 razbaininkų.

Buvom jau kelis kartus rašę, kad Kynuose siaučia skaitliga gauja razbaininkų, tulo "Baltojo Vilko" vadovaujama. Ji užpuldavo ant miestų, plėsdavo turtus ir šimtais žudydavo žmones. Bet štai 17 balandžio, kuomet tie razbaininkai užpuolė pradėjo plėsti vieną miestelį, juos apsupo kariūmenė ir 2,000 jų užmušė, kitus gi suėmė.

Per metus priaugo 10,260 socialistų.

"Milwaukee Leaderio" korespondentas iš Amsterdamo praneša, kad per 1913 metus Holandijos socialistų partija pakilo nuo 15,567 iki 25,830 narių. Kuopų skaičius nuo 284 iki 382. O kunigėliai vis kartoja savo pasaką, kad socialistai puola.

Francuzai už Huertą.

Kada Paryžių pasiekė žinia, jog Huerta atsisakė pasveikinti amerikiečių vėliavą, visi beveik francuzų laikraščiai išreiškė Huertai pagyrimą. Pati gi francuzų valdžia į tuos kivirčius žiuri visai šaltai.

Sufragistės sudegino teatrą

Great Yarmouth mieste, Anglijoje, 17 balandžio kariaujančios sufragistės padėjo teatre bombą po suolu. Apie 4 valandą naktį bomba eksplodavo ir gimės iš to gaisras sunaikino teatrą, kuris lėšavo \$100,000.

Vėl 150 arabų užmušta.

Balandžio 17 d. Tripolijoje vėl buvo susirėmimas arabų su italų kariūmene. Apie 2,000 arabų užpuolė italus, bet tuojaus turėjo bėgti, palikdami 150 žmonių ir daug sužeistų.

Tris bombos.

Glasgow, Škotija.—Sufragistės susprogdino 3 bombas, norėdamos sugriauti Belmonto bažnyčią, vienok eksplozija buvo persilpna.

Užsimušė du orlaivininkai.

Buc, Francuzija.—Balandžio 20 d. laike lenktynių ore susimušė du orlaiviai, eksplodavo gazolinas ir abu nukrito žemėn. Užsimušė ant vietos.

Mikados vainikavimas atidėtas.

Tokio.—Japonijos karaliaus Josihito vainikavimas atidėtas net iki 1916 metų.

Italijos valdžia dreba.

Italijos valdžios geležinkelio darbininkai jau gata-vi į streiką. Valdžia traukia kariūmenę. Laukiama rimtų atsitikimų.

IS AMERIKOS.

KARĖ SU MEKSIKA NEIŠVENGTINA.

"Patrijotiškas kraujas verda."

Geltonieji Amerikos laikraščiai, kurie vien tik skandalais ir sensacijomis gyvena, senai jau šaukia, kad Suvienytos Valstijos turi apskelbti Meksikai karę. Bet vis dar nebuvo priežasties. Dabar atsirado ir "priežastis." Nuplaukus anadien Suv. Valstijų kariškam laivui į Tampico uostą, Meksikos valdžia netik nepasveikino Suvienytų Valstijų vėliavos, po kuria tas laivas plaukė, bet dagi areštavo keliatą jurininkų, kada tie išėjo į miestą pradėjo smarkaut. Patrijotiškoji (geltonoji) amerikiečių spauda pasinaudodama tuo atsitikimu, pakėlė didžiausį riksmą. "Huertos valdžia nepasveikino žvaigždėtos vėliavos! Tai didžiausias mūsų garbės įžeidimas. Karė, čia vie ntik karė gali mūsų garbę apginti. Musų valdžia kuogreičiausia turi apskelbti Meksikai karę!"

Bet prezidentas Wilsonas, matyti, nėra toks karštas "patrijotas." Jis į karę nesisukubina. Jis liepė paklausti pirma Meksikos valdžios, kodėl ji nepasveikino Suvienytų Valstijų vėliavos ir užką buvo areštuoti jurininkai. Meksikos valdžia atsakė, kad Suv. Valstijų laivas atsisakė pasveikinti Meksikos vėliavą, todėl meksikiečiai nesveikino žvaigždėtos amerikiečių vėliavos. Taigi Wilsonas, vietoj apskelbti Meksikai karę, liepė savo laivams visuomet pasveikinti meksikiečių vėliavą, kuomet tie pasveikins žvaigždėtą.

Reikia pripažinti, kad Wilsonas čia pasielgė labai išmintingai. Bet tas baisiai nepatiko patrijotiškiems geltonlapiams, kuriems labai norisi karės, ir jie pradėjo šaukti, kad Wilsonas ne patrijotas, kad jis Huertai pataikaudamas leidžia niekinti savo vėliavą ir areštuoti kariūvius. "Žiurint į tokį Wilsono elgimąsi mūsų gislose verda patrijotiškas kraujas!" sako Haersto geltonlapias.

Ir, kaip dabar išrodo, karė tečiaus neišvengtina. Mat Meksikos diktatorius Huerta vistiek atsisakė pasveikinti Suv. V. vėliavą, jeigu Wilsonas neduos jam rastiško užtikrinimo, kad Suv. V. laivai sveikins Huertos vėliavą.

Wilsonas tuomet pertraukė su Huerta visas tarybas ir 20 balandžio kreipėsi tiesiog į kongresą, kad tas įgaliotų jį panaudoti ginkluotą spēką savo šalies "garbei palaikyti." Geltonieji laikraščiai dabar ploja Wilsonui delnais.

Senatas įnešta sumanymas tuojaus paskirti Wilsonui \$50,000,000 šalies "apgimimo" reikalams.

Tiesa, tas da nereiškia, kad Meksikai bus formaliskai apskelbta karė, nes Su-

vienytos Valstijos negali apskelbti karės prieš tokia valdžią, kurios jos nepripažįsta, o Huertos valdžios Suvienytos Valstijos nepripažįsta. Tečiaus prezidentas Wilsonas nori visų-pirma užimti Tampico ir Vera Cruz miestus, o taipgi ir geležinkelį, vedantį nuo Vera Cruz į Mexico City. Kongresas esąs gatavas tam pri-tarti. Tuo tarpu abiem Amerikos pakraščiais link Meksikos plaukia Suvienytų Valstijų laivynas, kad iš abiejų Meksikos pusių uždegtų bloką.

Revoliucionieriai šluoja. Huertos armija sunaikinta.

Meksikos revoliucionieriams nepaprastai sekasi. Porą savaitių atgal jie sumušė Huertos kariūmenę ties Terreonu, paimdami tą miestą ir tvirtovę, o dabar vėl laimėjo didelį muštį ties San Pedra de las Colonias. Revoliucionierių vadas Villako, kad tai buvo didžiausias ir svarbiausias muštis, kaip prasidėjo Meksikoj revoliucija. Huertos kariūvių buvę tarp 12,000 ir 15,000; revoliucionierių spēkos siekė 20,000 žmonių. Po 10 dienų mušio valdžios kariūmenė uždegė miestą ir pradėjo bėgti didžiausioj betvarkėj, palikdami 2,800 užmuštų. Beto, 700 kariūvių revoliucionierių paėmė nelaisvėn, paimdami sykiu 10 kanuolių, 50 vežimų valgomųjų daiktų, 10,000 patromų ir daug geležinkelinių ties-ti medegos. Revoliucionierių gi nuostoliai — 1,000 vyru užmušta bei sužeista. Huertos armija dabar esanti visiškai sudemoralizuota ir galima sakyti, sunaikinta. Juo tolyn, juo sunkesnį revoliucionieriai užduoda jai smugį. Dabar revoliucionieriams lieka tik paimti Mexico City ir padaryti Huertai galą, taip kaip jis padarė Maderai.

Paskutinios žinios skelbia, kad revoliucionieriai paėmė 20 traukinių, tarp kurių buvo Huertos karvedžių rastišės ir svarbūs kariški plenai.

Pasikėsinimas ant New Yorko majoro gyvasties.

Balandžio 17 d. norėta nušauti New Yorko majoras Mitchell. Pasikėsinimas turėjo vietą ant Park Row gatvės, prie pat ratužės (City Hall), tuoj po pirmaj valandai. Majoras rengėsi važiuot su policijos komisi-jonierium ir advokatu Polku ant pietų. Sėdant jiems į automobilį aplinkui, kaip paprastai, susirinko burys žiopsotojų. Per tą burį pradėjo lįsti senas žmogelis. Prisiartinęs prie automobiliaus jis išsitraukė revolverį ir šovė. Jį tuojaus sučiupo policijantas. Automobilu vienas sukiubo. Pasirodė, kad kulipka pralėkė palei majoro galvą, nubraukdama jam kairįjį veidą, ir pataikė advokato Polko veidam, sutrupindama jam žandą ir išmušdama beveik visus priešakinis dantis.

Suimtas šovikas išpradžios i jokius klausimus neatsakinėjo, tik kada majo-

ras paklausė, kur jisai gyvena, jis atsakė: "Aš namų visai neturiu."

Vėliau išsiaiškino, jog jis vadinasi Michael P. Mahoney, kalvis iš amato, 72 metų amžiaus ir jau metai laiko kaip neturėjo darbo. Kada policijoj magistratas pasakė, jog stato jį po \$25-000 kaucijos, Mahoney nusijuokė ir pasakė: "O kodėl gi nepakelti da augščiau? Juo daugiau, juo puikiau!"

Karės nebus.

Paskutinės telegramos iš Washingtono praneša, kad karės su Meksika nebus. Žemesnis kongreso butas išnesė rezoliuciją, kuri suteikia prezidentui galę panaudoti pilną karišką spēką prieš Huertą bet senatas tą rezoliuciją atmetė. Senatas taipgi atmetė ir paties prezidento sumanyją užimti nekuriuos Meksikos uostus. Senatas nemato reikalingu kelti tokį triukšmą dėl tokio menkniekio, kaip atsisakymas pasveikinti amerikiečių vėliavą.

11,788 Chicagos moteris balsavo už socialistus.

Suskaicius miesto rinkimų komitetui balsus pasirodė, kad 7 balandžio rinkimais Chicagos socialistų kandidatai gavo 39,868 balsus. Iš tų buvo 11,788 moterų balsai.

11 meksikiečių studentų sumetė upėn.

Vaisiai geltonųjų laikraščių kurstymo žmonių prieš meksikiečius jau pasirodė. Štai Notre Dame, Ind., universiteto studentai užpuolė meksikiečius studentus, sumušė juos ir 11 jų įmetė upėn. Meksikos vice-konsulis Indianopolije pranešė apie tai Meksikos ambasadoriui Washingtone.

10 metų kalėjimo už 94 centus.

Fort Madison, Ia.—Apskričio teismas nuteisė S. E. Robinsoną 10 metų kalėjimo už tai, kad jis pavogė iš geležinkelio kompanijos 7 geležinkelio tikietus po 12c. ir 10 centų pinigais. Tokiems teisėjams vieta turėtų but beprotnamijė, o ne teisme.

Kita bedarbių armija traukia Washingtonan.

Skaitytojai jau žino apie bedarbių armiją, kuri "generolo" Keley vedama ėjo iš Californijos į Washingtoną, bet pakelėj buvo policijos užpulta ir išblaškyta, o vadovas Kelly su keliais savo draugais pasodintas 6 mėnesiams kalėjimam. Taigi dabar Ohio valstijoje susitvėre kita panaši armija ir pesčia eina Washingtonan. Vadovauja tulas Coxey.

Socialistas redaktorius laimėjo bylą.

Vyriausis New Jersey valstijos teismas 20 balandžio atrado Patersono socialistų laikraščio redaktorių Scottą nekaltu ir nuėmė nuo jo žemesniojo teismo bausmę. Žemesnysis teismas, netaikaudamas Patersono fabrikanams, buvo nuteisęs Scottą iki 15 metų kalėjimo už "kurstymą darbininkų prie riaušių."

Peržvalga.

Kas netinka Mikės cenzurai.

Siomis dienomis "Keleivis" redakcijon atėjo sugrąžintas iš Lietuvos "Keleivis". Kalendorius 1914-tiems metams. Kalendorius buvo išsiųstas iš Chicago. Siuntėjo vardas ir antraštas toks: Ivanuskis Jonas, No. 858 W. 33-d st., Chicago, Ill. "Keleiviu" jį sugrąžino matomai dėlto, kad "Keleivis" konverte buvo siunčiamas. Ant konverte prispausta francų kalba antspauda: "Refuse par la Censure." Vadinasi, siuntinys uždraustas cenzura.

Peržiūrėjus sugrąžintą kalendorių pasirodė, kad mūsų Mikės cenzurai nepatinka visas "Darbininkų Kalendorius", kur paminėta svarbesni nutikimai iš kovos darbo su kapitalu bei valdžia, kaip antai žudymas revoliucionierių, sąduymas darbininkų, minių sukilimas ir t.t. Išbraukta visa dvilika mėnesių.

Toliau tai gudriai (o gal girtai) cenzurai nepatinka eilėse "Užkit, kait" šie žodžiai: "Puls karaliai ir pavaliai Romos popams reikės puli" (pusl. 44). Tas irgi perbraukta.

Toliau jį randa "nelegališku" straipsnį "Ilga, tvirta, plati darbininko nugara", nes vienoj vietoj tenai paminėta žandarai ir monarčas:

"Valdonai turėjo savo žandarus, savo teisėjus, savus kalėjimus ir budelius, kad tie turėtų tą plačią palinkusią darbininko nugarą ir neduotų jai išsitiesti, nes tas galėtų užkelti valdžios žandarai ir monarchai." (Pusl. 84-85.)

Bet už vis baisiausia Niemojewskio novelė "Ponas Jezus Varšavoje." Caro žandarai tenai taip sužvėrėję, kad ir p. Jezų areštuoja. Mat Jezus išsipašė pas Dievą, kad jį leistu pažūrėti, kas dedasi ant žemės. Dievas pagalvojo, pagalvojo ir tarė: "Eik, nedraudžiu." Ir ponas Jezus išėjo ant žemės. Atėjo jis Varšavon.

"Eina, eina, o čia staiga sulaiko jį patrulė: "Kudy liezė? A pasport majies". Kaip žinome, neturėjo. Užtat norėjo jį ant vietos susaudyti. O kad visi padariai išrodė, tai sukėlė sąutuvų kulkėmis ir įdėm miestargiui, kad nuvestų policijon.

"Miestargis tuoj apieškojo jį ir labai iškeikė, dargi apkumšė nuo už tai, kad nieko neturėjo prie savęs. Paskui nuvedė jį kanceliarijon, kad surašytų protokolą. Bet kad visi viršininkai buvo išvaikščioję, tai pasodino jį arestan..." (Pusl. 90.)

Čia jau sedėjo keliolika žmonių, tarp jų buvo ir keliolika socialistų. Jezaus niekas nepažino. Visi manė, kad paprastas žmogus ir pradėjo klausinėti, už ką jį areštavo. Jezus nieko neat-sakinėjo, tik labai verkė. Vienas iš socialistų jam aiškina:

"Draug! verksmu čia nieko neįveiksi, čia reikia kietai sirdis turėti! Skaudžia mus, lenkus, oi, skaudžia! Tai mes nesiduodame ir darome visuotinę streiką. Karo jėga saudo gatvėse, kazonai lupa bizuonais, fabrikantai slepia, o paskui — vieni ju nori tvirtai stovėti prie sosto, kiti tvirtai prie Dumos, kiti vėl nori tvirtai stovėti prie to, kad tik ramu būtų, o dar kiti kalba, tik iš tu kalbų nieko neišsina." (Pusl. 91.)

Jezus klausė ir verkė. Paskui rašo lenkų arcivyskupui Popieliu laiška, kad tas užsistotų už nekaltus žmones, kad lieptų general-gubernatoriui Skalloniui išsi- nešti su visa savo kareivija ir t.t. Bet arcivyskupas jaučiasi esąs per didelis ponas Jezaus laiską skaityti. Jis paduoda jį kanaanininkui Mscichowskiui. Kanaanin- kas perskaitęs nusisypsojo ir įmetė gurban.

Ir kažin, ar išėitų Jezus kada nors iš kalėjimo, jeigu susirinkę socialistai su darbininkais neišlaužtų kalėjimo durų. Paliuosavo visus kalinius. Su kitais išėina ir Jezus. Pasisveikines, pasi- bučiaves su darbininkais, jis iškelia raudoną vėliavą ir atsistojęs pradeda juos vesti.

"Sudundėjo gatvė, pasigirdo sądu- mas, pasilėjo kraujas, o jis vedė mi- nias, nors gruvo lavonai: ar pešę

ar social-demokratų, ar bundiečių — visus drauge vedė, nors kunigo ten nesimatė, nors grafo nesimatė, nors ir pono Sienkėvičiaus nesimatė; vedė juos taip, kad nebuvo nei vienos žydų skardynės, jokios juodosios šimtinės, ausai nieko; taip ramiai tie žmonės laukė, kaip niekuomet nesilaikė su kunigu, policistu, arba tautiškuoju demokratu." (Pusl. 92.)

Nors žmonės šaudomi, nors kraujas liejasi, bet Jezaus vedami žmonės eina ir dainuoja: "Salin, siurbikai mūsų kraujo" ir "Sutversim mes gadyne naują." (Pusl. 94.)

Visos šitos vietos kalendo- riuje pažymėtos kaip "ne- legališkos." Taigi, be "Dar- bininkų Kalendoriaus," ku- ris užima 12 puslapių, drau- džiamai da šie skaitymo pu- slapiai: 44, 84, 85, 90, 91, 92 ir 94.

Bet nežiurint, kad "Kel- kalendorius toks "baisus," Lietuvon jo daug jau nuėjo ir, kaip mums žinoma, tik ši- tą vieną sugrąžino.

Daugiau lieteratisko bandi- tizmo.

Visi atsimeina, kaip "Lie- tuva" anuomet užtribijo, buk jį turinti svarbų doku- mentą, kad Socialistų Są- jungoj yra šnipų. Vienas žymus socialistas turis su rusų valdžia ryšius ir rasi- nėjas donosus. Po dviejų mėnesių "Lietuva" ketino tą dokumentą paskelbti.

Praėjo du mėnesiai ir "Lietuva" paskelbė. Tai bu- vo visiems jau žinomas Kon- kolausko "donosas" ant kun. Olšausko. Kur jį tą donosą sučiupo, ar jį gavo jį iš rusų valdžios, ar pavogė stačiai iš Konkolausko, jį ligi šiol da nepaaiškino. Iš kitos g pusės Konkolauskas jau kelis kartus aiškino, jog tas "do- nosas" buvo parašytas juo- kas ir ten pat numestas.

Nors nē "Lietuva," nē nie- kas kitas ligišiol da nepriro- dē, kad jį buvo rašytas su kitokių tikslu, tačiau visi tautiški ir klerikališki orga- nai pradėjo šmeižti socialis- tus, prikaišiodami jiems prie kiekvienos progos Konkolauską, kaip tikrą šnipą. "Pirmyn" tokį begėdišką šmeižimą pavadino andai "literatisku banditizmu." Ir reikia pripažinti, kad var- giu būtų galima tinkamesnį vardą jiems mūsų kalbų su- rasti.

Pakėlus dabar Konkolaus- ko klausimą iš naujo, litera- tiški banditai varo savo juo- dąjį darbą toliaus. Daleis- kim, "Kovoje" dabar tilpo Waterbury'o socialistų kuopos pranešimas, kur smulkiai ir dagi su liudininkais nurodoma, kaip tas do- nosas atsirado. Pranešime aiškiai sakoma:

"34 L. S. S. kuopa suaukė tam tik- ra susirinkimo ištyrimui ant vietos minėto skandalo tuo tikslu, kad vi- suomenė išaiškintų tikrą skandalo is- toriją... Jį minėta tyrinėjimo posėdį buvo užkviesti visi, kurie dalyva- vo rašymo tose garšios 'žajavlenijos' kai- po liudininkai: Jozas Mikėlonis (kurio grįnčioj toki kanceliarija bu- vo), Vincas Volkovickas, Jonas Volko- vickas, Antanas Zakaričius, Mart- nas Truska, Vincas Radzevičius ir Vi- ktoras Radzevičius (nei vienas jų nē- ra socialistas). Jie visi maž-daug vienodai liudijo sekantiai:

"Buvo tai subatos vakaras, kuomet jie susirinkę pas Jozą Mikėlonį, parsiėmė 'dinerkė' alaus, šnekučiavo- si ir galų gale susiginėjo, katras ge- rociai bei formaliskiau moka rašyti o- ficijalius prašymus bei skundus tu- su kalba ir rusų valdžia. Tarp tokių rašinėjų J. Konkolauskas parašė minėtą 'žajavleniją' ant kun. Olšau- sko. /Visi tie 'žajavlenijų' rašytojai išsikirsė antra valanda naktį, palik- dami ten ant stalo visas 'žajavle- nijas', tarp kurių ir J. Konk. 'žajavle- nija' buvo."

Prie to da Konkolauskas tvirtina, kad susėdus jiems tas "žajavlenijas" rašyti, Jozas Mikėlonis, kuris y- ra didelis "patriotas" ir Ba- lučio draugas, paklausė: "Kaip reikėtų rašyti skundą rusų valdžiai, padėkim, ant kun. Olšausko?" Taigi jis, Konkolauskas ir parodė kaip. Taigi labai gali but, sako L. S. S. 34 kuopa, kad čia buvo stačiai provokacija.

Konkolauskas buvo kaip ir paragintas parašyti ant kun. Olšausko skundą, kad paskui, tuo skundu pasire- miant, apšmeižti socialistus šnipais, kas ir buvo padary- ta.

Manoma, kad tas pats Mikėlonis Konkolausko ra- štą ir pasiuntė "Lietuvon", nes, kaip liudininkai paro- dē, visų jų rašiniai paliko pas Mikėlonį. Ir kada da- bar kuopos susirinkiman tą patį Mikėlonį pašaukta ir paprašyta paaiškinti, kaip ten su tuo "donosu" buvo, jis atsakė: "Vietoj sakyti ka- nors apie tą laiską, aš prisi- mu pusę kaltės ant savęs."

Tai kogi daugiau reikia? Žmogus pats prisipažista, kad jį tiek pat kaltas, kiek ir Konkolauskas. Ir iš to vi- sko aiškiai matyt, kad tas "donosas" buvo parašytas va- ne su tuo tikslu, kad jį nu- siuntus rusų valdžiai, bet su tuo, kad parodžius, jok "aš mokyta." Taigi tuščias, vaikiškas darbas. To nesu- prasti, reikėtų besmegenio žmogaus.

O tačiau "Lietuva," pers- kaidius tokį Waterbury'o so- cialistų kuopos paaiškini- mą, vietoj prisipažinti prie savo klaidos ir atsiprašyti prieš visuomenę, kad jį jau taip begėdiškai melavo, tvir- tina ir toliaus savo pasaką, ir toliaus jį varo literatiską- jį banditizmą. Tik pasiklau- sykit, kaip 15-tam savo nu- meriuj jį kalba:

"Jeigu jį (Konkolauską) privėdė prie tokių nelemto darbo, tai privėdė ne menamos patriotų intrigos prieš socialistus, bet tasai šlykštus kurs- tyimas, tasai nuolatinis žmeižimas, ku- ris tuomet buvo varomas prieš kun. Olšauską su Tumu... Toki paskvilai, kaip Soc. Sąjungos išleista ir plati- nama šlykšti brošiūrė "Otiec Konstantin". Prisiškaitę tu visų pliovo- mą, tu visų šlykščių šmeižimą, kokių lietuvių iki šiam laikui dar nebuvo matę, ir akiai tikėdamas jiems, žmo- gėlis gal ir manė, kad jis gerai daro, tokių "nevidonus," kaip kun. Olšau- skas su Tumu, mėginamas įksti. Jis gal bet manė, kad jis didelį patarną- vima daro, milžinišką naudingą dar- ba atlieka, tokius 'išgamas' ir 'car- bernius' mėginamas įksti."

Vadinasi, "Lietuva" ge- riau apie to donoso atsiradi- mo priežastį žino, negu vie- tos žmonės, kurie buvo to atsiradimo liudininkais; jį geriau žino, negu Jozas Mikėlonis, kurio namuose visa ta komedija atsiuvo. Visi tie žmonės liudija, kad to "donoso" atsiradimo prie- žastimi buvo "dinerkė" alaus; šeimnininkas Mikėlo- nis pats sako, kad pusę kal- tės tame yra ir jo, o "Lietu- va" ginčija: Ne, netaip bu- vo. Socialistai tame kalti. Jie išleido knygutę "Otec Konstantin," tas ir pakurs- tė Konkolauską donosą ra- šyt.

Ar girdėjot tokį stebuklą: "Otec Konstantin" knygutę, kuri išėjo puse metų vėliau, negu "donosas" buvo para- šytas, pakursť jį parašyt.

Matyt, jau protas aplėi- dzia tuos begėdžius.

Iš kur gaunami streiklau- žiai?

Turbūt retai kam šitas klausimas ateina galvon. O jis gana svarbus. Daleiskim, vakar sustreikavo X kompa- nijos darbininkai, o šiandien jų vieton atgabina jau streiklaužiai. Iš kurgi juos ištraukė? Nejaugi jie sė- dėjo už fabrikos ir laukė, kada seni darbininkai išeis streikan? Ne! Streiklau- žiai paprastai buna ne viet- niai žmonės, bet dievai žino iškur atvežti. Ir kaipgi kompanija taip greit juos su- randa? Kas jai pasako, kur jį ieškot? Ir tokie streik- laužiai paprastai esti gink- luoti, streikieriams juos už- kabinus jie tuo jų šaudu, bet retai kada buna areštuoja- mi. Taigi pasirodo, kad streiklaužiai nevisai papras- ti žmonės, jie nėra paimti nuo gatvės išalkę darbinin- kai. Ar nebus tai tik kokia organizuota ir slapta užlai- koma niekšų gauja?

Taip ir yra. Štai kongreso komisijai tyrinėjant Michigano varia- kasių streiką keliatas detek- tivų prisipažino, jog kompa- nijos samdo juos su tuo tik- slu, kad apsiginklavę eitu į streikierių minias ir keltų

tenai riaušes. Už tokį "džia- bą" kompanijos moka de- tektivams gana didelius pi- nigus. Kada pasidaro riau- šės, tuomet lengva areštu- ti streiko vadovus už "kurs- tymą prie maisto," tuomet reikia šaukti miliciją "tvar- kai daboti" ir tuomet ge- riausia proga streikierius persekioti. Ir kapitalistų laikraštija visuomet apkal- tina darbininkus.

Kuomet detektivai atlie- ka provokacijos darbą, ku- met policija areštuoja strei- kuojančius darbininkus ir dau- žio jiems galvas, streik- laužiai automobiliais va- ne su tuo tikslu, kad jį nu- siuntus rusų valdžiai, bet su tuo, kad parodžius, jok "aš mokyta." Taigi tuščias, vaikiškas darbas. To nesu- prasti, reikėtų besmegenio žmogaus.

Taigi, iškur tokie streik- laužiai gaunami? "Tėvyne" paduoda iš Hunterio straip- snio ištrauką, kur tas soci- jogas nurodo šaltinius. Jis sako:

"Vienas agentas, veikias West Vir- ginijoj ir Coloradoje, liudija, jog jis priėmė darban 5,000 streiklaužių. Kitas agentas prisipažino, kad jis pa- rupino vieno tikto streiko laike 1,000 žmonių. Dar kitas liudininkas sako, kad viename dideliame mūsų streike buvo pakviesta 2,000 apsiginklavusių detektivų, o keli simtai detektivų pa- siusti "dirbti" tarp pačių streikierių. Leroy Scott, katras metu tam at- gal, magazine "The World's Work" ap- rašinėjo vienos didelės streikuojan- čio agentūros veikimą. Jis prirėdė, kad toji agentūra turėjo 35,000 sa- vo žmonių, o agentūros vedėjas tu- rėjo ryšius dar su 7,000 ar 8,000 tik- to žmonių. Laikė vieno trumpo strei- ko jis parupino 5,000 streiklaužių, ir jo uždarbis iš streikuojančių yra ly- gus Sovietų Valstijų Prezidento al- gai. Is to galima numanyti, koks y- ra nepaprastai didelis pelnas iš šito komercijos budo. Ir ištikrųjų je už- dirba milžiniškus pinigus, kas mato- ma iš to, jog jie moka savo žmonėms nuo \$2 iki \$3 uždieną, o fabrikantas tokiems agentams moka po \$5 už vie- na streiklaužio darbo dieną. Žinoma, tokių agentų uždarbis priklauso nuo darbininkų skaičiaus ir tokių agentų- rų būzinių yra stengties kuodugausia streiklaužių darban įstatyti. Agen- tūra, galinti pastatyti prie darbo 1- 000 streiklaužių ir per juos uždirbi \$2,000 per dieną, daro nepaprastai di- dele apyvartą."

Taigi pasirodo, kad yra tam tikros kompanijos, ku- rios užlaiko streiklaužius ir daro iš to puikų biznį.

Kalbėdamas apie detekti- vus, Hunter nurodo, kad tie niekšai padega namus, ar- do geležinkelius, padelioja dinamitą ir visus tuos dar- bus suverčia ant streikierių. Už tokius darbus paprastai areštuojami streikų vado- vai, o detektivai eina prieš juos liudyti, už ką jiems kompanijos vėla riebiai užmoka. Tik Milwaukee'je tiems niekšams nepaisėkė, kada miesto valdžia buvo iš socialistų. Laikė moulde- rių streiko tokių detektivų buvo areštuota tenai net 40 ir buvo atiduoti teisman.

Teisme išsiaiškino, jog du detektivai buvo pargabenti iš Chicago atlikti žmogū- dystę, už ką jiems buvo mo- kama po \$20 į dieną. Ir žmo- gūdystę įvyko: nužudyta streiko vadovas Peter J. Cramer.

Kituose gi miestuose, kur valdžia demokratų arba re- publikonų rankose, tenai tokie detektivai veikia iš- vien su policija. Jie rašinė- ja "juodrankiškus" laiškus, jie paskui ieško kaltininkų; jie kelia riaušes ir areštuo- ja už tai streikierius; jie di- dziausi kriminalistai, bet niekad nebudžiami, nes tarnauja kapitalistams ko- voj prieš darbininkus.

"Gramotnas" kunigas.

"Laisvės" 27-tam numeri- je tilpo idomus kun. Jonai- čio iš So. Omaha laiškas. Sa- kom idomus, nes jis parodo, kiek "dvasiškas vadovas" y- ra "išsilavinęs." Jis netik gerai rašyt nemoka, bet ir minties nemoka aiškiai iš- reikšti. Štai kaip tas kun. Jonaičio laiškas skamba:

"Atsianku, jog No. 23 siu metu buvo netaisinga korespondencija iš So. Omaha apie vietinį kleboną. Kad ku- nias neveda ir nedalaidžia žmoni- dusias isgrani, jugu ani neusimoka, už- koteles.

"Jusu korespondentas klisti ir la- bai molija, kad gali ne priilaiti ing- spovedinis — išpaizintis be pinigų.

"Gerai Poni Laisvė meldzi Ju- su pusunsti man sova gerbima laik-

rašti už 25c. ant metu? Taip pat ir su mumis jaigu žmogus ture ir ne- nora usimoketi mokesciu paskirtus nog parapijos kiti vali moka, tie spor- talai atei nenora usimoketi mokesciu bet vertciai kurti salini progeri arba pas mergus ten neka nesoka, ne- žmones ir ne liasve Bet tiktai kuni- gai ir Boznicos ir Dievas. Tai pat ir pas mus yra, aš neuzdeja ne vi- nam ant kakla junga nesti, bet poro- pia ir poropiona, dar aš ne buvau gi- mis: taip meldziu suprusti pas mus visi žmonis poropional moka del pa- gelbos poropios 6.00 ant metu.

"O delko Laisvamones atesje ne- gali usimoketi tiek kiek kiti usimo- ka? Laisva arba kita grieka, nedomes fiera kritoniski?"

"Tamistos Brolai laisvai svetimus greiku kraitai matote, bet meldziu sirdingai pavaizeti ant savies

"Jau buvo daugiau rašta ing Jusu laikraisti aplei mani labai melagyn- gai ir ne teisingai bet tegal bus Die- vu ant garbes."

Kas nors pradinę kaimo mokyklą yra lankęs, tas ma- tys, kad kun. Jonaitis nežino net kur raštiškus ženklus vartoti. Sakytume, gal ku- nigas neturėjo progos lietu- vių rašybos ir kalbos išmok- ti, gal jis mokinosi svetim- taucijų šalyje. Bet tuomet jis turėtų žinoti nors kur rašti- škus ženklus vartoti.

"Laisvės" redakcija vadi- na jį svetimžemliuose "gra- motnu" kunigu ir apsiima siųsti jam savo laikraštį už 25c. "Jai kunigėlis nors ra- šybos pasimokina." Ir jis daug galėtų iš jos pasimo- kinti.

Gal kas pasakys, kam čia taip daug apie tokį papras- tą dalyką kalbėt:

Taip, jei ši laiška būtų ra- šęs koks angliakasy, tuo- met jis būtų paprastas daly- kas. Kad darbo žmogus ne- moka gerai rašyt, tai nie- kas negali iš to stebėtis. Bet dabar tokį laiską rašo kuni- gas, ir jeigu jis nemoka ge- rai rašyt, tai mums jau svar- bu. Mes žinom, kad kunigai tamsioj minioj turi da dide- lę įtekme. Jie mokina žmo- nes. Jie sako pamokslus, jie nurodo žmonėms, kokius laikraščius skaityti, kokių ne. Ir tamsius mūsų žmonės jiems šventai tiki, nes, jų nuomone, kunigai yra aug- sto mokslo žmonės — jie vis- tą žino. Šis gi laiškas paro- do, kad tui kunigėliui nemo- ka da gerai rašyti. Vadinasi, jie negali tuomet spręsti ir kurie laikraščiai geresni, kurie blogesni, nes iš jų laikraščių jiems reikia da- daug pasimokyti.

Kutrų ir Konkolauskų jie neturi.

Didžiausias paleistaburnis ir pliuskus "Katalikas" 12- tam savo numeri je parašė apie "Laisvę" šitokią pasta- bą:

"Šis laikraštis laikas, persikraus- tas Broklynas, čia sketerioties, kai kad durnaropio primauniojes. Jam nie- kas nepatinka: nei kiti laikraščiai, nei patriotizmas, nei valdžia, nei kitkas. Jis vienas esat teisingiausias ir nau- dingiausias. Ar tik neatjaucia sau- deportacijos. Su Dėde Sam'u juk nē- ra juoku."

"Kova," pasipiktinus to- kia šlykščia to špitolninko kalba, pastebėjo, kad jis tur- bant mano "Laisvę" valdžiai skusti, nes tai paprastas ka- talikų darbas daryti ant so- cialistų donosus.

Taigi 15-tam savo numeri- je "Katalikas" atsako:

"Susimildami, nenusigaskite. Mes tokiomis dalykais neužsiminėme. Mes neturime Kutrų, Konkolauskų etc. Mes esame liuos nuo tų tautos para- zitu."

Taip, Kutrų jūs neturit; bet jūs turit Krasnickus ir Bukavekus, kurie buvo du- rų įskundę "Keleivį" val- džiai: jūs turit Ona Alyte- nę, kuri slapta moka skusti socialistiškus laikraščius krasai; jūs turit p. A. Ra- manauską, kuris tą pačią "Laisvę" buvo apskundęs valdžiai; jūs turit garsų Ba- jorą, kuris rašinėja rusų valdžiai donosus ant "Rygos Naujienų" ir progresyviškų draugijų; pagaliau jūs turi- te didį daktara Stankų, kuris skundžia valdžiai "Dil- gėles."

Taigi "Kova" neklydo sa- kydama, kad katalikai su tautiečiais papratę skusti valdžiai socialistiškus laik- raščius ir rašyti ant jų do- nosus.

Prastas, matyt, iš "Kata- liko" katalikas, kad jis sa- vo "didvyrių" da nepažista ir ginčijasi, kad jie (katali- kai) jų neturi.

"Laisvė" bus padidinta.

"Laisvė" praneša, kad nuo gegužės mėnesio ji bus dvi- gubai padidinta, bet prenu- meratos kaina pasiliks ta pati. Kadangi dvigubai pa- didinus laikraštį turės dvi- gubai pasididinti ir jo lei- dimo lėšos, tai "Laisvė" pra- šo savo skaitytojų, kad tie pasistengtų parinkti naujų prenumeratorių.

Gegužiniai numeriai.

Kaip kas metai, taip ir ši- met lietuvių darbininkų lai- kraštija rengiasi pažymėti Pirmos Gegužės šventę tam tikrais gegužiniais nume- riais. "Keleivis," "Kova," "Pirmyn" ketina išėiti tą sa- vaię dvigubai padidinti ir gražiai iliustruoti.

Polemika ir Kritika.

"JAUNOSIOS LIETUVOS" IR P. KL. JURGELIONIO REIKALAI.

Beveik visuose Amerikos lietuvių laikraščiuose pasi- rodė pranešimas, kad p. Kl. Jurgelionis, buvusias, arba kaip jisai tame pranešime pats pasirašo, "prašalintasai 'Jaunosios Lietuvos' redak- torius," apskelbia visuome- nei, kad "Jaunoji Lietuva" nebegyvuosianti tokia, ko- kia jįsai, p. Kl. Jurgelionis, buvo užbriežęs; kad jąją pa- smaugė tie "gyvenimo puvė- siai," kuriuos p. Kl. Jurg. a- pibudinęs "J. L.;" kad "pla- tesnius horizontus atskleis- ti, dvasios drąsą gaivinti ir mintį gilinti vis dar pas mus negalima svajonė, ir tai, kas jauna dvasioj, turi užleisti vietą dvasiskam nususi- mui," kad "Jaun. Lietuva" vien vardu busianti tokia, bet tasai vardas busias p. Kl. Jurg. ir "visai neskait- lingai jaunai Lietuvai tik karčių priminimu jos panie- kinimo." Pranešęs visa tai p. Kl. Jur. atšaukia visus jo- pakiestus bendradar- biauti rašytojus ir apgaile- taujančiai užbaigia: "Kažin ar galėsime kuomet pasijus- ti idealiame lizde."

Kadangi visa tai, kruvon suvedus, meta šešėlį ant "Jaunosios Lietuvos" leidė- jų ir viešai, visos Amerikos lietuvių visuomenės akvy- zdoje, itaria juos pažangos ir kultūros priešais esan- čius, o iš kitos pusės deda ant paties p. Kl. Jurgelionio galvos į vainiką kankinio, nuo laikraščio leidėjų nu- kentėjusio už pažangios idė- jų skelbimą — tai mes, žemiaus pasirašysieji, nors labai mums tai nemalonu, e- same priversti tarti keliata žodžių, nušviečiančių teisin- gąjį, mūsų nuomone, dalykų stovį ir paaiškinančių tikra- sias priežastis p. Kl. Jurgel- ionio prašalinimo iš "Jau- nosios Lietuvos" redakcijos.

Tardamiesi leisti "Jaun. Liet." šio laikraščio leidėjai turėjo omenyje suteikti mu- sių visuomenei rimtą, kaip mokslo, literatūros, taip ir visuomenės reikalais besiru- pinantį mėnesinį laikraštį. Redaktorium buvo nutarta pakviesti jau žinomą mūsų visuomenei savo literatū- šiais ir kitokiais gabumais p. Kl. Jurgelionį. Tuos p. Kl. J. "kitokių gabumų" bend- rove iš pat pradžių skau- džiai atjautė ant savo kailio. Nežiurint savo viešai pa- skelbtų "žmoniškumo" p. Kl. J. savo santikiuose su bendrove netik neparodė to- jo žmoniškumo, bet, atpėn- leido bendrovei pažinti jį, kaip labai mažai mandagu- mo ir išauklėjimo turintį

žmogų, kuris, vietoje rimtų argumentų, bendrovės susi- rinkimuose su jo nuomone nesutinkančius asmenis va- dina "kiaulėmis," "šiau- čiais" ir kitais panašiais e- pitetais. Jau toksai p. Kl. J. pasielgimas iš pat prad- žios parodė negalėjimą su juom drauge "sugyventi."

Ponas Kl. J. paskelbė "Jaun. Liet." obalsį žmoni- skumo ir čia pat No. 1 ant antrojo puslapio kuodi- dziausiai pamynė po kojų iš- tikrųjų gražų obalsį, be jo- kio pamato ne tiktai įtarda- mas, bet apkaltindamas išti- są mūsų visuomenės sluogs- nį nesąžiningume ir tiesiog apšaukdamas jį plėšikų gauja. Gal p. Jurgelionis sugeba žmoniškumą sude- rinti su tokiu savo, kaipo re- daktoriaus, pasielgimu, bet mes matome tame vien prie- štaravimą ir grieščiauši ne- nuoseklumą, norą kelti mu- sų visuomenėje pagiežą ir riaušes, nuo kurių pastaruo- jų laiku Amerikos lietuviai šiek-tiek pasiliuosavo. Pana- šių "platesnių horizontų" skleidimas ir "dvasios drą- sos" gaivinimas, berods, "dar pas mus negalima svajonė," ir, tikėtina, niekuo- met nebus galima, nes rim- tesnių žmonių pagaiduja- ma. Mės p. Kl. J., kaipo li- teratui ir poetui, pripažista- me visus jojo gabumus, te- čiaus mūsų planuotamjam laikraščiui, šale literatų bei poetų, reikalingas ir redak- torius, bet tokis, kuris svars- tydamas mūsų visuomenės klausimus ne "svajotų," bet rimtai ir faktais rankose kalbėtų: svajonėms ne vieta apžvalgos.

Taigi, ne kas kitas, bet ti- ktai p. Kl. J. nemokėjimas apsieiti žmoniškai su kitais žmonėmis ir nesuderinimas principų su jų vykinimu buvo tomis priežastimis, ku- rios neleido mumis toliaus su p. Kl. J. darbuotiesi.

Apibriežtieji "Jaun. Liet." tikslai, augščiaus minėtieji, kaip buvo, taip ir pasiliks vadovaujancija mūsų žvai- gžde. "Biznio" daryti "Jaun. Liet." mes nemanome. Jei bus pelno, jįsai visuomet vi- sas eis laikraščiui visais at- vėjais pagerinti. Pažangio- sios pakraipys nemanome iš- sižadėti. Ką naudingo ine- šė p. Kl. J. mūsų darban — labai jam ačiu, ir stengsi- mės, vengdami padarytų klaidų, geruųjų pasinaudoti. Visokius klaidų nurodymus ir pasergėjimus patįs visuo- met su padėka priimsime ir stengsimės panaudoti. Ži- noma, valandėlei darbas, a- čiu šiam nemaloniui nesusi- pratimui, susitrukdė. Te- čiaus tikimės artimoje atei- tije tą vietą atitaitysime, ir "J. L." pasidarys centru vi- sų mūsų gabesniųjų litera- tų ir pažangiosios visuome- nės, o ne vieta "dvasiskam nusisumui."

Labai mums nemalonu bu- vo šisai raštis išleisti vie- šumon — vien perdidelis p. Kl. J. užsiskarščiavimas mus prie to privertė. Dar labiau- gailimės, kad turėjome ne- laimę arciaus susipažinti su p. Kl. J., kuris jau, regis, y- ra plačiai žinomas mūsų vi- suomenei, kaipo ypata nega- linti ilgesniam laikui dirbti be intrigu, be didesnio ar mažesnio skandalo atsiski- riant. Tai, drauge su p. Kl. J. žinomu principu nepasto- vumu ir temperamento kar- štumu, turėjo būti mums iš- anksto persergėjimu, bet, anot patarles, jei žinotum, kad pulsi, tai aplenkum tą vietą arba atsistėtum.

Atsiprašydami gerb. vi- menės už šio, mums patiems nemalonaus, dalyko iškėli- mą, pasilieiname

Su pagarba,

"Jaunosios Liet." Valdyba: Pranas Kibartas, pirm., P. Mulevičius, rašt.

KORESPONDENCIJOS

DORRISVILLE, ILL.

Muša darbininkus.

Kitokių darbų šioj apygardoj nėra, kaip tik anglių kasyklos. Kada bedarbė didinasi, tai bosai darosi žiaurus. Štai neseniai kasykloje No. 9 bosas B. Morris sumušė lietuvį Vincą Rutą. Mat, lietuvis pareikalavo uždirbtų pinigų. Bosas ir rankas pakratė: no-no-no! Tarpe jų kilo barnis. Bosas krito V. Rutai per žandą. Lietuvis nieko nelaukdamas pagriebė bosą už čiuprinos ir pasiguldė. Paleistas bosas pribėgo prie telefono ir pasakė kasyklų superintendantą. Superintendentas atėjęs klausinėjo, iš ko toji mustynė kilo. O bosas Morris pasiėmė štangą ir taip krito per galvą V. Rutai, kad vargšas darbininką turėjo išnešti iš kasyklų pusgvyvį. Ruta padavė bosą į teismą. Byla atsisub 4 dieną gegužės. Bosas nori taikytis ir siūlė 50 dol. dovanyti; bet darbininkas ant to nesutinka ir varys byla. Nors lietuvis darbininkas biednas ir neturi iš ko pasisamdyti advokatą, bet girdėjau, kad lietuvis socialistas pasirūpins padaryti kolektą ir duos pagalbą tautiečiams.

Mūsų boseliai labai pripratę prie magaryčių. O kas pripratino? Ugi tai mūsų lietuviai. Mat geresnį darbą gaus. Vietoj geresnio darbo, gauna kumštį.

T. K. P.—nis.

THOMAS, W. VA.

Skarlatinos epidemija.

Šitam miestelėje labai išsplatino skarlatina, nuo kurios daugiausia kenčia maži vaikai. Beveik kas dešimtas namas uždyrtas, kur neįleidžiamas niekas. Vaisiai jaunesni kaip 18 metų visai neleidžiami ant gatvės. Jeigu kokį pagauna, tai baudžia nuo \$2.00 iki \$5.00. Taipogi šaudomi yra šunys ir katės. Toji liga paeina nuo nešvarumo, nes čia visokie mėšlai voliojasi ant gatvių. Taipgi miestukas neturi gero vandenio. Vanduo semiamas iš kasyklų, visai nešvarus, sulfurotuas. Mokyklos jau 3 savaitės kaip uždarytos, o taipgi krutamięj pavykslai ir bažnyčios. Tamsūs žmonės labiausia nusimė, kad jiems bažnyčias uždarė; kiti mano net protestuoti, nes nematysią kaip Kristus per Velykas kelsis iš numirusių.

Su bažnyčia tiek to, bet gaila, kad turbūt užkenks prakalboms, kurias L. S. S. 206 kp. mano rengti drg. Pruseikai ant 25 ir 26 balandžio.

M. L. Balčiūnas.

DETROIT, MICH.

Lasvamanių prakalbos.

Balandžio 5 dieną buvo lasvamanių prakalbos. Kalbėjo M. Mockus ant dviejų temų. Pirmoji tema buvo: "Kodėl Jėzus jojo ant asilo į Jeruzolimą?" Skaitė ištraukas iš Romos katalikų šventraščio ir kritikavo jį. Tai buvo verbų nedėdienio vakare. Skaitė ir šios dienos evangeliją, Mat. 21:1-11. Pasirodė, kad Jėzus ant syk jojo ant dviejų asilų.

Pertraukoje "Kunigas Bimba" sakė "pamokslą" apie "Cnatą." Publika labai saldžiai juokėsi, net geri katalikai juokėsi. Buvo ir deklamacijų. Antru kartu M. Mockus kalbėjo: "Kas šiandien jodo ant dvikojų asilų?" Čionai davė pipirų popiežiui, kardinolams, vyskupams ir kunigams užtai, kad jodo ant katalikų pasižaboję juos ražančiais ir škaplieriais. Tikinčius darbininkus prilyginu prie asilų, ant kurių ir kapitalistai jodinėja. Kunigai nuo mažens barbi-

ninkus jau išmokino but asilais. O jeigu darbininkai pasipriešina, tai juos muša aršiau, negu asilus. Pasišaukė policiją buožėmis dauž galvas, o kunigas sumuštam aiškina: "Ką Dievas myli, tam ir kryželį duoda."

Vietinis kunigas su savo armija visokiais budais persekioja M. Mockų. Du kartų jau buvo traukęs jį teisman, bet nieko nepesė, tik daugiau bedievių pridarė, nes pats kunigas aiškiai parodė, kad Dievo galybė yra mažesnė, negu teisėjo. Ne pas Dievą šaukiasi, kad bedievis nubaustų, bet pas teisėją. Dabar katalikai pradėjo leisti paskalas, buk Mockus vien tik šmeižia Romos katalikų tikėjimą, o pats jo nepažįsta. Taigi dabar Mockus savo balbos faktus atspausdino ant lapelių ir liepė kožnam nueiti pas kunigą ir persitikrinti, ar ne taip yra. Lapeliuose buvo daug ištraukų iš biblijos, o tarp kito ko ir keltas faktų, kad katalikų dvasiškijs priešinga progresui. Pavyzdžiui, kada buvo išrasta spauda, tai Londono vyskupas persigandęs pasakė: "Mes turime kokių nors būdų šitą velnišką išmislą panaikinti, nes kitaip jis sunaikins mus." Toliaus įdėta ištrauka iš "Christian Advocate", kur skaitlinėmis nurodoma, kokia tamsybė viešpatuoja tarp žmonių, kur yra daug dvasiškijs. Štai kaip toji ištrauka skamba:

"6131 Mokytojų, 190,000 nemokytų, viename mieste. ...Romoje yra 30 kardinolų, 35 vyskupai, 1,469 kunigai, 2,382 zokoninikai ir 2-215 minyčių, o tečiaus 190,000 gyventojų negali nei skaityti nei rašyti. Jei šitaip yra ten, kur tokis didelis skaitlius gyventojų yra pamokslininkais ir mokytojais, tai koks tur but baltis netikumas Romos katalikiškos irednės apšvietimo"

Toliaus seka ištrauka iš žinomo filozofo Ingersolio raštų, kur nurodoma, kaip kunigai apgaudinėja žmones, liepdami jiems badauti ir skursti, o patys kraunasi turtus ir gyvena pertekliuose. Ingersolis sako šitaip: "Rodos, sako mūsų kunigai nevisi yra platintojai tamsybės; mes norėtume tikėti, tai, bet nematome jų darbų, negalime džiaugties viena vilčia. Jeigu mūsų kunigai ištikro yra draugais žmonių, tai mes norėtume matyti darant tai, ko jie mokina kitus:

"1. Kad būtų doraus gyvenimo, negirtuokliautų ir nekrautų taip žemiškų turtų, nuo kurių gina kitus.

"2. Kad savo mokslą remtų ne ant pasakų ar išmislų, bet ant tikros teisybės.

"3. Kad jie bedievio neišmestų iš eilės savo artimo ir nebutų priešingais savo pačių mokslui.

"Jei šita mūsų kunigai seks, tai matysime tikrai, kad jie myli savo brolius ir jiems trokšta labo; bet kol jie skūsis, kad jie neišsimaitina su \$100.00 per mėnesį, kuomet kiti su \$10 savaitėje tur visą šeimyną išmaityti, tai mes vis vadinsime juos siurbikais prakaito savo brolių, ar jie šauks mus bedieviais, ar kaip kitaip."

Turėdami tokius aiškius faktus prieš akis, mūsų kunigėlio klapčiukai nebežino nė ką sakyt.

F. Mažamokslis.

KEWANEE, ILL.

Nemalonus atsitikimas.

Vietinė socialistų kuopa sumanė parengti 19 balandžio prakalbas ir parašė Chicago drg. Šileikai laisvą, užklaudama, ar negalėtų drg. Grigaitis ar kas kitas atvažiuoti apkalbėti. Drg. Šileika tuoj atsakė, kad ga-

lės nuvažiuot drg. Grigaitis 5 d. balandžio, tik reikia jam apie tai pranešti. Taigi kuopa pasitikėdama, kad kalbėtojas bus, pasisamdė salę, padarė apskelbimus, tuo tarpu drg. Grigaitis praneša, kad negalės pas mus pribut, nes senai jau esąs apsiėmęs Waukegan kalbėti.

Atsidurėm labai nemaloniam padėjime.

Paskelbtu laiku žmonės susirinko, rengėjai nežino, ką daryt. Gėda ir pasirodė prieš publiką. Žmonės liko labai neužganėdinti ir daug sugrįžo atgal. Inešm protesto rezoliuciją priešais Burnetto sumanymą. Surinkom 205 balsus prieš jį ir pasiuntėm Suvienytų Valsčių prezidentui. M. Lakiekiutė ir J. Petrakis da padėklamavo, bet vistiek publika sumišusi ramiai nesėdėjo.

Beje, 7 balandžio čia nubalsuota, kad smukles uždaryti. Vadinasi, miestas bus sausas. Pijokėliams artinasi "smuktas." Sakoma, kad prie salinių uždarymo daugiausia prisidėjo moteris, mat šimet Illinois valstijoj pripažinta ir moterims balsavimo teisė. ...L. R.—kus.

MANCHESTER, CON.

Išvijo moterį iš namų.

Mykolas Kasputis pridarė aną vakarą savo kaimynams daug juokų uždėję. Parėjęs girtas namo, sako, radęs moterį su burdingierium A. S. Ir tuojau, kaip tikras kryžikas, pakėlė karę. Moterį išvijo net ant gatvės. Šitai reikėjo šaukties policijos pagalbos prieš "vajauną" vyry ir pribuvęs su lazda policijantas Campbell jį areštavo. Teisme Kasputis pripažino buvęs girtas ir teisėjas liepė jam užsimokėti \$3.00 bausmės.

A. L. Nuo Red. — Sykiu su šita žinute mums prisiūsta ir iš anglų laikraščio iškarpą, kuri šį atsitikimą patvirtina.

CLEVELAND, OHIO.

Lietuvis gudresnis už lenkus

Keturi lenkai nusisamdė lietuviu Povilausko automobilį pasivažinėti po miestą. Išvažinėję iki 2 valandai nakties, lenkai liepė Povilauskui sunni sustot ant 12-tos gatvės. Mat norėjo išlipti ir neužmokėję pabėgti. Bet lietuvis tai matydamas paleido automobilį visu smarkumu ir parsivežė juos namo. Čia lenkai tapo sumiti, o pašaukta policija juos areštavo ir turėjo nabagai užsimokėti už pasivažinėjimą \$12. "Kel." Skaitytojas.

TRANSVAALIS, PIETŲ AFRIKA.

Darbininkų sukilimas

Ne vienas gal girdėjo paragsėjusį Transvaalį (Pietinę Afriką) savo brangiomis Rando aukso, dieimantų ir anglių kasyklomis; o gal kitam da teko ir laimės jį ieškoti toj aukso žemėj.

Kaip girdėt nuo vietinių kankasių, uždardis keli metai atgal buvo daug didesnis ir daugiau reikėdavę darbininkų, bet paskutiniaisiais laikais, Anglijai užgrius šalį, pasidalinus su buvusiais burų vadovais suvienytomis kolonijomis ir apėmus kapitalu uždirbystę, prispaudė ir darbininkų klesą. Žmonės nebegalėdami apsiginti nuo bado ir vargo, praėjusiais metais buvo apskelbę streiką ir stoji į kovą prieš kapitalą. Bet valdžios pasisutoji milicija Johannesburge daugybę darbininkų iššaudė ir sužeidė. Žuvo ne tik daug streikierių, bet ir neprigulėjusių prie streiko, o tik netikėtai išėjusių ant gatvės.

Darbininkai nieko nelaimėję grįžo darban ant senų lygių. Kapitalistai da labiau prispaudė savo vergus. Pradžioj sausio mėnesio šitų

metų sukėlė streiką indiečiai Natalo apygardoj, kur jų dirba keli tukstančiai prie cukraus išdirbimo. Prie jų prisidėjo ir angliakasiai. Policija su dragunais juos šaudė, kišo į kalėjimus, kad greičiau streiką nuslopintų, bet tas nepavyko. Žmonės matydami biaurų valdžios pasielgimą sukelė generaliską streiką po visas kolonijas. Pradėjo revoliucioninis judėjimas. Sustabdyta kasyklas, gelžkelius, gatvėkarius, net telegrafų ir telefonų veikimas buvo pasiliovęs. Valdžia persigandus apskelbė kariskąjį stovį. Padidina policiją, sumobilizuoja kariumenę iš vietinių gyventojų, prisisamdė rekrutų liuosnorių ir pasiuntė daugiausia į Rando aukso kasyklų miestą Johannesburgą ir jo apylinkę. Tas buvo daroma suvaldymui

čiabuvusių judėdžių, kurių dirba vietinėse kasyklose keli tukstančiai, kad nesukiltų jie prieš baltus. Bet jie nemanė kilti, nes ir jie yra išnaudojami lygiai su baltveidžiais. Bet valdžiai labiau rūpėjo suvaržymas baltveidžiams teisų ir prasiidėjo kruvina kova. Milicija sustabdė visus darbininkų judėjimus, užgynė visokias prakalbas, prasidėjo šaudymas į žmonių minias ir areštai nekaltų žmonių. Ant gatvių išėjus dviem nevalia buvo kalbėti. Laikraščijų reporteriai už teisybės padavimą buvo į kalėjimą uždaryti ir niekas nė kokių žinių negalėjo niekam paduoti. Vietiniai ambasadoriai sveitintų viešpatysčių negalėjo sužinoti, kas darosi aplink. Streikas traukėsi apie mėnesį laiko. Mieste pristigo priveržiamų produktų ir badas privertė darbininkų klesą pasiduoti kapitalistams. Taip ir grįžo visi darban nieko nelaimėję.

Pasibaigus streikui ir ligšiolei niekas da nežino, kiek buvo iššaudyta žmonių; bet sužeistų, girdėt, yra nemažas skaičius. Vietiniuose laikraščiuose nerašo, matyt, kad užginta.

Sveitimaučiai gyvenantie čionai padavė skundus už nukentėjimais ir bledį. Kariskasis stovis dabar panaikintas. Kaip matyt iš vietinių žmonių judėjimo, tai darbininkai turės sukilti ir vėl prieš kapitalo galybę, nes valdžia vėl iškliavo apskelbimus, kam reikalaujama rekrutų liuosnorių.

Paskutiniaisiais laikais visa šalis yra apimta kapitalizmu po visa Union of South Africa. Labai bloga, kad nėra vieno darbininkiško laikraščio, visi yra leidžiami kapitalistų ir maža teisybės juose terandi. Darbai eina labai blogai ir baltveidžiai sunku pragyvent, nes judėdžiai atlieka visus darbus, todėl kad jie pigiau dirba.

Afrikos Negras.

MINDEN, W. VA.

Darbininkų atbudimas.

Čionai randasi 4 anglių kasyklos ir gyvena nemažas lietuvių būrelis. Yra susitvėrusi ir L. S. S. kuopelė, kuri susideda iš čionaitinių ir Sun, W. Va., gyvenančių draugų. Yra U. M. W. of A. unija, bet silpnai laikosi, nypači Sun miestelėje, kur u-nijistai, o ypač socialistai yra persekiojami. Railey, W. Va., net su raudonu kaklaraikščiu bijo iš tolo prie kasyklų prisileisti, nekaltas jau apie unijos arba socialistų ženklelį. Bet nežiurint į tai, West Virginijos darbininkai pradeda jau atbusti, ypač apie Thomas'ą, kur jaunutė L. S. S. 206 kuopa turi jau 180 narių ir smarkiai darbuojasi. Laukiama dar susitvėrimo kuopų Centur, Coalton ir Blaine miesteliuose. Nors visoj W. Va. lietuvių visai nedaug, bet

prie L. S. S. priklausančių bus jau 50 su viršum, o simpatizuojančių yra da daugiau. Tik reikia daugiau agitacijos kaip raštu taip ir gyvu žodžiu, o mūsų eilės tuoj pasidvigubintų. Thomas'o draugai tai suprastami ir pradėjo vesti agitaciją. Parengta prakalbos ant 25 ir 26 balandžio; kalbės drg. L. Pruseika. Buvo ir Mindeno draugai prisirengę, bet per didelės atstumas (280 mylių) nuo Thomas'o, taigi kalbėtojas neapsiėmė čionai važiuoti.

Darbai eina neblogiausiai, bet pribuvusiam iš kitur darbas nelengva gauti.

Laikraščiai daugiausi čia skaitomi pirmieviski.

J. Prekšas.

SCHENECTADY, N. Y.

Kovo 29 dd vietinė L. S. S. 154 kuopa sušaukė viešą protestą susirinkimą dēlei Burnetto biliaus, kuriuo norima suvaržyt ateivystę. Susirinko nemažas būrelis vyrų ir moterų; pirmininkavo A. Gudžinskas. Perskaičius protesto rezoliuciją, leista išreikšti nuomones ir išdiskusiuot klausimą, kokias paskemes atneštų tasai bilius, jeigu jis taptų įstatymu. Kad užvesti plačiau diskusijas, J. V. tyčia pagyrė tą biilį kaip gerą ir reikalingą; bet kiti nesuprato kame dalykas ir ėmė net koliot J. V. vadindami jį "kapitalistų tarnu." Vienas sušuko, kad J. V. negali but socialistu, jei taip kalba. Pirmininkas matydamas, kad visi užjautia protestui, paprašė atsistoti, kurie priešingai biiliui. Atsistojo visi ir rankų plojimu susirinkimas pasibaigė.

Ant rytojaus L. Apšvietos Kliubas sušaukė kitą protestą susirinkimą, nes ant pirmo daug norinčių žmonių per nežinojimą neatsilankė. Antrą vakarą irgi susirinko ne mažai, tarp susirinkusių kilo ir diskusijos.

Laikė balsavimo visi balsavo už protestą; tik vienas prieš. Jis išreikškė nenoris "vagių, kad privažiuotų į Ameriką." Protestų rezoliucijos pasiūstos prezidentui Wilsonui.

Dar norėčiau pridurt, kad mūsų sesutės — moteris ir merginos — progresuoja: kada tik buna prakalbos, diskusijos ar šiaip naudingi susirinkimai, visuomet susirenka ir moterų. Augščiau minėtuose susirinkimuose Lukošienė perskaitė angliškai ir išaiškino lietuviškai protesto rezoliuciją; publika užtai išreikškė jai ačiū delnų plojimu. Girdėjau, kad tuojau po vėlykų moteris žada parsikviest kalbėtoją, drę Baltrušaitienę.

Žinoma, ir čia randasi lietuvių, kurių protus kontroliuoja kun. J. Zidnavičė iš Amsterdamo. Tokie žmonės bijosi, kad ir naudingiausi darbai veikti be kunigėlio daleidimo, nes mat gali but smertelnas griekas.

J. Vilkelis.

SO. BROOKLYN, N. Y.

Kovo 8 d. buvo parengtos prakalbos L. S. S. 20 kuopos; kalbėjo J. Neviackas apie bedarbę ir aiškino socialistų reikalavimus. Kalba buvo nuosekli ir aiški. Prie kuopos prisirašė 3 vyrai ir viena mergina.

Kovo mėnesijje per 3 nedėdienius buvo paskaitos. Kovo 15 d. skaitė C. A. Herman, temoj: "Pilietiškos ir politiškos teisės Suvienytose Valstijose."

Kovo 22 d. skaitė L. Pruseika temoj: "Ateivystė." Kovo 29 d. skaitė V. Paukštys, temoj: "Provokatoriai ir jų darbai."

Paskaitos buvo gana žinčios ir pamokinančios. Po kožnos paskaitos tęsda-

vosi ilgos diskusijos, tik gaila, kad pas mus atsiranda nerimty klasių. Pavyzdžiui, vienas tautietis atsiminęs pernykštį sniegą, pradėjo užmetinėti L. Pruseikai, kam tos "nekalto" Ramanauskienės paveikslą "Laisvė" tapino laike Lawrence'o streiko. Buvo ir daugiau panašių klausimų. Tečiaus prelegentai atsakinėjo aiškiai ir kožną klausimą.

Viturėlis.

BEDARBĖ ARGENTINOJ.

(Korespondencija.)

Republika — vardas motiniškas — čia rodos, turėtų buti darbininkų gyvenimas žydintis, bet taip nėra.

Reikia priminti, kad Argentinoj darbai priklauso nuo užderėjimo vasarojo, javų, o tas praeitais metais žuvo, išimant tik kukuruzus. Taigi perkuno greitumu užpuolė bedarbė ir į trumpą laiką atsirado tukstančiai žmonių alkanų. Mieste Buenos Aires ant Plaza Constitucion (vardas sodno) 7 d. kovo š. m. buvo susirinkus minia žmonių, sakė prakalbas ir buvo iškelti parašai: "Norim duonos ir darbo."

Tuoju pribuvo raitoji policija, kuri atsizymėjo savo darbais aršiaus, negu Rusijos kazokai.

I nužiūrėtus, pasipriešinčius žmones puolė per minią sumundžiodama kitus, griebė už apikaklės, rakino rankas geležimis ir tempė šaltojon.

Ziūrint iš šalies išrodo, kad žydo nupirktas kalakutas turi geresnę vertę, negu darbininkas. Joška parvilkęs kalakutą namo duoda nors palest, pakol jį papiauna, o žmogų uždarę kalėjiman laiko alkaną. Dabar prie Plaza Constitucion stovi policija draudžianti susirinkimus.

Miestelije Los Talleres visai sumažėjo darbai. Ferro Carril Sud fabrika atleidžia darbininkus išdirbusius po 10 ir 15 metų. Žmonės tik plaukia į visas šalis, daugiausia Europon. Oras atvėso.

A. Varnelis.

WAUKEGAN, ILL.

Burdingierius persovė gapadine.

Čia 10 d. balandžio buvo toks atsitikimas: Lauraitis išeidamas į darbą paliko savo žmoną namie, bet kada sugrįžo, rado persautą ir gulintį ligonbutyje. Mūsų moterėlės, taip vadinamos "lietuviškos mamos," vyrams išėjus į darbą myli su gražiaisiais jaunais burdingieriais išsigirti ir pažaišti. Taip ir čia buvo; Lauraitienė išleido savo vyrą į darbą užsimanė pažaišti su burdingierium J. Martišium, bet neatšargus žaidimas užibaigė tragedija. J. M. atėjęs iš darbo nuėjo gulti į savo kambarį (jis naktimis dirbo). Ji nuėjo į jo ruimą neva grindų plauti. Pradėjo žaist. Tas išsitraukęs iš po pagalvės revolverį, sako, nušausiu. Ir pacielięjis šovė į ją, visai užmiršdamas, kad revolveris buvo užprovytas. Kulka jai pataikė į šlaunį, augščiau kelio. J. Mart. persigandęs tuo nelaimingu atsitikimu išbėgęs pašaukė ligonbučio vežimą ir ją nugabeno į ligonbutį. Doktorai sako pagisianti. Lauraitis už pačios persovimą ir... J. M. parvė iš burdo ir paskui da jį areštavo. J. M. neturėdamas užsistatyti kaučijos sėdi kalėjime. Lauraitienė dabar ligonbutyje gulėdama sako, kad jis nėra kaltas, ji pati tai padariusi, iševsianti ir viskas busia gerai, ir prašo, kad jį paleistų iš kalėjimo.

Balandžio 7 d. čia buvo balsuojamas karčiamų klausimas: ar palikt ant vietos, rokuoja, kad jis visi už juos gabesnis. Juozo Sunus.

rtu katalikai laimėjo, kurie stoji už saliuus, ir miestas pasiliko šlapias. Na, gers ir melsis, kaip vyrai. Vietiniai kunigai taipgi dėjo visas savo dvasiškas pastangas, idant pasilikyt karčiamos. Mat, apsvaigę žmonės geriau išnaudot, nes visuomet tamsūs. Nors ir moteris čia turi balsavimo teises, bet prisiklausiusios kunigų pamokslų ir jos balsavo už saliuus — didžiausį savo priešą. Tai, ką padaro tamsumas. Kada pasirodė balsavimo rezultatas, kad saliučiai pasiliko, ant taip vadina 10-th Str., kur randasi visa lietuvių katalikų "patiekos" vieta, susitaisė didelė paroda. Visi girtuokliai, kurie balsavo už karčiamas, ėjo gatve su bonkomis rankose kaukdamai iš džiaugsmo, kad pasiliko smuklės, o karčiamų savininkai — kad turės gerą biznį, nes buvo jau nusigandę moterų balsų ir kinkos drebėjo iš baimės, kad neždarytų jų rojaus.

Stebėtina ir net gėda, kad ir mūsų lietuviškos, kurios turi balsavimo teises, sykiu su girtuokliais maršavo ir rėkė: "Ura por vet!" Didelė gėda! Bet ką jos žino? Bažnyčioj tupėdamas jos tik tiek išmoko. Kunigėlis myli pabarti laisvamanius išvadindamas juos šetonais ir bedieviais, bet laisvamaniai nepasielgė taip, kaip kad jo "doras" išmokyti parapijoni.

Dabar dešimtstritis užia ir katalikai griovius volioja, pešas. Avių ganytojai, pažvelgę į savo paklydusias avis!

Laisvamanis.

MONTELLO, MASS.

Vakarelis ir diskusijos.

Balandžio 8 d. buvo leidžiama socialistų kuopos išlaimėjimui pijanas; prie tos progos surengta ir vakarelis, sulosta vieno veiksmo komedija "Tiktai niekam nesakyk," potam buvo dialogas "Seimynos tėvas" ir deklamacijos. Išėjo neblogiausia. Publikos atsilankė apie 200 ypatų. Pijaną laimėjo p-lė M. Venskaitė.

Balandžio 12 d. buvo L. T. Namo d-jos parengtos diskusijos apie bedarbę. Prieš diskusijas buvo neva "prakalbos," bet "kalbėtojai" turbūt ir patys nežinojo, ką jie norėjo pasakyti. Pamatę keliatą daugiau prasilaivinusių vyrų, nulipo nuo pagrindų, sakydami, kad gal juos kritikuos. Bet kad kalbos buvo žemiau kritikos, tai niekas jų ir nekritikavo. Diskusijos irgi nekaip pavyko. Po diskusijų davė da "peklos" kokiems ten korespondentams, kad rašo apie diskusijas... Visgi keista. Diskusuoti nori, bet jei kas apie tai parašo, tai ne gerai.

B. K.

WATERBURY, CONN.

Katalikai nori Konkolaucką prisivilioti.

Balandžio 7 d. drg. A. Baranauskas skaitė paskaitą temoj "Kristus ir Krikščionybė," L. S. S. 34 kuopos surengtam vakare. Paskaita nusisekė puikiai, nes nupiešė krikščionybę nuo jos užsimezgimo iki dabartiniam laikui. Ant pabaigos buvo leista kiekvienam duot klausimus ir kritikuot kalbėtoją. Kalbant drg. Baranauskui tuli katalikai zurėjo, kad meluoja; bet kalbėtojai nestojus kalbėt nė vienas ne išdriso kritikuot, tik tuli Konkolaucką kurstė kiek galėdami, kad taskritikuotų. Mat, socialistai Konkolaucką prašalino iš kuopos kaip nenormališko proto žmogų. Tai dabar katalikai nori jį prisitraukt prie savęs; jie rokuoja, kad jis visi už juos gabesnis. Juozo Sunus.

Pasikalbėjimas Maikio su tėvu

— Maikie, ar tu girdėjai, kad lietuviai vėl rengiasi apvaisinti kokį ten jubilėjų?

— Taip, tėve, girdėjau.

— O kas tai per jubilėjus?

— Tai paminėjimas 10 metų nuo atgavimo lietuvių spaudos.

— Kaip tai nuo atgavimo spaudos? Ką tas reiškia?

— Ar gi tu nežinai, tėve, kad pirmą Lietuvioj buvo uždrausta spauda? Lietuviai negalėjo nė laikraščių savo tėvynėje leisti, nė knygų. Netik negalėjo leisti, bet ir skaityti lietuviškus raštus buvo uždrausta, jeigu juos pasitaikydavo kada nors iš užrubežio slapta įgabenti. Taigi socialistai pradėjo reikalauti, kad valdžia sugrąžintų lietuviams spaudą. Žmonės taipgi ėmė to reikauti.

— Ir galų gale spauda buvo sugrąžinta. Nuo to laiko šimet sueina 10 metų. Taigi kad tą svarbų mūsų laimėjimą paminėjus, šimet rengiamas jubilėjus. Ar dabar bus aišku?

— Tfu, su tokiu jubilėjum!...

— Kogi tu spaudai, tėve?

— Kožnas protingas lietuvis nusipisau.

— Kodėl?

— Ba kvailas išmisas švesti tokį jubilėjų, kuris veda žmones iš kelio.

— Tėve, ar tu žinai, ką tu kalbi?

— O kodėl aš nežinuosiu? Ar tu mislini, kad aš nežinau, jog tavo knygos išvedė iš kelio?...

— Taip pat ir su kitais yra. Prisikaitęs bedieviškų raštų karta ir geras katalikas palieka šliuptyniui. Aš pats sykį buvau jau pamislis, kad žmogus neturi dušios. Bet rimtas vyras netaip greit, mat, suklūsta: persigėnojęs sukalbėjau ražančių ir vėl dvasia šveta apšvietė protą.

— Tėve, aš nenorėčiau užgaut tavo katalikiškus jausmus, bet kaip man rodos, tai nuo to didelio tikėjimo tau pradeda jau gaidukai galvoj giedot... Pradėjai kalbėti apie spaudos jubilėjų, o nuvažiavai kažin kur. Kągi tas gali turėti bendro, daleiskime, su tavo rožančium? Nors tu sakaisi, kad dvasia šventoji apšvietusi tavo protą, bet kaip aš žiūriu, tai jame visai tamsu.

— Maikie, tikėk tu man, kad jeigu pereitą nedėdini nebūčiau vėlykinę spavienę, tai kad aš tau duočiau už tokia kalbą...

— Tai viskas, ką tu, tėve, žinai: "duočiau" ir daugiau

nieko. Tai žemos kultūros apsiereikimas. Mulas užpykęs irgi tuojaus spiria. Pas žmogų toks žemas paprotys neprivalo apsiereikst. Ypač išlavintas žmogus su kumščia neprivalo girtis. Jei tau mano kalba nepatinka, tu gali ją kritikuoti; prieš mano argumentą statyk savo argumentą, o ne lazda.

— Aš, vaikė, žinau, kad tu bijai mano lazdos. Bet klausyk tėvo, neprieštarauk, o lazda tau bus nepavojinga.

— Ne, tėve, to niekados nebus. Jei tu nesamones kalbėsi, prieštarausi teisybei, aš tavęs neklausysiu. Jeigu aš matau, kad tu kame klysti, aš taip ir sakysiu, kad tu klysti. Protingas tėvas niekados už tai ant vaiko nepyks.

— Snargly, kaip tu gali vyresnį už save mokyt?

— O jei tas vyresnis kvailas, tai kodėl gi aš negaliu jį pamokyt?

— Kaip tu, vaikė, gali atsivoyt taip sakt, kad vyresnis gali but kvailas?

— Nes tankiai taip yra.

— Ar tu gali prirodyt?

— Žinoma.

— Na, prirodyk!

— Štai kad ir tu pats, tėve: pradėjai kalbėti apie spaudos jubilėjų ir tuojaus spaudai, buk tas jubilėjus veda žmones iš kelio.

— Žinoma, kad veda.

— Visai priešingai, tėve. Toks jubilėjus tik atveda žmones ant kelio, nes bus rengiamos prakalbos, žmonės bus aiškinama, kaip svarbus yra mūsų gyvenime spaudos žodis ir kiek mums skriaudos padaryta per tuos keliasdešimt metų, kada spaudintas žodis Lietuvoj buvo draudžiamas. Per tą laiką mes beveik savo krašto kalbą buvom užmiršę, o tečiaus žmonės to visai nežino.

— Palauk, vaikė! Dabar aš turiu bala.

— Gali balsuot, tėve.

— Tu, vaikė, pavadinai mane kvailiu. Aš protestuoju prieš tai.

— Atleisk, tėve, bet man rodos, kad aš tavęs taip nevadinau.

— Kaipgi tai ne! Tu apsiėmei man prirodyt, kad senesnis žmogus gali but kvailisnis už jaunąjį ir kaip pavyzdį nurodei j mane pati, buk aš sakęs, kad toks jibilėjus veda žmones iš kelio. Vadinasi, aš esu kvailys, kad aš taip kalbu. O aš tau prirodydysiu, kad aš kalbu teisybę. Ta jusų spauda arba,

čystai lietuviškai kalbant, drukas jokios naudos lietuviams neatnešė. Tas daugiau tik blogo padarė. Pakol to vėlniško išradimo nebuvę, žmonės gyveno zgadoj, visi buvo katalikai, mylėjo viens kitą ir garbino Dievą. Bet kaip tik atsirado gazetės ir knygos, tuojaus priviso visokių bedievių, cecilių, narakistų ir da kitokių smikilistų. Pradėjo buntavot žmonės, kad nereikia valdžios, kad nėra velnio, nėra Dievo ir taip toliaus. Va, Džiova Stimbras buvo toks protingas vyras, pernai su juo ant burdo kai gyvenau, tai, budavo, kas subatą, kaip tik pėdę parsineša, tuojaus dimerkė užfunda; ir prie parapijos prigulėjo. Bet nuėjo ant prakalbų; tenai jam įkalbėjo, kad užsirašytų "Keleivį." Kaip pradėjo tą prakeiktą gazetę skaityt, tuojaus žmogus persimainė. Vakar buvau užjęs, tai gspadinė sakė, kad jau pusė metų kaip nē karto nėra užfundijęs. Išsirašė iš redakcijos knygų, sėdi ir skaito. Šimet, sako, ir vėlykinės nebuves. Matai, kaip greit žmogus išėjo iš kelio. O tu, Maikie, kvailiu mane vadini. Aš sakysiu, kad lietuviams reikia ne jubilėjus apvaisinti ir džiaugties, kad jie turi spaudą, kaip tu ją vadini, bet sušaukti didelį mitingą, surinkti parašus ir pasiųsti reikalavimą į dumą ponui Yčui, kad jis papasvėtų caro, kad lietuviams ir vėl uždraustų gazetias ir knygas drukavot, ba kitaip visi žmonės ištvirs. Aš kalbėjau su zakristijonu ir bažnytinio poliemanu, jie sako, kad jie pirmutiniai po tokiu reikalavimu pasirašytų. Aš irgi kriukį pastatyčiau.

— Tėve, ir tu pyksti, kad aš tavę pavadinau neprotingu žmogumi. Pasirodo, kad ištikro tau truksta vieno šulo galvoje. Tu nurodai geras skaitymo pasekmes ir tuomi pasiremdamas tvirtini, kad laikraščiai veda žmones iš kelio. Jei pradėjus laikraštį skaityt žmogus nustojo gerti, tai tas parodo, kad laikraštis žmogų pataisė, pamokino jį. Vadinasi, savo prirodymais tu sumulsi, tai kodėl gi aš negaliu jį pamokyt?

— Tas darėsi ir darosi visuose laikuose ir visose šalyse. Ant tos papėdės įsteigtos despotiškos valdžios visuomet leidžia viešpatauti vienai ypatai, ar vienai žmonių klaišai ant silpnųjų ypatų, ar kliasų kaip politiškaime, taip ekonomiškaime ir visuose kituose gyvenimo apsiereikimuose. Istorija niekur da neparodė tokios šalies, kur despotiškoji valdžia būtų panorėjusi padaryt visus pavaldinius vienodai lygiais ir įvykinti visiems vienodą gerovę.

— O, rodos, kiekvienam aišku, kad nėra prakilnesnio dalyko už stengimąsi pagerinti kitų buvį, tvirti abelą linksmą gyvenimą, steigti apsaugą ir skiepti susipratimą tiems, kurie da pasikendė nežinėje ir tunoja apsilaidime. Vienok, kaip matyt iš istorijos, tokie prakilnes norai niekad žmoniųjė nebuvo vykdinami, o jei kada išdalies ir buvo bandomi, tai likosi be pasekmių. Mat tas prakilnas idėjas visuomet greičiau pamatydavo gudruoliai ir sunaudodavo jas saviems tikslams.

— Jei tas netiesa, tai visa žmonijos istorija turėtų būti perdirta. Jei tas netiesa, tai žmonės niekad nebutų gavę progos nuversti nuo sošto tironus ir prispaučius, kadangi niekad nebutų žmonės padavę į kitų rankas priešpaudos ir kankinimo galę. Senovės despotai nepasidarė patis. Juos padarė žmonės pasitikėdami jų prižadais apie gerovės įvykdinimą ir suteikdami galę net jų pačių prižadų nepildymo.

— Tuose dalykuose skirtumas tarp senovės ir šių lai-

ku — nedidelis. Skirtumas tik tame, kad, kaip jau sakėme, dabar paduotas į žmonių rankas naujos rūšies ginklas, t. y. balsavimas, apsigynimui nuo prispaučių, nuo laisvės suvaržytojų ir visuomenės teisų pasisavintojų. Ir jei tik žmonės neprasilavins kaip reikia tą ginklą vartoti ir prieš ką jį atkreipti, tai taip, kaip senovės durtuvos, kardas ar šautuvai, tasai ginklas bus atkreiptas į juos pačius, ką lengvai padarys geriau išsilavinusieji ir gudresni jų priešai.

— Patvrimai parodė, kad gerai išlavinta armija lengvai apveikia dešimtį kartų didesnę bet neišlavintą ir betvarę armiją, nors kareiviai abejose būtų lygūs drasti ir drutumu. Taip pat ir nedidelis piliečių būrys, jei tik susidedas iš išsilavinusių ir dalykus suprantančių ypatų, gali apgalėti balsavimuose dideles betvarkių ir nesuomanių balsuotojų minias.

— Gal gaugelis ir žino, kad laisvės palaikymas — tai nuolatų jos saugojimas. Bet ar daugelis žmonių žino, koksai turi but tasai saugojimas? Ar daugelis suprantančiųjų tą saugojimą numano, kad besaugodami laisvę nuo pašaliniių priešų, nesuspėja pamatyt daug pavojingesnių vidurinių priešų? Pas mus užlaikoma armija ir laivija rubežiu apgynimui nuo svetimių priešų. Bet ar taip pat mes apsiginklavę prieš vidurinius, savuosius užpuolikus? Ar mes užlaikome tvarkoje savo balsavimui spėkas mūsų laisvės apgynimui pabrubežiuose?

— Senovėje žmonės buvo mulkinami kruvinose muštynėse, kenkiančiose jų pačių laisvei, nes jie buvo nesupratę. Mūsų laikuose žmonės mulkinami balsavimuose, kenkiančiose jų laisvei, nes jie yra nesupratę.

— O jie yra nesupratę ne todėl, kad reikalingas dalykų supratimas jiems būtų peraugstas, neprieinamas, bet todėl, kad jų pirmtakų įsėgytoji ir jiems paliktoji laisvė išrodo jiems, pagal jų snuduriuojančios nuomones, taip tvirtą, jog nieks neįstengs ją užšlopinti. O tuo tarpu tai laisvė gresia dideliu pavojus, ir tai ne nuo užrubežinių ginkluotų (spėku), bet nuo daug kenksmingesnių naminių nevidonių, apsiereikiančių suvaržymo ir prievartos įstatimdavystės stumiamose gerai suorganizuotų žmonių, kurie yra tikrais laisvės ir liusybes priešais, ir kurie, lyg anie senovės tironai, vilioja žmones žadėdami didesnę gerovę, kad tuomi sugrobtį į savo rankas įstatimdavystės spėkas.

— Dėlto tai ir pasakytą šio straipsnio pradžioje, kad didžiausis laisvės priešas — tai žmonių apsilaidimas. Kiekvienas Amerikos pilietis atskirai prisideda prie jo paties laisvės palaikymo, ar panakinimo. Prisideda per balsavimą. Jei jis balsuoja už žmogų, kurio intencijos jam nežinomos ir tuomi atiduoda j ano rankas savo likimą, tai jis baisiai prasižengia ir prieš laisvę.

— Rodos, nereikia, nei vienam žmogui aiškinti, kas tai yra laisvė. Tą kiekvienas žino pats. Niekvienas tik žino, kaip lengvai ta laisvė gali but iš jo atimta per jo paties apsilaidimą bei neapžiūrėjimą. Gal nevienas ir nesužinos to patol, kol jo draugai neprivers jį stoti krugon ginti laisvę, ar kol gumas angliakasių laiko sa neprivers jį tą padaryt tie, kurie jo laisvę pamynė po koju.

— L. N. Hammerling.

— Taisai ginklas — tai ne durtuvos, ne kardas ir ne šautuvai. Tasai ginklas — tai balsavimo teisė. Ir tą ginklą mes turime. Vienok laisvės apgynimui neužtenka ginklų turėti; reikia da mokėt jį vartoti. Kaip senovėje sukilėlių minios pasilikdavo vėl vergijoje tik todėl, kad nemokėdavo vartoti savo ginklų, arba kad pavesdavo juos neteisingų vadovų komandavimui, taip ir šiandien šioje laisvoje respublikoje mes neapginsime savo laisvės, jei nemokėsime panaudoti tinkamai savo ginklo-balsavimo, arba jei pavesime jį į svetimas rankas.

— Sumanus balsavimas — tai svarbiausias šių dienų gyvenimo dalykas.

— Rusas ar finas atbėgęs čia iš po despotizmo sauvilės, arba vokietyš, čekas, ar vengras atvykęs iš po militariškos priešpaudos, aplaido savo tėvynę ne todėl, kad jo prispaučėjai užmušė jame meilę link gimtinės vietos, bet todėl, kad kėsdamas priešpaudą jis išsilgo laisvės. Vienok jei jis čia keliaudamas tikėjosi rasiąs šioje šalyje aukšnius laisvės vaisius bekabančius ant kiekvieno medžio, puolančius kiekvienam po koju tik nuo vėjalio paputimo, jog nereiks visiškai rupinties apie užlaikymą ir sergėjimą pasitikt vien ant gautosios pilietystės — tai jis labai apsiriko ir pakliuvo į tokią pat priešpaudą, nuo kokios pabėgo iš savo gimtinės šalies.

— Aščiau kalbant, žmogaus laisvė, kaip šioje šalyje, taip ir kitur, yra jo paties rankose. Šalia to kiekvienas žmogus turi įgimtą palinkimą stelbti savo spėkomis silpnusiuosius. Vieno žmogaus, ar vienos rūšies žmonių silpnumas duoda progą kitam žmogui, ar kitos rūšies žmogui, pasikelti augščiau.

— Tas darėsi ir darosi visuose laikuose ir visose šalyse. Ant tos papėdės įsteigtos despotiškos valdžios visuomet leidžia viešpatauti vienai ypatai, ar vienai žmonių klaišai ant silpnųjų ypatų, ar kliasų kaip politiškaime, taip ekonomiškaime ir visuose kituose gyvenimo apsiereikimuose. Istorija niekur da neparodė tokios šalies, kur despotiškoji valdžia būtų panorėjusi padaryt visus pavaldinius vienodai lygiais ir įvykinti visiems vienodą gerovę.

— O, rodos, kiekvienam aišku, kad nėra prakilnesnio dalyko už stengimąsi pagerinti kitų buvį, tvirti abelą linksmą gyvenimą, steigti apsaugą ir skiepti susipratimą tiems, kurie da pasikendė nežinėje ir tunoja apsilaidime. Vienok, kaip matyt iš istorijos, tokie prakilnes norai niekad žmoniųjė nebuvo vykdinami, o jei kada išdalies ir buvo bandomi, tai likosi be pasekmių. Mat tas prakilnas idėjas visuomet greičiau pamatydavo gudruoliai ir sunaudodavo jas saviems tikslams.

— Jei tas netiesa, tai visa žmonijos istorija turėtų būti perdirta. Jei tas netiesa, tai žmonės niekad nebutų gavę progos nuversti nuo sošto tironus ir prispaučius, kadangi niekad nebutų žmonės padavę į kitų rankas priešpaudos ir kankinimo galę. Senovės despotai nepasidarė patis. Juos padarė žmonės pasitikėdami jų prižadais apie gerovės įvykdinimą ir suteikdami galę net jų pačių prižadų nepildymo.

— Tuose dalykuose skirtumas tarp senovės ir šių lai-

Kaip šerifai nušovė 18 streikierių.

"Keleivio" No. 14 buvo trumpai paminėta, kad mieste Sottimer, Pa. (turi buti Lottimer, Pa.), 1897 m. 10 d. rugp. apsiginklavę šerifai nušovė 18 streikierių ir daug sužeidė. Aš čia norėčiau plačiau pakalbėti apie tą atsitikimą.

— Lottimer, tai mažas kasyklų kaimelis, guli prie pat Hazletono, Pa. 1897 m., 10 rugsėjo sustreikavo Hazletono ir aplinkinė angliakasiai, tik Lottimer dar dirbo. Taigi susirinkę iš aplinkinės darbininkai į Hazletoną nutarė eit prašyt Lottimerio angliakasių, kad ir jie sustotų dirbė. Minia siekė 5,000 žmonių. Jiems beiniant pėkstiems, kompanija apginklavo šautuvais visus savo klerkus ir šerifui vadovaujant pasiuntė susodinus gatvekarin į Lottimerą pirmą, negu darbininkai pasiekė tą vietą. Streikieriams artinantis prie "breikerio," šerifas pareikalavo, kad jie pasisalinku nuo kompanijos žemės. Streikierių vadas atsakė, kad jie eina keliu, o kelias priguli visuomenei, ne kompanijai. Tada šerifas sukomandavo šaudyt. Ir palaido kelias dešimt suvių į beginklius streikierius. 18 ant vietos užmušė, o daugelį sužeidė. Nukentėjo keli ir lietuviai.

— Sužinojus apie tai visuomenė, žmonės ir darbininkai vadovai pradėjo reikalauti, kad valdžia nubastyt žmogžudžius. Išpradžios buvo areštuoti keli valkatos ir buvo valdžia privertus kompaniją, kad duotų butą ir maitos užmuštųjų šeimynoms. Bet taip traukęs tik kelias savaites. Kompanija puolė prieš katalikų kunigų pagelbos. Ir štai tuojaus kunigai ir visokie detektivali pradėjo baugint likusias užmuštųjų šeimynas, kad tai kytųsi su kompanija, nes kitių nieko negausia. Kunigas R. C. A. kiekvieną nedėdienį bardavo našles, kad jos nesitaiko. Kartą jis pasakė, kad kompanija duos daug pinigų užmuštųjų šeimynoms, kad tik tos ateitų (su juom) ir pasirašytų po sutarčią. Suklaidintos bemokslės našlės paklausė savo "vadovo" ir nuėjusios pasirašė, nemanydamos nieko blogo. Bet nusigando parėjusios, kad rado savo vaikučius ir visus rakandus išmėtytus iš stubų ant gatvių. Vėliaus sužinojo, kad jos pasirašė, jog nieko nereikalauja iš kompanijos. Žmonės kalba, kad už tokį biednų našlių ir našlačių apgavimą kunigas gavo iš kompanijos didelius pinigus.

— Tai matot, brangūs "Keleivio" skaitytojai, kam mūsų kunigėliai tarnauja. 1912 m. Hazletono sustreikavo Duplon Silk Co. darbininkai, tai tas pats kunigėlis vėl kiekvieną nedėdienį visokiais žodžiais pludo streikierius, o gyrė streiklauius. Sakė, kad ir išpažinties nepriimsiųjų ty, kurie streikuoja ir neina dirbt. Pragaru baugino streikierius.

— Kada jis pernai mirė, tai žmonės kalbėjo, kad paliko turto grynais pinigais apie milijoną dolerių, kuriuos suėmusios kompanijos, prie kurių jisai prigulėjęs. Darbininkai džiaugėsi, kad mirė ju neprietelius. Bet visai kitaip žiūrėjo į jį katalikų bažnyčia. Jam numirus prisibūdo apie 150 kunigų ir daug detektivių. Net ir p. John Mitchell, kurį dauvo reikalau užtarėiu, atsiuntė telegramą iš Washingtono apgailestaudamas jo mirtį. Detektivas McKelvey išgrynė velionį, buk jisai buvęs

geras pilietis ir visi žmonės privalo jo gailėtis. Burdingonas.

Kaip apgaudinėjami ateiviai.

— Jei nešauksi, niekas negirdės. Jei neklibinsi, niekas neatidarys. Jei neprasysi, niekas neduos. Jei nepasakysi, niekas nežinos. Visi tie pasakymai turi savių daug teisybės.

— Kova už gyvenimą verda netik tarp žemesnių gyvųjų, bet ir tarp žmonių. Kovoja tos pačios padermės asmenys, kovoja šeimynos, grupos, klesos, tautos. Kova verda visur. Kovojo už geresnį buvį panaudojami įvairūs įrankiai: ginklai, apgavystė protiški gabumai. Nors gyvenimas nieko nesiklausęs eina savo vėžėmis, tečiaus žmogus, kuris yra įveltas tan sukurin, mėgina kreipti savo gyvenimą taip, kaip jam išrodo geriau.

— Kitą sykį buvau "Keleivie" rašęs, kaip musų žmonėliai atvažiavę į šią šalį, nespėję išlipti iš laivo, tuoj tampa visokių agentėlių gaudomi, kaip "dušios velnio," ir vis tai dėl dolerio. Ir kuo tolyn, tuo daugiau apgavystės. O kaip žmonės gali nuo apgavikų apsisaugoti, jų nepažinodami? Kaip su jais apsieina, kiek kas paima, jiems tas negalvoj. Negalvoj, nes neturi jokio supratimo, kaip viskas einasi pasaulyje. Protingesni žmonės rečiau lėsti apgavystės aukomis, negu tamsuoliai.

— Pastaraisiais laikais tenka pasitikti atplaukiant daugiausiai rusų. Daugelis jų skundžiasi, kad agentams užmokėję lig vietos, kur važiuoja, tečiaus laikavortės tarnauja tik ligi Bostono. Vienas rusas pasakojo, kuris važiavo į Worcesterį, jog agentai (jis pirkęs laikavortę rodos Gardine) paėmė iš jo už geležinkelio bilietą nuo Bostono iki Worcesterio 18 rublių, kuomet čia kainuoja tik \$1. Kitas vėl važiavo patin Bostonon, o agentas paėmė iš jo 14 rublių už... geležinkelį, kuomet laivas ateina į patį Bostoną. Ar tai nelupimas biednų žmonių?!

— Pasitikus man jį Bostono uoste, jis paklausė, kaip toli į Bostoną? Aš jam atsakiau, kad tamsta esi jau Bostone. Žmogelis nusiminė ir sako: "Aš netikiu, nes aš užmokėjau agentui už geležinkelio tikiatą nuo Bostono Porto iki Bostono 14 rublių!" Sakau, tai jis tamstą apgavo. Tada rusas sukeitė saviškai ir ketino įieškot atlyginimo už savo skriaudą. Ar jis tą padarys, ar ne, tas palieka jam žinot.

— Čia noriu pastebėti, kad tokie atsitikimai tegul buna pasarga ir lietuviams, kurie nori keliauti į Ameriką. Lietuvis ar lietuvi, norėdamas keliauti į šią šalį, turi pirm važiuosiant tikrai sužinot visas kelionės lėšas. Tą galima dažinot pas kiekvieną lietuvišką agentą.

— Taip pat ateiviai skundžiasi, kad tie, kurie važiuoja savais pinigais, visuomet 30-40 rublių daugiau užmoka, negu tie, kurie laikavortės turi prisiųstas iš Amerikos.

— Tad lai buna šis pavyzdys pasarga lietuviams.

— Z. Jankauskas, Y. M. C. A. Imigr. sekr.

Pas laikrodininką.

— Ką tamsta norėtum?

— Norėčiau pirkti laikrodį.

— Aukšninį, sidabrinį, ar kokį?

— Vistiek, bile būtų tokisai, kurį niekur negalima būtų užstatyti. Lašakė.

1411 — Karsaika — Konstantinas Baitūnis, 1401 Wentworth ave.
 525 Deodar st., Indiana Harbor, Ind. Kasos globėjai: — Kazim. Lukošius
 1412 — 137th st., Indiana Harbor, Ind. 1439 Fifth ave.,
 Jurgis Akun vičia,
 1414 Wentworth ave.
 Chicago Heights, Ill.

Laiškas juokų redakcijai.
Daug mačiau atsakymų, kad vis periebu juokai. Gal but, mīslinu, sau, juk dabar gavėnia. Taigi aš kaip geras katalikas, stalą nuploviau su 2 bačutėmis alaus ir pats išploviau burną, kad neliktų jokio riebumo, ir droži juokus. Jei ir dabar bus per riebus, tai juokų redakcija ir kapucina peršys savo dievobaimingumu. Bet manau, kad dabar alit right. Inkognito.

Redakcijos atsakymas.
Brolau, nelygus riebumas riebumui. Paveizdan, kada rašai juokus ir ant stalo guli riebus kumpis, tai tas juokams da nieko nekenkia. Išliet čia dvi bačkas alaus ant stalo būtų perdidelis griekas. Geriau tą Dievo dovanėlę susiliet į griešną savo kūną.
Bet yra kitokis riebumas, kuris juokams, o ypač gavėnijoje, netinka. Paveizdan, jeigu juokdarys prisijūri per rakto skylutę į riebią gėspadinę ir paskui rašo apie tai juokus, tai jau tuomet negerai. Juokai bus per riebus.

Dzieda, kaip gražu.
Dzūkėlis nuėjo pas kunigą paklausti, kiek už šliubą reikės.
Kunigas. — Kaip tu geras parapijonas, duosiu už 25 dolerius.
Dzūkėlis. — Jagamasceli, per brangu.
Kun. — Ar ir tu į bedievį pavirtai, nori sekma sakramentą priimti kaip socialistas, už vieną dolerį? Užmokėk \$25, tai vargamistra pagrajins šventą maršą.
Dzūkėlis. — Ar tas maršas pravdživai šventas?
Kun. — Taip, šventas.
Dzūkėlis. — AINU vargamistų paklausyc.
Vargonininkas buvo didelis juokdarys ir užtraukė šitokią melodiją:
"Tegul, tegul torbicka, kaip prives prie altoriaus, tai prišiu prie pykoriaus."
Dzūkėlis. — Dzieda, kaip gražu.
Ir užmokėjo \$25. Inkognito.

XX-to amžiaus vaikas.
Kunigas susitikęs pirmos klasės gimnazistą klausia:
— Vaikeli mano, storokies buti tokiu, kaip aš; melskis, o Dievas tau padės.
Vaikas. — Negaliu, tėveli, negaliu dėl dviejų priežasčių.
Kunigas. — O kas tai, vaikeli, do priežasčių?
Vaikas. — Pirmia: aš nenoriu būti dykaduoniui, o antra: nenoriu būti melagiui. K. Armonas.

Pasigyrė.
Po ilgų nesimatymo metų susitinka draugai ir pasakoja savo laimes ir nelaimes.
"Aš, žinai, jau ženotas. Ale turiu puikią moterį; kuomet pasileidžia kasas, tai plaukai iki pat kelių."
"Tai mažomis! Ot, mano matytum! Kuomet išima visas amunicijas iš galvos, jos nupuo-la net... ant žemės!"
Lašakė.

Ir vėl tautą supeizavo.
C. Brooklynne viena iš gražiausių mūsų merginų iškėlė už geltonveidžių filipiniečių.
Mūsų tautiečiai sako, kad tuomi sugiminiavimu mūsų tautos su geltonveidžiu likosi pažeminti netik vietiniai lietuviai, bet ir visa mūsų tauta supeizuota. Supeizuotas tautietis.

Ziaurus tarnas.
"Pasiutusiai užpykau vakar ant savo pono. Neiškentęs, kaip drožiau, net dantį sučiarskėj-o!"
"Na, o ką ponas?"
"Žinoma, jam nē šalta, nē šil-ta."
"Kaip tai?"
"Mat, jo dantukai tuomet plu-kuriavo stiklinėje vandens!"
Lašakė.

Ne nuo didumo priguli.
Kaziukas. — Ar girdi, Jurguti, ar tu nežinai, kaip tas yra, kad tas policmanas toks didelis, o tokio mažo vaikino nepavijo?
Jurgutis. — Matai, greitumas ne nuo didumo pri-klauso, nes jei taip būtų, tai karvė zuikį galėtų pavyti.
F. Bukšnis.

Nepaprasta žmogžudystė.
Netikėtai tapo atrastas kūnas be galvos. Šalia la-vono buvo toks laiškelis: "Meldžiu nieko nekaltinti dē-lis mano mirties. Galvos taip pat neįšokkit, — aš ją gerai pakavojau."
Lašakė.

Mūsų vaikai.
— Maryte! jau tu perdaug išdykauji, gausi lupt...
— Bet kodėl, mamyte, va-kar nenušei Vinčą, kuris ta-ve pabučiavo? Pati sakei jam, jog baisiausias išdykė-lis!
Pagal "Tik-Tak"
P. Lašakė.

Klausimas.
— Ar tamsta vedusi?
— Du sykiu.
— O kiek tamsta metų?
— 19.
— Ar taipgi du syk?
Lašakė

Redakcijos atsakymai.
Nepažįstamam F. R.—Ne-talpinsim, nes nežinom, su kuo turim reikalą. Redak-cijai visuomet reikia parduot savo tikrą vardą ir adresą.
Šventakupriui. — Apie to-kius dalykus negalima rašyti, nes tai žemintų laikraštį.
M. Puniui. — Apie tą pa-tį mums pranešė kitas anks-čiau, todėl tamstos žinutė jau netilps.
A. Bavinauskui. — Netal-pisime, nes jūsų nuomonė neturi jokio pamato. Šian-dien valdžia yra kapitalo ap-gynėja ir jai visuomet rupi, kad kapitalistas laimėtų, o ne streikieriai, todėl ji ne-kuomet nesuteiks streikie-riams teisės ginklus nešioti ir pildyti "deputy šerifų" užduotį, nes tuomet kiekvie-nas streikas būtų laimėtas.

Mikei Tautiečiui. — Tam-stos rašteli nedėjome, nes bijojom, kad jis nepadidin-tų nesutikimų, kurie apart skriaudos nieko daugiau ne-gali draugijoms atnešti.
J. V. — "Asilas užgiedo-jo aleliu" netaipinsime.

Tikras Szaltinis Sveikatos
PROF. OWEN yra vienatini specialis-tu, kuriuom ga-lima patikėti ir pa-vesti Jūsų TURTA-ti, y. sugrąžinti sveikatos. Jisai sa-ko, kad visai ne-reikia būti ligoniui. Jis savo 34 metų praktikos didžiau-siam ligonbuty "The Great Hospi-tal of London, taip išsilaikino, kad da-dinai gvarantuoja jis ir išgydo visokias ligas: Paprastas, užsienėjusias chonchias ir veneriskas, kaip moterų taip ir vyrų.
Dėlto, jeigu sergate kokia nors liga, tai nekentėkit ir aprašykite aiškiai, o jis jums pasakys kaip užsilaikyti kad grei-čiau išgytum; nes kas jam, kaip profe-soriui yra galima to negali padaryti pa-pastas daktaras. Laiškus adresuokit taip:
PROF. OWEN M. D.
221 E. 17 st., Dep. E, New York, N. Y.
Priėmimo valandos: Nuo 10 ryto iki 5 vakaro. Utarninkais ir Pėtnyčiomis nuo 10 ryto iki 8 vakaro. Nedėliomis ir šven-tadieniais nuo 10 ryto iki 1 po pietų.

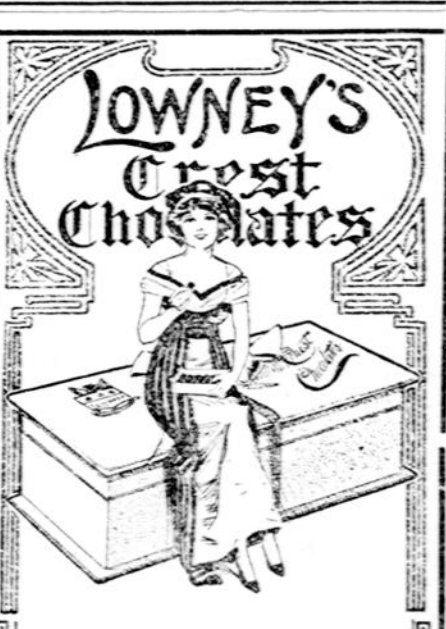
Tikrai 17 Jeweled Elgin
Laikrodėlis tikrai pa-kuosiuoju lūkstai už \$9.75. Visi žino, kaip geri yra 17 akm. Elgin laikrodė-liai. Mēs buvome laimingi pirkti di-delę daugybę to-kių laikrodžių — visi nauji, ka tik iš fabrikos. Gva-rantuoti ant 20 metų — bet labai nužeminta preke ir pirkdami tiesiog nuo mūsų gausit daug pigiau. Jūsų vie-tinis dzeigomeistris negal pirkti nuo mūsų nė centu pigiau. Vyrų — su at-darytu viršeliu, arba uždarytu (nurody-kite). Puikiai išskietuoti virše-liai, pakuosiuoju. Nepaprastai šios pro-gos, nes galėsite. Gražus laikrodė-lis, stebėtinai žemia kaina. Pamatyk jį pirmiausiai. Parašes atvirutę, gausi. Kada ateis, apžiūrėk jį gerai, ir jei patiks, užmokėk expresu \$9.75 ir kas-tus. Jei nepatiks, neimk, o sugrąžink musų kaštais. Nepirk pigaus slam-što, neatsakančio laikrodėlio. Nepirk laikrodėlio apie kurį nieko nežinai, bet pirk šitą, apie kurį žmonės žino, tai gerai, kaip apie Uncle Sam \$20.00 aukso pinigą. (Parašyk vardą ir ad-resą aiškiai.)
CHICAGO WATCH CO.
503 Singer Bldg., State st., CHICAGO, ILL.

nes tą "asilą" visticiek jau ne-pamokinsi.

P. Paukšteliai. — Eilės spaudai netinka.
Penn. dutch. — Tamsūs lietuviai visur taip Velykas apvaikščioja. Jei norėtume viską aprašyti, tai laikraštį-jė ir vietos neužtektų, o nau-dos iš to visticiek nebūtų, nes tokie tamsunėliai paprastai apart maldaknygių nieko daugiau neskaity, taigi ir kas laikraščiuose rašoma jie nemato. Dėl to tai ir tams-tos rašteli nedėsime.

Dzūkui. — Nauda iš Chi-cagos lietuvių klioštoriaus tokia, kad pasenusios kuni-gų gėspadinės, kada už "ga-spadines" jos jau netinka, randa tenai šiltą vietelę ir lengvą duonelę. Prie to da-davotkos tenai mokina para-pijonių vaikus paklusnumo kunigams. Visuomenei nau-dos iš to nėra nė už skatiką, greičiau bus skriauda, nes tokiame klioštoriui palaikyti reikia dėti pinigų.

J. Oželiui. — Jūsų nuomo-nė klaidinga, buk Gvynėlio korespondencija daro laik-raščiuvi gėdą ir kenkia soci-jalizmui. Kas gi joje yra to-kio bauraus? Sakot, netei-sybė, buk Žiurinskio krautu-vę apvogę socialistų priešai. O iš kur tamsta žinai, kad neteisybė? Ar tamsta ži-nai, kas apvogė? Jei taip, tai nurodykit vagis, ir jei pasirodys, kad jie ne socija-listų priešai, tuomet bus ga-lima pasakyt, kad korespon-dentas klydo darydamas to-ki spėjimą. Jis, mat, netvir-tina. Jis sako, kad tik spė-jama, jog tai socialistų prie-šų darbas. O kol tikrai va-gis nežinomi, spėti galima visai ir nē vienam spėjimui negalima užginčyt. Tamsta gi norėtum užginčyt, nen-urodydamas, kuomi savo už-ginčijimą remi. Taipint tokį nepamatuotą raštelį ne-galima.

LOWNEY'S
Crest Chocolates
Reikalaukit visur ir visados tik
LOWNEY'S
Crest kėndžių, nes tai vienos iš geriausių ir skaniausių kėndžių. Jeigu tu kėndžiūniekur negau-рати, tad ateikit pas mane, nes esu generalis agentas Bostoni.
K. ŠIDLAUSKAS
226 Broadway,
SO. BOSTON.

Only \$9.75
Tikrai 17 Jeweled Elgin Laikrodėlis tikrai pa-kuosiuoju lūkstai už \$9.75. Visi žino, kaip geri yra 17 akm. Elgin laikrodė-liai. Mēs buvome laimingi pirkti di-delę daugybę to-kių laikrodžių — visi nauji, ka tik iš fabrikos. Gva-rantuoti ant 20 metų — bet labai nužeminta preke ir pirkdami tiesiog nuo mūsų gausit daug pigiau. Jūsų vie-tinis dzeigomeistris negal pirkti nuo mūsų nė centu pigiau. Vyrų — su at-darytu viršeliu, arba uždarytu (nurody-kite). Puikiai išskietuoti virše-liai, pakuosiuoju. Nepaprastai šios pro-gos, nes galėsite. Gražus laikrodė-lis, stebėtinai žemia kaina. Pamatyk jį pirmiausiai. Parašes atvirutę, gausi. Kada ateis, apžiūrėk jį gerai, ir jei patiks, užmokėk expresu \$9.75 ir kas-tus. Jei nepatiks, neimk, o sugrąžink musų kaštais. Nepirk pigaus slam-što, neatsakančio laikrodėlio. Nepirk laikrodėlio apie kurį nieko nežinai, bet pirk šitą, apie kurį žmonės žino, tai gerai, kaip apie Uncle Sam \$20.00 aukso pinigą. (Parašyk vardą ir ad-resą aiškiai.)
CHICAGO WATCH CO.
503 Singer Bldg., State st., CHICAGO, ILL.

SKAITYTOJŲ ATIDAI.
Mainydamis adresą, praneškite redakcijai per atvirutę, pasiilaikydami žemiaus nurodytos formos. Jeigu kuriems per atvirutę neparanku pripil-dykit tą blanką ir prisiskait redakcijai. Adresą mainydamis gatvės vardą pa-rašykite raidė į raidę taip, kaip užrašyta ant tos gatvės kampo, tada išveng-sim daug nesmagumų ir patįs gausite visada laikraštį.
PERMAINAU ADRESĄ
SENAS ADRESAS:
Pavardė ir vardas.....
No..... Street,
Miestas ir valstija.....
NAUJAS ADRESAS:
Pavardė ir vardas.....
No..... Street,
Miestas ir valstija.....
PASARGA: Kiekvienas "Keleivio" skaitytojas gali žinot kada prenumerata už laikraštį pasibaigė tėjimant ant adreso raudo sklypelio, kur gale skai-tytojo pavardės yra numeriai. Ant keno adreso stovi numeriai 50-3, reiskia, kad pasibaigia su laikraščio No. 50 1913 m. Kurį pavardės gale stovi 8-4, ty prenumerata išsibaigė su laikr. No. 8 ir turi atnaujinti ar paprašyti redak-cijos, kad nesulaikytų. Taigi gerbiamieji skaitytojai, atkreipkit atidą ant šių nurodymų ir mainydamis savo prenumeratą išsilaikysite tuč atsiliepkite. Su pagarba "KELEIVIO" Administracija.

JUOZAPAS DRAGUNAS
GERIAUSIAS SALIUNAS ir GERIAUSIA UŽEIGA
Užlaiko geriausią Alių Vyną, Degtinę ir Cigarus. Pristato už-sakymus Vestuvėms, Baliaims ir kitokiems įsiliiksiminimams. Ta-vooras geras. Patarnavimas gra-žus. Reikale meldžiam atsilanky-ti. (22)
8 Stokes st., Providence, R. I.

Dr. B. G. WERNICK
LIETUVISKAS D-RAS
Gydo visokias vyrų, moterų ir vaikų ligas; net ir chonichias ligas. Priėmimo valandos: nuo 1 iki 4 po pietų ir nuo 6 iki 9 vakare. (33)
Telefonas:
259 Hannover st., Boston, Mass

KONKURENCIJINIS KARAS
7 daiktai vertes \$30.00, už \$5.95.

MES TURIME NUOSTOLĮ, UŽTAI JŲS NAUDOKITES.
Dėl konkurencijos sumažinome prekes ant mūsų laikrodžių ir kitu daiktų ir sulg reikalavimo nusiysime kiekvienam visą setą, susidedantį iš 7 daiktų vertes \$30.00 už \$5.95, butent: \$15.00 laikrodžių, gvarantuotą ant 20 metų, vidutiniškai didumo, vyrišką, uždegatą su trimis kopertomis, dailiai ingraviruota, geriausia amerikonišku verku, pilnai nureguliuota iki sekun-dai; \$8.00 vertės 32-ro kalibro revolveris iš kalto kanulio pieno, nikeliuo-tas; \$3.00 vertės barberiška britvė iš angliško plieno; \$2.00 puštuvą brit-vai; \$1.00 importuotą akmenį britvai galasti; \$1.00 aliumininį nikeliuotą puodelį muiliui su šepetuku ir, apart to, dar pridėsime prie laikrodėlio nau-jos mados šilkinį lengvą uždyką.
NESIŠKIRT PIRMA PINIGŲ! Užmokėsit tada, kada viską pamatysit! Prisiškit mums savo gerą adresą ir šitą apgarsinimą, o tada mes Jums viską išsišysime, visą setą, C. O. D. per expresą, ir galėsite jį apžiūrėti pir-ma emimo. Atimant kada viską apžiūrėsit ir liksite pilnai užgėndinti, tai tada užmokėsite agentui \$5.95 už tavorą vertes \$30.00 ir kaštus už per-siuntimą, kurie nebus daugiau kaip 30 centų. Priešingai gi nereikalaujate mokėti nė vieno cento. (18)
Pasinaudokit iš šitis progos greičiausiai! Rašykite mums tuojau ir ad-resuokit:
UNIVERSAL COMPANY, 162 N. Dearborn st., Dept. 14., CHICAGO, ILL.

DOVANOS!
2 LOTAI DYKAI!
Už Jūsų Myslę!
Žinodas vienas iš Jūsų turi tą patį proga pasinaudoti iš to dovanų, jogai patropins gerai perstatyti numerus tuos laugelesius taip, kad iš abiejų pusų išlėtų po 23. **PIRMAS, KURIS PRIŠIŲS TIKRA IŠIRSIMA GAUS DOVANA 2.000 KVAD. PĖDŲ ŽEMES DYKAI O VISI TOLEŠNI AP-TURES 2 LOTU BEVEIK UŽDYKĄ.** Žemė randasi puikiam mieste, netoli nuo didelio New Yorko. Tik per trumpą laiką mes apgarsiname musų sa-vasį, galėsite gauti už dyką lotų. Kaimiečiai! neatidėkite tai dalyką, nes jeigu gyvenate netoli, atvažiuokite ir persižinkinkite arba prisiškite tikrą atsakymą, o apturėsite dovaną. Adresuokit:
SALES MGR. DEPT. K., 132 NASSAU STR.
Suite 309, New York, N. Y.

No. 1 AMŽINAI RAŠANČIOS PLUNKSNOS.
GRYNO AUKSO 14K.
Šitos plunksnos yra geriausios, jos išstobul-in-tos sulg paskutinių plunksnų išdirbystėje išra-dimų. Su joms galima rašyti ant bile kokios popieros, raštas yra gražus ir aiškus.
Šios plunksnos nerudija ir nesugenda, vi-sos yra gvarantuojamos.
Vėlijam visiems nnsipirkti šių plunksnų, la-bai yra paranku visuomet su šavim kišenėje turėti, rašalu rašančią plunksną.
Mes turime dvejopų plunksnų.
No. 1 pati prisipila rašalu. Kaina \$2.50c.
No. 2 Prisipila per atsukamą viršelį. Kaina \$2.00
Norėdami įsigyti mūsų plunksnų, prisišky-ti pinigų žemiau paduotu adresu, o mes tuojau prisišysime amžinai rašančią plunksną.
W. Jurkevich
25 15 1/2 So. Halsted st.
CHICAGO, ILL.

Geriausi Lietuviški FOTOGRAFISTAI.
Mūs dirbtuvė yra įrengta sulg naujausias mados, ap-rupinta naujausias apar-tais. Padarom fotografijas kuopuikliausiai; malevojam natūraliomis farbomis; iš-mažų padidinam ir tt. Esant reikalui einam į namus foto-grafuoti.
J. Andrušis, Pr. Laurinaitis Co.
(Stanačio galerija)
453 Broadway, So. Boston, Mass.

K. P. ŠIMKONIS
5 GRAND ST., HOLYOKE, MASS.

Akušerka
Pabaigusi kursą Womans Medical College, Baltimore, Md.
Pasekmingai otlieka savo darbą prie gimdymo, toipgi suteikia vi-sokias rodas ir pagėba invairiose moterų ligose.
F. Stropienė 6 Loring st., arti Egr 7th st.
SO. BOSTON, MASS.

Keliaujantis Lietuvos Agentas.
Moters ir Merginos! Per mane galite užsisakyti visokius dailius rubus. Mano tavorai tiesiog iš dirbtuvės. Toji kompanija turi gerus kraužius, kurie gerai at-lieka darbą. Tavorai gvarantuojami. Prekės žemos.
Aš keliauju per Mass ir Conn. valstijas kaip ir po šioms artimas valstijas. Priburu ant pareikalavimo.
K. P. ŠIMKONIS
5 GRAND ST., HOLYOKE, MASS.

Siutus ir kitokius Rubus
Duokit pasiut mums!
Užtikrinam kad Jūs sučėdysite pinigų ir turėsite **grazius rubus**. Mēs imam materiją iš gerųjų fir-mų ir primieruojam rubą pagal žmogų, todėl nesudarko žmogaus išveizdos ir buna tvirtesni.
Gerus vyrams Siutus ir Overkotas pigiausiai ir gerai.
Mūsų firma randasi ir Califor-nijoje, todėl mēs greičiau pagau-nam visokias naujausias formas.
Jeigu norite turēt gerus rubus pi-gei, tad ateikit pas mus.
Taipgi išvalom ir išprosinam vi-sokias Vyrų ir Moterų drapanas.
Tikras Jūsų brolis lietuvis
Z. Budreckis
222 W. Broadway, ir 20 Ames St., So. Boston, Mass. **Montello, Mass.**
Telefonas: So. Boston, 21013.

PAVASARIS, PAVASARIS!
TAI LINKSMIAUSIAS LAIKAS;
bet tik tada tikrai ir linksmas pavasaris, kaip žmogus pa-būna iš savo kūno-organizmo ligų be nevelikums, kaip žie-mos šurštytį šaltį, kuris vargina. Vieno, jeigu to nepadary-sit, tai ligos kunkins kung kaip iš viršaus, taip vidurių, maki-nant sveikatą ir vyvastį į artausios neprietelės ir taip bėsan-tis netik pavaras, bet vasarį ir nūkad neturi jo-kuo linksmintis ir ramumo, bet vargų.
KAD JAUTIESI — nevelikuma, bet nori turėti link-smų pavasarį, tai išgydyk, išvargyk ligą, lauk iš kuno, kraujo, nervų ir v. durig: o kad ta viską pa-daryti atsilaik Lietuv Šk į kalbą prie tikro Profesionalo o D.iktaro Klinikos, kurs pagal reikalą pri-klaus specialiai geriausias liokarstas, kurios kuo-kuo linksmintis ir ramumo, bet vargų.
Kaipt šitai saulės spinduliai išvaro žiemos šaltį, taip ligą išvargys lauk, be peilio, be spulpingų o-cenų.
Apturėsi tikrą linksmą pavasarį ir gerą sveikatą; džiaugies kaip šimtai išgydytų dēkadomai. Iš DAUGYBĖS nor koleta patalpnam: GUODOTINASAI DAKTARE IR SPECIALISTAI:
Esu laisvi dēklings už gerą išgydymą, kad su Lekarstoms teip geri pasiliku išgydy-ti, nes pasiliku kaip naujai atgimęs, daktar linksmas ir smagus, dar pa 6 lėkietų pasiliko, bet geri on sve las, kad daugiau nereikalingų varo. I. — tai 5 metų kartų dēkadomai Phila-diphos M. Klinikai, kaip geram daktarui už priitaikimą ir suvaizymų tų laisvi, gerą liokar tų. Su guodone, Good boy, **Jurgis Dolskis**, Box 81, Alfred, N. Y., **Mr. Jurgis Lutauskas**, Jerome, Pa. **St. Linderzvičia**, 216 Pleasant str. Be-oot, Wis. K. Olsevic, 1444 Boss st. Camden, N. J. **Mrs. Kazimiera Jureviciene**, Box 223, Glens Falls, N. Y.
Tukstančiai žmonijū džiaugiasi tikru links-mu pavasariu ir dēkadom už išgydymą nuo visokių sveidų ir užsėdėjusių ligų. Noru ir mūsį priėjim, perkaimo ir žovėjimo, ex-vo suaudėjimo ir sveigimo, vidurių nevelikumų ir užkietėjimo, skėdos subigimo nuo sužagystės, greito paaisimo, negero ir sumažėjimo krauo, o, teip-pat nuo limpančių lytiškų ligų ir tam panašios rūgšies vyrų neaičių. Teip-pat moterų nuo įvairių skaudėjimų strėno-se ir kitokių ligų.
Kad negali pribut asabiškai, tai parašyk lietuviškai o apturėsi rodą, pag iby ir tikrais i ekarstas, kurios gali tave išgy-dyti ir turėti Linksma pavasarį. Visada rašant adresuokit teip:
THE PHILADELPHIA MEDICAL CLINIC
1117 Walnut St. **Philadelphia, Pa.**
Valand's kasdien nuo 10 iki 4 po piet. Nedėliomis nuo 10 iki 2 po piet.
Ir vakarnis nuo 6 iki 8 Utarninkais ir Pėtnyčiomis.
KAM SIRGTI IR VARGINTIS LIGOMS, KAD GALI BUTI GREITAM LAIKE IŠGYDYTAS, tik reik atsilaik i Philadelphia M. Kliniką, kuris va dēlos pripažintas dēlei žmonių labo.
„DAKTARAS“ skaityt šitą knygą, kuri parš, ta naujausio mokslo ir labai reikalinga kaip vyrams teip ir moterims, turēt ta knygą. Atsisit daug pslaptybių ir pamokinių apie ką iškil nežinojot. Apturėsi dovanai, tik prisišyk kole stampus už prisuntimo kaštus Philadelphia M. Klinikai.

25,000 Katalogų Dovanai!
UŽLAUKAU GRAMOFONUS SU LIETUVISKOMS DAINOMS.
KOŽNAS REKORDAS PREKIUOJA TIK 75c.
Jeigu neturi mano katalogo, tai prisišyk už 3c. pačtinę markę, o ap-turėsi didelį ir puikų katalogą, kuriame rasi visokių geriausių Armonikų, Skripkų, Triubų ir daugybę kitokių Muzikališkų instrumentų. Istoriškų ir maldų knygų, kokių tik randasi lietuviškoji kalboj. Gražių popierų gramotoms rašyti su puikiausiais apskaitymais ir dainomis, su drukuo-tais aplink konvertais, tuzinas 25c., penki tuzinai už \$1.00. Reikalauki-te visokio tavoro pas tikrą lietuvį, o gausite teisingus tavorus. Agen-tams parduotu pigiau. Rašykite toki adresą:
W. S. WAIDELIS
112 GRAND STREET, BROOKLYN, N. Y.

F. J. Bagočius.

Tiesų Patarimai.

J. M. Gelvaniskas. — Jau nesiklydus buvo rašyta, jog Rusijos valdžia baudžia už priėmimą svetimos viešpatystės pilietystės be paties caro paveldijimo, jei kas nors tą daro. Kaip daro, aš nežinau, vien apskundimo neužtenka, turit kas nors pridurti jūsų popierius, su jūsų parašu ant jų.

Jei kas pranešė, kad čia prigulėjot prie L. S. S. A., nieko nebut, nes jūs galit užsigint, o kas prarodys? Juk Gelvanskų ant svieto gali būti daug.

Nežinant sesers antrašo Vilniuje, nueikit ten į taip vadina "adresny stol." užmokėsit 5 kapeikas, ir gausit, jei ji ten yra.

Tėvas atėjęs ant motinos žemės, jei nėra padaręs jokios sutarties, negal tos žemės parduoti nė kam pavesti, ji yra savastimi juodviečių vaikų, kurie yra paveldėjęs, ir jie ją po mirties tėvų ją gauna.

Suvenytų Valstijų prezidentas yra viršausis visos karūnos vadas. Iškilus kare jis pirmiausiai pasiūnia reguliarią, apmokamą kareiviją. Jei reikala yra, jis duoda paliepimą į vairių valstijų gubernatoriams, kurie yra viršausiais vadais valstijinių milicijų, kad tie pristatytų tiek ir tiek milicijos su oficialiais, kurie palieka po globa reguliariuos kareivijos generolų. Reikalui priėjus jis gali pašaukti prie ginklo visus piliečius ir tuos, kurie pirmas popierius turi, o net ir tuos, kurie be nieko Suv. Valstijose gyvena. Vienok tų ateivių, su kurių žeme karė yra, nešauktų, tik jei prisieitų riestai, tad šauktų, bet jei kas atsiktų, tuoj deportuotų arba padarytų karišku belaisviu.

F. Yurkus. — Pagal dabartinę Mass. tiesas, taip vadina "Employers Liability Law" ir "Workmens Compensation Act," visos dirbtuvės privalo apdraust savo darbininkus, ir kada sužeidžia, tai Insurance (apdraudus) kompanija moka pusę algos, bet už pirmas dvi savaites nieko neduoda, apat gydytojo patarimo. Insurance kompanijos išmoka visada, nežiūrint keno kaltė, be jokios provos. Jei darbininkai nebuv apdrausti, tada galima dirbtuvę skusti ir gauti geroką atlyginimą. Jei nemoka, susirašyk su "Keleivio Agentūra, o ji išrupins atlyginimą.

Jokubukas. — Garsinties ant lango, kad tokia ir tokia įstaiga yra Banka be valdiško laideimo negalima, ir jei kas padarytų, būtų sunkiai baudžiamas. Taipgi, jei kas sako, jog yra po "valdiškos kaučija," o ištikrųjų nėra, būtų baudžiamas.

Aš nesu girdėjęs, kad Rusijoje būtų koks nors įstatymas, kuris draustų žmogui laikyti ant savo lauko tiek gyvulių, jei jam patinka arba ne. Jūs be baimės galėtumėt sau laikyti 500 vištų arga ir daugiau. Jokio tam tikro leidimo nereik, bet norint jas arba kiaušinius parduoti mieste, reikėtų mokėti tam tikras pošilas, ir daktarai egzaminuotų, ar vištos sveikos.

Lawrenciečių. — Nors tiesos neleidžia moterims vaikščioti vyriškuose drabužiuose arba vyrams dėvėti andarkus, vienok už tai, kad koks kvaailukas plaukų nesikerpa, idant išrodyti "mokyty" valdžia nesikiš. Jei jis pradės daugiau kvaailaut, "Board of Health" pasirupins apie jo likimą, pašalintiems nereik apie tai visai rūpintis.

Kad bažnyčios varpai neduoda jums miegot, nieko negalite padaryti. Tas priklauso nuo miesto tarybos: jei ji neuždraudžia pavieniai žmonės nieko negali padaryti.

Parvažiotoj už darbininką sunku, mat ant laivų, kada reik darbininkų, reikia tuoj, nelau-

kia kol agentas pristatys. O jurininkų tikrų be darbo yra daugybė, kurie ir laukia tam tikruose biuruose, kol pašauks. Nepratusiam ant jurių dirbt — nepatariu. Konsulis nė vieno į Rusiją savo kaštais nesiųs. Vientelė išieiga jums, jei labai nesveikas ir pinigų neturit, pasi-duot į valstijos ligonbutį.

John Rulis. — Jei vyras miršta ir palieka moterį ar mažuką kudių ir kiek pinigų banko, tad reikia paimt advokatą, jis išims administracijos popierius, aprinks moterį administratorium ir ji paėmusi pinigus galės važiuot į Lietuvą. Imkit vietinį advokatą, ir susiderkit iš kalno. Neduokit daugiau kaip \$25.00, nors pakaktų ir \$10.00. Tokiuos dalykuose advokatai paprastę nežmoniška lupt, jei iš kalno nesuderia.

Moteris, pačios ir dukteris piliečių, Illinojaus valstijoje yra pilietės, ir turi lygias balsavimo tiesas su vyrais.

P. J—kis. — Jei jūsų moteriai priklauso žemė ir pinigų, palikti po tėvo mirties, ir tą žemę dabar valdo patėvis, paėmęs ant sutarties nuo jūs moteries apiekinų mokant po kiek ten randos, tad be jokio klausimo ji gali viską atsiimt. Bet be provos vargiai apsieis. Jei reiktų važiuot pačiai į Lietuvą ir ten dalykus sutvarkyt, o jei ne, tad galit jūs važiuot ir vežties nuo jos doviernastį arba pasiųst doviernastį kokiam ištiki-mai ypatai ten ant vietos. Žmogus su pilna doviernastia galės tą patį padaryt, kaip ir ji pati.

F. Jodialis. — Washington galima gaut užrubežinį pasportą nuo "Secretary of State," jei esat piliečiu, bet to pasporto Rusijos valdžia nepripažįsta, ir ims savotiškai, be jokio klausimo.

Jei Suv. Valstijų pilietis apsideja užrubežį, jo moteris lieka piliete taipgi, ir ji gali balsuoti, jei toj valstijoje, kurioj apsigyvenus, yra moterims balsavimo tiesos. Vaikai gimę užrubežį iš tėvų piliečių yra taipgi Suv. Valstijų piliečiai, bet jie gali pasirinkt, ir but piliečiais to krašto, kuriame gimę.

Kiek Lietuvos ir Lenkijos gubernijų, ir kiek pateko Prūsui ir Austrijokui, geriausia paimt ir perskaityt istorijos knyga: "Tiesų Skyrių" per daug užimtų vietos tą išskaitliuoti.

J. R. — Be užsiregistravimo negalima balsuot, nors ir butum piliečiu. Užsiregistravus, visada galima balsuot, bi-e toj pačioj vietoj gyvenat, kada tik yra balsavimo diena. Pas jus Illinojaus valstijoje moteris, kuri yra piliete, lieka piliete, bet kokia procedūra yra pakol ji užregistruoja savo pilietystės tiesas, man nežinoma, nes tas yra vietinis dalykas. Geriausia tai darsižint nuo "Election Commission" ant vietos.

S. D. — Jau daug sykų buvo aiškinama, kad būnant Amerikos piliečiu galit važiuot į Rusiją, bet jei rusų valdžia darsižino apie tai, busit nubausti už svetimos viešpatystės pilietystės priėmimą.

Jei nuo kariumenės prasišalinot, jokiuo būdu negalit pasi-liuosuot čia budamas, reikia butinai ten važiuoti.

B. Kunikas. — Jei jūs esat Suv. Valstijų piliečių ir jūsų dukte netur 21 metų, nors ji ir yra sirgusi įvairiomis ligomis, atvažiuot pas jus galės. Geriausia pasiuskit antros klesos bilietą ir affidavitą kaslink jusų čia padėjimo.

J. Balickas. — Nežiūrint, ar jūs atvažiuot į Suv. Valstijas jaunas ar senas, ir nežiūrint, ar jūs buvot sveikas kuomet reikėjo jums stot į kariumenę ar ne, jūs turėjot "prizyvą" stot, jei nestojot, ir sugrįžit, vistikie busit baudžiami.

NORTH GERMAN LLOYD

NAUJA LINIJA
Tarp BREMEN ir BOSTON

Veža pasažierius tiesiog iš Bremo į Bostoną
ir tiesiog
iš Bostono į Bremeną

Laivai išplaukia kas tris savaites

Dėl laivakorčių kainos bei kitų krepšėnų dalykuose
platesnių žinių patyrimo kreipkitės prie:

OELRICHS & CO.

Uztvirtinti agentai

83-85 State St.,

Boston, Mass.

The
Key to
Europe

Plikio Sunus. — Jei jūsų "burdingierius" išvažiuo į Lietuvą neužsimokėjęs \$60, tai jau tuos peržėgnokit, negausit, nežiūrint, ar jis turi ten žemės ar ne, nes tokios mažos skolos suklektavimas apsieit daug daugiau, negu pati suma. Geriausia niekad nesileist kitam žmogui į savo kišenį per giliai listi.

J. Oras. — Jei jūsų pati iki tiek yra gėrimui atsidavus, kad jokis perkalbėjimas jos nesulaiko, jūs galit atiduot ją į pataisos namus, kur per kelis mėnesius negavus išsigerit, gal atpras; arba galit ją išvaryt nuo savęs, ir kada neturės už ką, negers. Išvarius, jūs neatsakot už jos pasielgimus, ir ji negalės ant pragyvenimo reikalaut. Su-prantama, but beriau, kad galėtumėt proto įduot švelnesniu būdu.

P. Remeikis. — Kada jums sužeidė, ir jūs susigadint už \$225.00, kompanija visai nuo jūs atsikratė. Paprastai agentai prižada darbą "iki gyvos galvos," bet tie priežadai yra neverti nė skatiko. Kada žmogus pasirašo, beveik visada žmogų iš darbo išvaro. Todėl, kad jums nedavė darbo, negalit ir neužsimoka skust, nes nieko negausit.

4 42 Laivas 1,417,710 tonų
HAMBURG-AMERICAN LINIJA

Didžiausia Garlaivų Kompanija Sviete.
Patarnauja 74 skirtingais keliais.

VATERLAND 58,000 Tonų
950 pėdų ilgio laivas
IMPERATOR 52,000 Tonų
919 pėdų ilgio laivas

Tiesioginė Linija tarp
NEW YORKO ir HAMBURGO
PHILADELPHIA ir HAMBURGO
BOSTONO ir HAMBURGO
BALTIMORES ir HAMBURGO
HALIFAXO ir HAMBURGO
PIGIAUSI KELIONE

Į SENA TĖVYNĘ IR Į TEN.
YPATINGA ATYDYDA ATKREIPIA ANT LITUVIŲ KELEIVIŲ
Dėl platesnių paaiškinimų kreipkitės prie

607 Boylston street, Boston,
arba 45 Broadway, New York,
arba pas vietinius agentus.
Geriausias patarnavimas STEREGTUJ ir III KABINETE, kuris su sėdida iš kambarių su 2, 4 ir 6 lovoms, valgomuoju kambariu, maudy nės, skalbinių ir t.t.
Dėl platesnių paaiškinimų kreipkitės prie
HAMBURG-AMERICAN LINE
607 Boylston street, Boston,
arba 45 Broadway, New York,
arba pas vietinius agentus.

"Keleivio" Kalendorius

1914 metams jau atspaudintas.

Šių metų kalendorius daug didesnis už
pernykštį, 128 puslapių.

TURINYS:

Statistika:

Pasaulio kalbos — Ilgiausios ir didžiausios upės pasaulyje — Jurių didumas — Didžiausios pasauliųjų bažnyčios — Mylios įvairiose šalyse — Didžiausi universitetai Suvenytose Valstijose — Suvenytų Valstijų gubernatorių algos ir jų tarnystės laikas — Reikšmė valstijų vardų — Ilgiausi pasauliųjų tiltai.

Straipsniai, eilės ir paveikslai:

Kun. V. Dembskis (paveikslas su trumpa biografija) — Prabilk, o Laikie (eilės) — Gyvenimo drama (paveikslas) — Nelaimės ir susižeidimai — Kaip užlaikyt burną — Jau brūksta (eilės) — Prietariai apie mėnulio įtekimą — Duokit man kankles (eilės) — Moteris ir socializmas (paveikslas) — Žiema ant pievos (eilės) — Kas tai yra ugnis? — Užkit, kaitk (eilės) — Pirmutinis jurių telegrafas — Užtemki saulute (eilės) — Šis tas iš politiškos ekonomijos mokslo — Didė Samas ir ateivis (paveikslas) — Nenu-mas (paveikslas) — Teologų mokslas — Kapitalistinio surėdymo aukuras (paveikslas) — Legališkoji kapitalistų tvarka (paveikslas) — Našlaitio tėvynė (eilės) — Lietuviai stambelėdvi XVI šimtmetyje — Ilga, plati, tvirta nugara darbininko — Vaizdelis iš streiko (paveikslas) — Čia ir dabar (eilės) — Jezus Varšavoje — Milicija pasitinka streikierius (paveikslas iš streiko) — Musų žemė (eilės) — Legenda — Ateiviai įieško darbo (paveikslas) — Poeto laidotuvis (sceniskas vaizdelis) — Kaip atsirado raštas? — Juokai.

KAINA 25 c.

"Keleivio" skaitytojams nusisim tik už 10 c. Kas nori tą gražų kalendorių įgyti, teiksisi tuoj užsisakyti, nes vėliau gali nelikti. Suvyniokit dešimtuką į popierą, įdekit į laiską (registruot nereikia) ir užadresuokit:

"Keleivis," 28 Broadway, So. Boston, Mass.

Tikrai Brangus Akmuo

Iskirstas, išrodo ir nešiojasi kaip DEIMANTAS. Gražus, labai žibantis ir kiečiausias akmuo, koks tik gali būti. Tik apbrėžtas laikas pasikirtas pardavimui moteriškų ar vyriškų tikrai aukštinų žiedų. Nustandiam ant kiekvieno adreso už 98c. Prisiųskit piršto miera. Už teisingumą garantuojam. Su visokiu reikalu uždekit tokį adr.:

EXCELSIOR WATCH CO., DEP. A.
CHICAGO, ILL.

Profesorius medicinos

Lietuvizskas D-ras M. Ziselman.

7 Parmenter St.

Boston, Mass.

Visokias ligas gy-dau pasekmingai.

Atėikit tiesiog pas mane 1

trepas į viršų tik

neikit į aptieką:

mano durys bal-

tos arba telefona

duok o aš atesiu.

Ofiso valandos

Nuo 9 iki 11 ryte

nuo 1 iki 2 ir 6 iki

8 vakare. Telephone 1967-3 Richmond

DR. RENFER Specialistas li-gų abiejų lyčių.

Gydau privatinas ligas vyrių ir moterų. Užsienėjusius ir chroniškas gyduo greitai ir pasekmingai. Greitai gydymosi tulžies, inkstų, skilvio, kraujo, nervų ir odos ligas. PATARIMAS DYKAI.

Esu užsienėjusių ligų specialistas. Ilga praktika, daug išgydytų ir užsienėdintų pacientų yra mano rekomendacija. Vienoda kaina visiems. Savo atlyginimą paverdu visų patogumui. Nelaukit, bet kreipkitės šandien.

Valandos nuo 8 ryto iki 7:40 vakaro. Nedėliomis ir šventadieniais nuo 9 ryto iki 12 pusdienio.

18 BLUE ISLAND AVE.

Ant Bankos, Rūimas 5-8,

Arti 18-tos gatvės, Chicago, Ill.

SENI VYNAI ir

GEROS DEGTINĖS

Speciališkias pardavimas per šį men.

Sudėjimas No. 5.

1 Bonka Goldenxxxx Rye Why... \$1.99
1 .. Cognac Brandy ***
1 .. Višniovka
1 .. Orange Wine
4 Pilnos kvortos \$3.50

Sudėjimas No. 8.

1 Bonka Kentucky Why... \$1.75
1 .. California Brandy
1 .. Višniovka
1 .. Spaniškas Port Wine
4 pilnos kvortos \$3.00 kaina.

Tie yra geri Gėrymai ir pigūs bet neprasti.

H. L. GOLDEN & CO.

Importuotojai ir Daugumoj Likierių Pardavėjai.

Mūsų Obalsis: Greit pardut ir men-kas uždarbis. Mės išsluoniam tavogį tą pačią valandą kaip tik gaunam užsākymą.

352-354 Harrison Avenue
BOSTON, MASS.

M. Gallivan Co.

Užlaiko geriausių

Elių, Vyną, Likierius ir kitokius gardžius gėrimus o taipgi ir geriausio tabako Cigarus.

Meldžiame užteiti o visados rasite gražų patarnavimą.

362 2nd st., So. Boston.

APTIEKA

galit susikabēt

LIETUVISKAI IR RUSISKAI

Vaistus sutaisom nuo visokių ligų ir su didžiausiu saugumu. Užlaiko-me ir Trejų devynerių, kaina 20 c. už boksą. Galit susikabēt pas mus savo kalbą. (18)

S. FELDMAN

310 Harrison ave., Boston, Mass.

Ei, Vyrai, visi pas

YUDEIKO!

Jis užlaiko gerą Restauraciją, visokios rūšies Alaus, Degtinės, Vyno ir Cigarų.

Prieinamiausia ir parankiausia vieta lietuviams.

304 Broadway ir 259 D streets,
SO. BOSTON, MASS.

"autietį nusitraukt paveikslus, o isrodys da gražiau kaip gyvi. Pasiklauseite tų, kurie emėsi paveikslus pas: (7)

J. TAUKEVICIA

727 N. Main st., Montello, Mass.

Telephone So. Boston. 845 M.

Dr. F. Matulaitis

495 Broadway, So. Boston.

Valandos:

Nuo 12-2 dienų ir nuo 7-9 vakare.

Nedėliomis iki 3 val. po pietų.

2 KATALIOGAI DYKAI!

Visų Lietuviškų KNYGŲ nuo seniausios iki naujausios laidos, pilnas naujas katalogas, 80 pusl., bus prisiųstas DYKAI. MYLETJOJAI MUZIKOS, čia gali gauti gerų muzikališkų instrumentų katalogą, įvairiausių armonikų, koncertinų, klerntų ir t.t. Rašant man laiską, paminėk katrą KATALOGĄ prisiųsti, ar abu kartu? Reikalingi knygy platintojai agentai iš mėsėnų miestelių, parvardinti knygas ir laiškas popierais. Adresas: M. J. DAMIJONAITIS 903 W. 33rd St., CHICAGO, ILL.

Tetalingiausia ir Geriausia

APTIEKA

Sutaisom Receptus su didžiausia atyda, nežiūrint ar lietuviuos atveži ar amerikoniški. Gydulioj galite gauti, kokias tik pasausiye vartoja, taipgi visados randasi lietuvis aptiekorius P. JATULOVICIUS.

EDVARD DALY, savininkas

18 Broadway, S. Boston, Mass.

Galite reikalaut tir per laiskus, o mes per ekspresą gydyles prisiųsim.

John E. Nolan

naujausios mados

GRABARIUS IR BALSAMUOTOJAN

Atlieka visoki darbą prie palaidojimų

kuogeriausiai už nebrangią prekę.

336 Broadway, So. Boston.

Gyvenimo vieta 645 Broadway.

RUSSIAN-AMERICAN BUREAU

Vienintelė Rusiškai Amerikoniskai kontora, apdrausta ant \$10,000, kuriai valstijos gubernatorių leidžia vest advokaturas vertelystę ir pardavines sifkortes. Mės taipgi priimam ir padedam pinigūs Rusijos Valdžios Bankoj ir gaunam knyguot į penktas savaites, taipgi išskolektuojam pinigūs nuo skolininkų.

RUSSIAN AMERICAN BUREAU
160 N. Fifth Ave., tarp Lake St. ir Randolph St., CHICAGO, ILL. Kontora yra atidaryta dienomis nuo 8 iš ryto iki 8:30 val. vakare, o nedėliomis ir šventadieniais nuo 9 iki 4 po pietų.

D-RAS ST. ANDRZEJEWSKI

Vienatinis lenkiškas

DANTŲ DAKTARAS.

Užtaisau pasigadinusius dantis ir įdedu naujus. Darbą garantuoju.

Taipgi ištrauki dantis be skausmo.

238 HARRISON AVE., BOSTON.

Sveikatos

Salties

SVEIKATA BRANGIAUSIS ŽMOGAUS TURTA!

Gyvenimo džiaugsmas ir linksmybės, laimė ir turtas žmogaus sveikatoje!

Jau nuo keliolikos metų Brooklyn-New York gyvuoja

Vienatinė ir Didžiausia LIETUVISKA APTIEKA

PROVIZORIAUS VINCO J. DAUNOROS

kurios tikslu yra apsaugoti savo vientečius nuo visokių

apgavikų išnaudojimo ir gydyti juos tikrai geromis ir

pasekmingomis gyduolėmis nuo visokių ligų ir kuno sil-

pnynbių.

LIETUVISKA APTIEKA savo ilgų metų pritarimu

išrado daugybę specialiąsų gyduolių, sutaisytų iš sve-

žiausių ir geriausių gydančiųjų medikamentų ir labai pasek-

mingai gydančiųjų įvairias ligas. Tarpe kitų aptiekos san-

delyje sukrautos ir gaunamos sekancios gyduolės:

Kraujo Valytojas.....\$1.00

Gyvaties Balsamas.....75

Nuo kojų nuospauių.....10c

Nuo dantų gelimo.....10

Nuo peršalimo.....25

Vaistas del Vidurių.....50c

Kraujo Stiprintojas.....50

Nuo kosulio.....25c

Nuo gerkles skaudėjimo 25c

Skilvinės proskos.....10c

Nuo Reumatizmo.....50c

Nuo lytiskų ligų.....50c

Nuo dusulio.....50

Del isvarymo soliterio.....3.00

Anatrasmas plovimui.....25

Nuo kojų prakaitavimo.....25

Gydanti mosis.....50

Antiseptiskas muilas.....25

Gumbo laisai.....50c

Karpių naikintojas.....10

Speciališkai Tikrai Lietuviška Trejanka Arba Trejos Devynieros 25c.

Taippat iš Lietuvos pargabentos visokios lietuviškos gydančios žolės, šaknys ir t. t., kol kas tik yra žinomos ir žmonių vartojamos.

Reikalaukite prisuntimo katalogo su mūsų gyduolių aprašymais

Kreipiantiesiems per laiskus arba asmeniškai duodame

tikrai sąžiniškus ir teisingus patarimus kiekvienoje ligoje.

Jeigu jums brangi yra jūsų sveikata, tai tuojus reikalaukite gyduolių, rašydami arba atsiųsdami į Lietuvos APTIEKĄ.

VINCAS J. DAUNORA, Aptiekorius,

KORESPONDENCIJOS

SEATTLE, WASH.

Balandžio 7 d. čia buvo miesto rinkimai. Turėjome net dešimt kandidatų į majorus. Laimėjo republikonų kandidatas. Per nominaciją republikonas gavo 23,452 balsų, geltonųjų socialistų kandidatas buvo trečias, balų gavo 11,325. Tikrųjų socialistų kandidatas gavo tik 775 balsus. Tai net širdį skauda pamislijus, kaip dar toli aštra. Du metai atgal socialistai gavo netoli 20,000 balsų. Mat pirma čia buvo viena socialistų partija, bet nuo pernai ji suskilo į dvi. Turčiai, daktarai ir biznierių liko išmesti iš partijos ir jie sutvėrė savo partiją, ir pasivadino "geltonais socialistais." Jie norėjo taisyti konstituciją ir užtaiti liko išmesti. Ir žiūrėkit, kiek jie balsų gavo!

Daktaras Braun plovė per visą metą socialistus per visus 4 vietinius kapitalistų laikraščius. Agitacijai prieš socialistus jis išleido keturiolika tukstančių dolerių. Pasirodė, kad tie ponai buvo prisidėję prie socialistų partijos ne dėl darbininkų gerovės, bet kad užkengt jiems, kad gerai apmokamą vietą gaut, kad likti majoru ar gubernatorium. Tai tik dėl to jie lieka "socialistais." Jeigu tokiam Braunui kas pasakytų, kad paukauk kokią dešimtį dolerių badaujantiems darbininkams, tai jis spiautų veidas ir nueitų sau. Bet ant šmeižimo darbininkų partijos, tai net 14 tukstančių nesigailėjo. Ir tik stebėtis reikia, kaip darbininkai tokiems kapitalistų siundymams tiki.

Pernai čia "The Seattle Times," bjaurus kapitalistų laikraštis, ragino, kad organizuoti darbininkai ir kapitalistai sukiltų prieš I. W. W. ir nuslopintų ją. Ir žiūrėkit, jo balsas nepasilojo neišklausytas. Sukilo visi "federaišiai" ir kitokie prieš I. W. W. Grigas.

BROOKLYN, N. Y.
Vakaras.

Bal. 12 buvo Liet. Apšvietos Draugijos vakaras. Perstatyta dvi komedijos: "Musų Gerasis" ir "Daktaro Kabinete." Lošimas gana gerai pavyko.

Skrajojanti krasa pas mus jau nustojo vertės. Tą vakarą buvo duodama pirmoji dovana \$1.50 vertės ir 27-niomis atvirutėmis laimėta.

Liet. Apš. Dr-ja rengiasi statyti 2 d. gegužės vieną iš geriausių dramų "Mirtis vainikas." Aktoriai surinkti, kad per daug nepasigyrus, "first class."

Stropiai rengiasi ir prie Pirmos Gegužės apvaikšiojimo. Apvaikšiojime ketina dalyvauti net ir šventais vardais draugijos. Didinės draugijos norėjo, kad apvaikšiojimo lėšos būtų išdalytos lygiai ant visų draugijų, nežiurint, kiek turi narių. Bet apie 15 organizacijų nutarė lėšas apmokėti proporcingai, kaip ir apvaikšioti gegužinę ne dėl organizacijos vardo išgarsinimo, kaip tu li "lyderiai" išsireiškė, bet dėl to, kad Pirmoji Gegužė yra svarbiausia darbininkų šventė.

Nelaimingojo Paukščio, "Vien. Liet." leidėjo padėjimas nesigerina. Ukėsų Kliubo, Didž. New Yorko Pašel. Dr-jų Sąjungos ir L. S. S. 19 kuopos komisijos veikla, o darbo vaisių nesimato. Pastarosios dvi komisijos šaukia pinigų, pinigų reikia. Ka Kliubo komisija nuveikė, tai tik Kliubui žinot.

"Laisvei" einasi visai gerai. Visi spaudos darbai duodami "Laisvei." "Vienybė L." ir "Tėvynė" išlis.

Ukėsų Kliubas plenuoja Liaudies Namą įsteigt. Kaip iš šalies girdis, tai visuomenė neperdaugiausia pritari. E. F. G.

DARBININKO KRONIKA

Cincinnati moteriškų červėkų dirbtuvė sustreikavo kirpėjai. Vol Duttehofer dirbtuvė, kurioje dirbo 1,500 žmonių, iš priežasties streiko stovi uždaryta.

Milwaukee kepėjų unija kreipėsi į vietines darbininkų organizacijas su prašymu, kad organizuoti darbininkai kitokios duonos nepirktų, kaip tik su unijos ženkliais.

Sakoma, kad Chicago murininkų streikas tuoj bus sutaukintas. Dėl to streiko 65,000 žmonių prie namų statymo neteko darbo.

Kapitalistų laikraščiai paskelbė, jog I. W. W. organizatorius Haywood bus areštuotas, kad jis agituoja prieš karę su Meksika.

Michigano variakasiai nutarė grįžti darban, beveik nieko nelaimėję.

Pittsburgo barzdaskučiai iškovojo sau didesnę algą ir trumpesnę darbo dieną.

Vietinės Žinios

Pereitą nedėdienį vakare po bažnyčia buvo Blaivininkų D-jos "prakalbos." Vieni juokai iš tokių "prakalbų," kada kalbėtojas atsistojes ant pagrindo nežino ką sakyt. Taip buvo su J. Aliukoniū. Net gaila žiūrėti, kaip jam buvo sunku susigaut žodis. Šokinėjo nuo vieno dalyko ant kito, kas ant liežuvio užėjo, tą pasakė. Nė iš šio, nė iš to užspuolė ant valkatų. Pasakė, kad jie vagia ir užpildinėja žmones, vėl nežinojo ką sakyti. Griebėsi "aiškinti," iš kur tie valkatos atsiranda. Tai girdi: "služelninkai, ką Lietuvoj slūžija, o čia atvažiuoję grinoriška sėrmėga nusimeta, ut... iš galvos išsišukuoja, užsiriša raudoną naktaižą ir jie jau socialistai. O katrie Lietuvoj geriau gyvena, tai ir čia atvažiuoję palaiko tikėjimą."

Net pirmininkas užsiėmęs akis juokėsi iš tokios kalbos. Toliau perstatyta A. Ivakevičius. Tas kalbėjo gerai. Nurodė, kad valkatos išsina daugiausia iš čia gimusių, o ne iš lietuvių.

Patartina tokiems "kalbėtojams," kaip J. Aliukonis, geriau nestoti ant pagrindo ir nedaryti nė sau pargmatos, nė draugijai. P. Tamulionis.

Praėjusį panedėli Bostone (o taipgi ir visoje Massachusetts valstijoje) buvo apvaikšiojama patriotiškoji amerikiečių diena — Patriots' Day. Buvo uždaryti salionai ir fabrikos nedirbo. Lietuvių Labdarystės D-ja buvo parengus tą dieną balių senenai nupirktų savo gėrų ir daug buvo žmonių. Atvažiuoję So. Bostonan dr. Šliupas prie tos progos pasakė balių trumpą prakalbą. Rašančiam šią žinutę neteko d-ro Šliupo kalbą girdėti, bet kaip girdėjusieji sako, d-ras apgailestavo, kad musų pirmieiviskios inteligentijos, butent tautiečių ir socialistų tarpe, kilo nereikalingi vaidai.

Dabartinis majoras Curley labai nepatinka buvusio Fitzgeraldo sėbrams, nes vieniems jų įsiai numušė algas, kitus gi visai iš darbo pavarė, o ižstatė savo šalininkus. Nėgana to, Curley vis išvelka aikšten nereikalingų Fitzgeraldo pridarytų

išlaidų, kurias gyventojai turi apmokėti. Todėl biznierių, politiškai Fitzo sėbrai, organizuoja į ketina užvesti prieš Curley kovą.

Balandžio 18 d. Somerville nusišovė 43 metų amžiaus darbininkas Fred Bullock, kuris jau kelintą mėnesį buvo be darbo. Jisai gyveno su sena savo motina; jis pasakė jai eisiąs sklepan pažūrėti savo šautuvo. Nesulaikdama jį sugrįžtant, motina nulipo žemyn ir rado sunų jau negyvą. Senelė suklyko ne savo balsu ir beveik ten pat apalpo.

Kiek buvęs majoras Fitzgerald nereikalingai išleikvojo žmonių pinigų, tai galima spręsti jau iš to, kad jis iš sakytų savo prakalbų davė atspausdinti knygas ir liepė apdaryti jas "morocco" apdara, už ką dabar miestas turi užmokėti 2,903 dol.

Balandžio 20 d. garlaivis "Canopic" atvežė Bostonan 1,558 ateivius iš pietų Europos. Tuo pačiu laivu kardinolas O'Connell išvažiavo subatoj Romon pas popiežių.

Apie 3 d. gegužės Bostonan ketina atvažiuoti J. Ektor, pagarsėjęs Lawrence'o streiko vadas, kad sustiprins čia I. W. W. uniją. Jis busias čia porą savačių.

Ties Snake Island (Gyvųjų sala) atrasta praėjusį panedėli apvirstusi valtis, o šalia jos plaukiojo irklai ir sėdynės. Spėjama, kad žmonės prigrė.

Pereitą subatoj socialistų kuopa statė "Alkani Žmonės." Šį sykį vakaras nepavyko. Ir pats perstatymas atlikta nekaip, ir publikos buvo nedaug.

Gedemino benas išmėtinėja socialistų kuopai, kam ši rengė perstatymą tą pačią dieną su beno balium. Sakoma, buk kuopa norėjusi benui užkengti.

Jeigu socialistų kuopa būtų žinojusi, kad tą pačią dieną bus beno balius, ji su mielu noru savo perstatymą būtų perkėlė, nes tas balius ir socialistų perstatymui daug užkengė. Koks tad išrokavimas sau kengti? Kuopa visai to nežinojo, kada samdė salę. O kada salė buvo paimta ir apskelbimai išplatinti, tuomet jau nelai kas vakarą perkelti. Taigi benas visai bereikalo pyksta.

L. S. S. 60-tos kuopos vardu, T. Sarapas, sekr.

Peretoj nedėlioj D. L. A. Vytauto D-ja apvaikšiojo 20-metų savo gyvavimo suaktuves. Tuo tikslu buvo parengtos prakalbos. Kalbėjo V. Kaunas, J. Perkunas ir S. Michelonas. Prie draugijos prisirašė 23 nauji nariai.

Vakare tą pačią dieną drg. Perkunas turėjo socialistų salėj paskaitą.

Balandžio 26 d. bus L. S. S. 60-tos kuopos susirinkimas 10 val. iš ryto. Visi turimi susirinkti, nes bus balsuojamas klausimas prisidėjimo prie Socialist Party.

Sekr. T. Sarapas.

Kelčiau į arba iš Europos
per
White Star Linija per Bostoną.

Pigios kainos Dideli laivai
Grazus patarnavimas

Laivai išplaukia reguliariai iš Bostono nuo Charlestown.

Parsitrauk giminečius ar draugus
iš tėvynės per White Star Liniją.
Dėl atlytį reikalingų platesnių
paskaičių arba agentų adresų
Bostone ir aplinkinėse, kreipkitės:

Kompanijos ofisas, 84 State St.
Geo. Bartaszins, 261 Broadway,
So. Boston.

Polish Industrial Assn., 37 Cross St.
P. Bartkevičia, 877 Cambridge St.,
East Cambridge.

J. Rottenberg, 115 Salem St.
Nuttie Shapiro Co., 92 Salem St.

Arba pas mus kitus agentus S. V. ir Canadoj

RELEIVIS

PAVASARIO VAISTAI

Kaip namai reikalauja nuodugnaus apvalymo pavasary, taip pat ir kraujas reikalauja. Uždarytas gyvenimas, kurį vedame žiemos laiką, noroms-nenoroms užpildo kraują nevalumais, o juos privalome išvysti lauk taip pat, kaip kad nevalumus, prašalinam iš namų.

Severos Kraujo Valytojas

(Severa's Blood Purifier)

yra jums geriausias įrankis kraujo apvalymui. Pameginkit jį ir užtemykite greitais ir pageidaujamais pasekmėmis.

Kaina \$1.00

Odos Išberimai

paprastai pasirodo, jeigu odą užleidžiame ir jos tinkamai neapvalome. Kūd tū geriausias išplavus ir skylutes, arba poras laikyti atdaryti, — vartokite prausimuisi!

Severos Gydanči Odini Muila

(Severa's Medicated Skin Soap)

kasdien. Tinka jis puikiai kaip kūdikiams, taip ir suaugusiems, vyrams, kaip ir moterims. Pameginkit.

Kaina 25 centai.

SEVEROS TAB-LAX

Paliuosuojanti saldikai, Vaikams lygiai geri, kaip ir suaugusiems.

Kaina 10 ir 25 centai.

Parduodama visose aptiekose. Neimkite kitokių. Reikalaukite tikrų Severos Gyduolių

W.F. SEVERA CO.
CEDAR RAPIDS, IOWA

Beveik šimtmetis kaip išdirbam geriausius **ALUS ELIUS** ir tas padarė **BALLANTINE'S BRAVARUS** netik garsiais, bet žinomais kiekvienam name, kur tik alaus gerumas yra suprantamas. Galima gaut visur. **Ballantine's Bravarai** Newark, N. J.

Farmos, Farmos! Nauja Lietuva parsiduoda pigiai.

Didžiausioji lietuvių kolonijoj, Michigan'o valstijoje, kur yra apsigyvenę 154 lietuvių fermeriai, dabar yra geriausia proga tenai pirkti farmas lietuviams. Apsigyvenus aplinkui lietuviams, angliai nerimauja ir todėl labai pigiai parduoda savo farmas ir galima pirkti ant lengvų išmokėjimų. Farmą galima pirkti visokių didumo ir už visokią kainą. Galima pirkti už \$8.00 iki \$30.00 už akėrį. Aš esu apmėmęs ant išpardavimo 640 akėrų, žemė lygi ir yra viduryj ežeras, ir tik pusė mylios nuo miestelio. Žemė derlinga ir užauga visokių javai. Galima pirkti farmą įmokant \$100, o likusius galima mokėt kas mėnesį pagal sutartį. Materijolas būdinkams pigus. Atvažiuokit tuojau apžiūrėt, nes farmos kiekviena diena brangsta, todėl naudokitės proga. Bankai subankrutinus pinigai gal prapult arba žali kas nors pavogt. Turint farmą, amžinai nereikia bijotis bedarbės, nė blogų laikų. Kurie pirkis žemę, tiems kelionės iškašiai apmokami. Važiuojant reiki pirkti tikietą į **PEACOCK, MICH., 3:30** po pietų gausit treina į Sauble ir tikėtis perkioja apie 15c. Kurie važiuos į Sauble, šis atvažiuosiu tu pasitikti. "Platesnis žini klaukiet per laiška." (17)

JONAS ZEMAITIS,
BOX 13, SAUBLE, MICH.

Išsirašykite rimta bepartivišką, talpinantį įdomiausių straipsnių iš mūsų gyvenimo, mėnesinį laikraštį

"VAIDYLA"

"Vaidyloje" rašoma gryna ir kiekvienam suprantama kalba, dedama naudingų ir pamokantių straipsnių, pritaikomi jaunimo reikalams. "Vaidyla" įdomus darbininkui, taip pat ir inteligentiškam žmogui.

Kaina metams tik 50c.

Kurie norit pažiūrėt prisusikit toč. Adresas:

"VAIDYLA"

810 W. 19 St. Chicago, Ill.

LIETUVIAI!

Praėnuo visiems, kad aš važiuoju į kitus miestus palaikyti vėlonas ir nė kiek brangiau nerokuoju, kaip kad jūs palaikotų vietiniai grabariai, bet visados paskaitau da pigiau. Taipgi padarau už pigią kainą pominkus arba kryžius ant kapų ir užlaikau karietas ir automobilius visokiems reikalams. Kviektas parduodu ir pristatau į vietą pigiau, negu kiti.

S. BARACEVICIA.

258 Broadway, So. Boston, Mass.
Telephone: So. Boston 839-J.

50,000 KNYGU

Vysai Dykai

Kožas vyras be atidėliama tur pareiklauti vieną iš tu stebuklingų knygų. Vyrai, katrie žada apsigyventi — vyrai ligoti — vyrai, katrie pasigėrė per miera, katrie pareidava namo vieni ir katrie pervis dave sau valgių — vyrai silpni, nevoturi ir katrie prastoji sava sveikata — vyrai, katrie negabė pri darba ir katrie ne galė naudoti pylnai linksmuma gamtos — visi tie vyrai tur pareiklauti vieną iš tu dykai duot knygų. Ta knyga pasakis kaip vyrai naikina sava sveikata, kaip jie užsikrėta ligoms ir kaip jie gal pylnai sugrąžinti sava sveikata, stipruma ir energiskuma į trumpa laika ir su mažais kaštais. Jeigu nori buti vyras tarp vyrų ta knyga pasakis kaip gali ta pasiekti.

Nes, nevedas arba apsigyves, ligotas arba sveikats tur žinoti. Ne naikinkiet sava sunki uždirbtus pinigus, mokėdami už nekeinas, bevertes vaistus iškolaik neparskaitiet ta knyga vysai. Knyga ta uždeys jums daug dolerių ir pasakis kaip galete stotis tvirti ir resni vyrai. Atmink j ta, jog ta knyga yra siusta jums vysai dykai. Mes užmokam ir už paečia. Nekokie varda medikališka arba daktariška nera ant konveto. Ne vienas nežinos kas tas yra tyk jus. Išsirašiet sava varda ir pavardė ir adresa aiškiei idekiet ta dikini kupona ir prisiuskiet mums o gauste ta knyga.

SIUSK ŠITA KUPONA ŠENDENA.
DR. JOS. LISTER & CO., L. 402, 208 N. Fifth Ave., Chicago, Ill.
Godotinasai Tamista: Aš esu užinteresuotais Tamistas prižadeimu siusti Vysai Dykai Knyga, mieldžiui prisuti man viena vysai dykai.

Vardas ir pavardė.....
Adresas.....
Steitas.....

Farmos Farmos!

Turiu ant pardavimo farmų didžiausioj Lietuvių Kolonijoj, kur yra 210 lietuvių fermerių. Ta kolonija randasi Michigan valstijoje, Lake Mason ir Manistee pavietuose žemė randasi prie pat geležinkelio ir arti portavų miestų ir miestelių. Turiu daug nesidribtos žemės ant pardavimo ir visoki didumo farmų; prekė nuo 9 iki \$25 už akėrį. Taipgi turiu farmų su gerais ir prastesniais būdinkais, sodiniais ir be sodnių; prekė ju, pagu gerumo būdinkų ir įtaisymų, nuo \$5 iki \$75 už akėrį. Išpradžiū reikia įmokėti suvis mažą suma pinigų, o likusią palaiksime nuo 6 iki 10 metų. Žemė yra geriausia, galima pasirinkti, kokią tik nori: lygaus lauko su mažoms kalvukėmis, palei upelius ir palei žuvingus ežerus, oras kuosveikiausias, vanduo kuogeriausias ir lengvai gaminamas, javai užauga visoki. Rasykit tuojau, o gausite dovanai mapą ir knygrutę ir kitokią literatūrą, kur rasit aiškiai ir teisingai aprašyta apie žemę ir visos kolonijos padėjimą. Atvažiuokit tuoj, kol nepabrango žemė. Kaip pribusi ant paduto adreso, tuoj išlipies iš treino telefonok pas mane, nes aš gyven ant farmos. Gavęs žinią, tuoj pribusiu su automobiliu ant dipo ar į hotelį, palmsiu jus ir apodysiu visą žemę, iš kurios galėsi pasirinkti pagal savo norą. Adresas: (27)

ANTON KIEDIS
PEACOCK, Laite County, MICH.

Stabmeldiška Lietuva

Kiekvienas lietuvis turėtų ją perskaityt..... 10c.

Amerikoniškos Vestuvės.

Komedija 2-juose aktuose. Juokinga ir lengva perstatymui.....10c.

VIENTATINĖ LIETUVISKA APTIEKA

Bostone ir visoje Massachusetts valstijoje.

Gyduolių galite gaut kokios tik pasaulij vartojamos, be ypatingai geros sekančios gyduolės:

Nuo Reumatizmo \$1.00. Nuo slinkimo plaukų ir pleiskany 75 c.
Nuo kosulio, gripo ir slogos \$1.00. Kraujo Valytojas \$1.00.
Nuo saulės nudegimo 50 c. Bobro lašai \$1.00. Nuo širdimo Nervų \$1.00.
Vaikų ramintojas 25 c. Pamoda plaukams 20 c.
Nuo viduriavimo suaugusiems 50 c. Nuo viduriavimo mažiems 25 c.
Gydanti mostis nuo pykčio 50 c. Nuo prakaltavimo kojų 25 c.
Mostis ir skysčiai nuo niežų ir parkų \$1.00.
Gyduolės dėl suvalinimo apetito \$1.00.
Gyduolės dėl suvalinimo vidurių 50 c.
Gyduolės nuo kosulio ir sunkaus kvėpavimo \$1.00.
Gyduolės nuo vištakių (corn's) 15, 20 ir 25 c.
Pilės dėl Kepenų ir Inkstų 75 c.
Prokšos nuo nerviško galvos skaudėjimo 10 ir 25 c.
Gumas nuo dantų gelimo 10 c. Tikra Lietuviška Trejanka 25 c.
Visokie klepiantii muilai 10, 15 ir 25 c.
Perfumos visokių gelių 25, 50, 75, \$1.00, \$2.00 ir daugiau.
Taipgi turiu visokių gyduolių veliausio išradimų, nuo visokių pasilptingų ir kitokių ligų.

Jeigu norite gaut tikrus vaistus kurie sugrąžintų jums sveikatą, kreipkitės pas mane, o aš užtikrinu kad visame bus sąžiniškai patarnauta.

Receptus sutaisau teisingai, nežiurint, ar jie būtų Amerikos ar Europos daktarų.

Gyduolių galite reikalaut ir per laiškus, o mes prisijusime jums ekspresu.

Visokiame reikale kreipkitės šituo adresu:

K. ŠIDLAUSKAS 226 Broadway kampas C st. SO. BOSTON, MASS.

RUSIJOS IR AMERIKOS TIESI LINIJA

Rusijos ir Amerikos tarpe Rusijos ir Kanados.

LAIVAI ISPLAUKIA kas 10 DIENŲ

Greičiausi, Geriausi, Didžiausi. du-sriubiniai, pasazieriniai laivai tarp Liepoja ir New Yorko, ir iš New Yorko į Rotterdam ir Liepoją. Zemos prekės. Atsiuokit pas

A. E. Johnson & Co.

Gen. Pass. Agent

37 Broadway, New York, N. Y.

AUKSORISKŲ DAIKTŲ.

Užlaikau visokius

Laikrodžius, didelius ir mažus, Vyriškus ir Moteriškus. Aukso, Paausiuotus ir Sidabrinus, Šliubinius Žiedus, Deimantus ir visokius perlus; taipgi Lenciuogelius, Spilkas, Branzoletus, Laketukus ir kitokius pasipuošimui daiktus. Musų agentai P. Valiukonis pristato orderius ir aplinkinius miestelius ir nieko brangiau neprekiuoja.

De ar žinupingtos prekės 25c. nuo dolerio, todėl geriausia proga pirkti.

Reikalingi agentai prie pardavimo. Norint platesnių žinių, kreipkitės per laiška arba ypatingai.

CHAS. URBON

261 Broadway, So. Boston, Mass.

Pirma Gegužės diena yra visasvietinė darbininkų šventė

DRUMBLIO KOJA,
KAPITALIZMAS.

Buvo laikai, kada Indiją valdydavo kunigaikščiai, radžomis, gaekvarais ir kitais keistais titulais vadinami. Smagiausiu tų kunigaikščių pasilinksminimu tuomet budavo drumbliai. Kartais tie drumbliai buvo suleidžiami muštis tarp savęs, kad radžų palinksmintų. Bet paprastai tų drumblių užduotis budavo naikinti "maistinius."

Budavo taip. Nepaklausė žmogus radžos, arba šiaip kuomi nors prieš jį prasižengė — ir iš po drumblio kojų jam jau nėra išsigelbėjimo. Ištempia, budavo, nelaimingą ant žemės tarp keturių stulpų, pririša už rankų ir kojų taip, kad jis gulį augštiekinas iškryžiuotas, negalėdamas nė iš vietos pasijudinti. Tuomet atveda drumblių ir leidžia jį per pririštą prie žemės žmogų.

Šalta ir nieko sau iš to nedaras milžiniškas gyvulys pakeldavo savo milžinišką koją ir su visu sunkumu statydavo ant nelaimingo žmogaus krutinės. Subraškėdavo kaulai ir vieno revoliucionieriaus jau nebudavo. Kunigaikščio galybė vėl galėjo demonstruoti.

Radžos visuomet taip elgdavosi su nepaklusniais ir, be abejonės, jie visuomet būtu taip elgėsi.

Bet žudymo revoliucionierių po drumblio kojomis dienos jau praėjo. Radžos ir kitokie Indijos kunigaikščiai šiandien randasi jau po Anglijos valdžia, kurią galima jau pavadinti beveik pusiau civilizuota.

Seniau Indijoje vyrui numirus, sykiu su juo laidodavo ir gyvą jo moterį. Šiandien ir tas paprotys priklauso jau prie praeities.

Ir taip, drumblys šiandien revoliucionierių Indijoje nemindžioja.

Našlių su mirusiais vyrais tenai jau nelaidoja.

Net seniausias paprotys vesti 8 metų mergaites už pačias Indijoje eina jau iš mados.

Ir Indija, šalis taip toli nuo civilizacijos atsilikusi, šalis prietarų, nuodingų gyvačių ir draskančių žvėrių, šalis paiko tikėjimo, kuris mokina nusizeminimo ir paklusnumo vrsininkams, šalis laukinė — ir net tokia šalis daro jau pagerinimus.

Drumblys, kuris pirma išspausdavo revoliucionieriams gyvastį, šiandien jau pakinkintas prie darbo, aria laukus ir padeda pelnyti žmonėms duoną.

Mergaitės iš mažens jau lanko mokyklas, mokinas skaityti ir protauti, o ne klausyti kvailojo kunigų mokslo. Numirus vyrui, jos jau neprašo, kad sykiu laidotų ir jas. Jos jau patyrė, kad vienam vyrui numirus galima ištėkėti už kito ir gyventi toliau, neinant paskui pirmąjį vyrą į kapą, kaip to reikalauja kvaili jų kunigai.

Mės matydami, kad tokioj laukinėj Indijoje įvyksta pagerinimai, ar galim abejoti, kad su laiku nebus pagerintas visas pasaulis?

Amerika, kuri skaitosi viena iš kultūriškiausių šalių ant žemės kamuolio, taipgi reikalauja daug pagerinimų.

Tiesa, čia nėra tokių drumblių, kurie laužytų savo kojomis prasikaltusiems prieš valdančiąją luomą kaulus.

Čia nėra papročio ir laidoti našles su mirusiais vyrais.

Bet čia yra kalėjimai, kur sėdi tankiausia teisybės jėskanti ir teisybę kalbanti žmonės.

Čia yra W. Virginijos, Colorados, Michiganai, Lawrence'ai, Patersonai ir Ipswichai, kur ginkluoti kapitalistų tarnai šaudo žmones už tai, kad jie pasipriešino prieš išnaudojimą ir beteisę; užtai, kad jie reikalauja to, kas jiems teisingai priklauso.

Tokią tvarką galima sulgynt su to In-

Svęskim liuosai 1-mą Gegužės

Gegužinė štai atėjo,
Žydi girios ir laukai!
Darbo įrankius padėję
Darbininkai švenč' liuosai.

Fabrikantas aimanuoja,
Kad dirbtuvės jam sustoję —
O matai, kaip gerai!
Tegu dega, tegu griuva,
Susispietę mės į kruvą
Svęskime laisvai!

Darbo žmonės suvažiavę,
Kad visiems bendrai nuspręst,
Jog per metą prakitavę
Vieną dieną turi švest;

Jeigu ponai mažai moka,
Te aplink mašiną šoka! —
O matai, kaip gerai! ir t.t.

Kaip toli akis imato —
Švenčia darbininkų sviets!
Savo vertę pon's pamato,
Kad' jam netarnauja nieks;

Policistas, valdininkas
Slapstosi lyg kaltininkas —
O matai, kaip gerai! ir t.t.

Darbininkai kad sukrunta,
Jiems eit niekas neužgins!
O pasaulis tuoj pajunta,
Kad jų rankose likim's —

Jeigu taip, tai šalin ponai!
Šalin vagis ir valdonai,
Gi tranai tur bendrai
Dėl visų bendrovės dirbti,
Jei nenori badu mirti —
Gyvensim laisvai.

J. B. Smelstorių.

Socializmas veda darbininkus į šviesesnę ateitį.
Kapitalizmas, valdžia ir dvasiškija, pavidale trijų vilkų, kurie dabar gyvena iš darbininkų prakaito, užpuldinėja ant Socializmo ir staigia.

dijos drumblio koja, tik ji yra daug žiauresnė, daug sunkesnė, negu Indijos drumblio koja.

Ji kartais ant syk išspaudžia šimtą gyvasčių.

Ir visuomet ji spaudžia tik iš darbininkų gyvastį. Ji nuolatos guli ant jų sprando. Jos sunkumo nejaučia tik turtingi. Tie ponai juokauja prie užiančio šampano, kuomet iš milijonų darbininkų, to kapitalistiškojo drumblio koja prispaustų, srugomis liejasi prakaitas kasyklose, dirbtuvėse ir ant ukės.

Drumblio koja niekad neprispausdavo Indijos radžos.

Amerikos piniginiai radžos, kurie vadinasi Rockefelleriais, Carnegiais, Morganais ir t.t., taipgi niekad nejaučia ant savo krutinės drumblio kojos.

Bet tegul tik sustreikuoja Amerikos darbininkai, tegul tik jie pareikalauja iš tų radžų daugiau algos, tuojaus drumblio koja, pavidale milicijos durtuvų, policijos lazdų ir teisėjų "injunkcijų" prispaus juos prie žemės taip pat, kaip prispausdavo prasikaltusį prieš Indijos radžą nelaimingą indusą.

Amerikoj šiandien spaudžia darbininkus drumblio koja pavidale kapitalistiškos sistemos.

Ji spaudžia darbininkų luomą Europoje, Afrikoj, Azijoj ir Australijoj.

Ji spaudžia darbo žmogų ant viso žemės kamuolio.

Šimet, 17 balandžio, sukako dveji metai, kaip toji drumblio koja, Rusijos valdžios pavidale, Lenos aukso kasyklose, Siberijoj, 117 darbininkų nugalabijo, o 250 sužeidė, vien tik už tai, kad tie žmonės pareikalavo daugiau duonos.

Pernai toji drumblio koja, Anglijos valdžios pavidale, pietų Afrikoje, Rando aukso kasyklose nудėjo 270 žmonių, kurie buvo pareikalavę iš savo radžų-darbdavių geresnio atlyginimo už savo darbą.

Bet visuomet negalės taip buti.

Kaip Indijos drumblis šiandien likosi pakinkytas prie darbo ir aria žemę, taip ir mūsų drumblis-kapitalas turės nustoti žmones smauges ir turės tarnauti jų gerovei.

Kad mės prie to jau einam, tai parodo socialistų partijos augimas ir viso pasaulio darbininkų solidariskumas. Šiandien visam "civilizuotam" pasaulyje darbininkai apvaikščioja Pirmos Gegužės šventę ir kelia protesto balsą prieš dabartinę tvarką; visur rengiamos demonstracijos, visur plevesuoja raudonos papartys.

Šiandien viso pasaulio proletariją jungia viena mintis:

Te prasmenga kapitalizmas!

Tegyvuoja socializmas!

Tai buvo jinai.

Pasijuntu vakar naktį: purto šaltas šiurpulis, U, nejauku—man' kankino baisiai-įstabus sapnys. Toks baisumas, negerumas juodo sapnio įspudžių. Negalėjau beužmigti ligi pat pirmų gaidžių.

Ir regėjos man bažnyčia, šykščiai spinkso žiburiai, Klaidžios šmėklos ir šešėliai slankinėja pamuriais. Tylu, tylu, kaip rusije, baugiai tvinksi man širdis, Viskas tuščia, sielą slėgia klaidi kapo paslaptis...

Purto mane: kaž-kas juoda niukso-šmėkšo tarp gėlių —

Vainikuotas naugės karstas, vaško žvakės iššalių. Umai šviesa sutviskėjo, ėmė skirties tamsa, Karsto viršus atsivožia, karste—mano mylima.

Ant baltų, kaip drobės, rankų movi dvejatą žiedų Apmusijus, skaisčio rožės nebežaidžia ant veidų, Smilkiniai pamėlynavę, akis gilios it naktis, Ir supliuskusioj krutinėj nebetvinkčioja širdis

Ėmė imti mane šiurpas, šiaušės plaukas ant

galvos,

Kraujas stingo, ir, be žado, ant šaltos virtau aslos.

Taip apalpusiam praslinko gal neviena minuta,

Atsigavęs pažiūrėjau: ėjo antra valanda.

V. Rekašius.

Didžioji Drama.

(Prie 1911 m. šiaulių "Varpo" Artistų Kuopos fotografijos.)

Vai daugel visokių vaizdų atmintyje atgija, Pažvelgus į kitkart taip artimus žmones, Ir bendras veikimas ir bendros svajonės, Artistai, suflorius budoj, pasceniję.

Ir scena, peruko ir grimo valstybė, Kur džiugina mus pramanytos vestuvės, Graudina didvyris, gal niekad nebuves, Tiek laimės, tiek skausmo ir vis—neteisybė.

Bet dramą žinau aš gan baisią ir didžią,

Kur nėra sufliorių, perukų, nei grimo,

Artistai nežino priešams atleidimo,

Ten mylis ištikro, nekenčia, pavydžia...

Ten rolė primiršęs dažnai arlekinas

Pražūva ir kitas jį tuoj pavaduoja,

Kol vėla pailsęs pražūva kovoje...

Ta kova — Gyvenimo Drama vadinasi.

V. Rekašius.

Istorija 1-mos Gegužės šventės.

Francijoje. Paryžiaus mieste atsibūnant visavietinei pramonijos ir dailės išdirbinių parodai 1889 metais, įvyko suvažiavimas viso pasaulio darbininkų.

Suaukiančiame į tą suvažiavimą atsišaukime pasakyta: "Kapitalistai kviečia turtinguosius ir galingiausius šio svieto susivaziuoti pasistebėti išdirbiniais, darbininkų, kurie tarp to milžiniško turtų jaugimo palikti skurdui. Mes, socialistai darbininkai, reikalaujame darbininkų išliuosavimo, alginės vergovės panaikinimo ir įsteigimo tokios tvarkos, kurioje visi darbo žmonės, nežiūrint lyties, tikėjimo bei tautybės skirtumų, galėtų naudotis jų pačių pagamintais turtais. Suaukiame šį suvažiavimą dėl sutvirtinimo brolystės ryšių, kurie sutvirtins darbininkų spėkas jų kovoje prieš išnaudojimą ir priskubins įvykdinimą naujo surėdymo. Darbininkai visų šalių, vienykitės!"

Šis atsišaukimas neliko be pasekmės.

Visos Europos, kaip ir kitų pasaulio šalių, darbininkai prisijungė suvažiavimui savo atstovus, kad bendrai aptarus darbininkų kovos reikalus.

Tame suvažiavime ypač aišniai nuodugniai buvo svarstomas ir apkalbamas klausimas, kokiuo būdu darbininkai gali išsigelbėti iš skurdo, prieštarpų ir pažeminimo, kam jie laikomi. Ir išsiaiškino, kad tik per atėmimą valdymo vairo iš kapitalistų rankų galima yra tauti atsiekti.

Kaip tautai atsiekti, kas reikalinga šiandien daryti, kad pagerinus savo medžiagišką buvį ir kaip atimti iš kapitalistų valdymo vairą? Į tą klausimą tasai Paryžiaus tarptautinis darbininkų suvažiavimas davė sekančią atsakymą:

"Visų šalių darbininkams reikalinga yra sueti ir artimesnę pažintį, jungties ir organizaciją, šviesę ir plėtoti ir ugdyti susipratimą; reikalinga visais priemonėmis budais tvirtinti ir platininti vienybę arba solidariskumą tarpe visų tautų darbininkų, per naikinimą tautinių beirasių neapsikentimų; reikalinga organizuoti ekonomijos lauke ir stengtis iškviesti pagerinimą buvimo materialiojo sąlygų, o kuomet busime tvirtai vienybės ryšiais suvienyti, žinantie savo kovos tikslą ir savo klesos reikalus, tuomet jau savo spēka pareikalavusime savo teisių, išgrįausime šiandieninio valdymo tvarką, paimeime valdžią savo rankose ir tuo būdu prašalinsime ant visada priešpaują ir išnaudojimą."

Tarp kitų suvažiavimo nutarimų, randasi da sekančie: "Pirmoji diena gegužės mėnesio turi būti pripažinta kaip visuotinio tarptautinio darbininkų šventė."

"Tą dieną visų kraštų darbininkai privalo parodyti savo visuotiną solidariskumą per susilaikymą nuo darbo ir per reikalavimą nuo valdžios ir kapitalistų apriboti darbo dienos iki 8 valandų į dieną."

Pradedant nuo 1890 metų sulgy to nutarimo visų kraštų darbininkai stengiasi išlikti 1 dieną gegužės iš darbo, nepaisant kapitalistų spaudos atkalbėjimų ir fabriku savininkų priešinosi; nežiūrint ir grumojimus ir persekiojimo žiaurumus, visame civilizuoame pasaulie darbininkai tos dienos susilaikę, išlieka iš darbo, daro viešus susirinkimus ir parodas gatvėse. Matydami

stovincias apnykusias fabrikas ir didžias suvienytas minias darbininkų gatvėse turčiai ir valdžia dreba iš baimės ir duksta iš apmaudo, jausdami savo bespėkę ir menkumą savo didybėje, kuri priklauso tik nuo jų jungi nulenkusiu savo sprandą darbininkų, kuriems vienok pakėlus savo galvą, ant to nulenktą darbininko sprandą sėdintie nenaudėliai nusigąsta, bijodami, kad tas nuolankus darbininkas nepasipurtys.

Visur 1-mos gegužės darbininkų šventė padarė didelę įtaką ir darbininkų judėjimą ir didžiai padidino darbininkų klesinį susipratimą, sykiu sutvirtindama tarp jų vienybės ryšius. Darbininkų eilės, kovojančios už darbininkų išliuosavimą, pradėjus švesti 1 d. gegužės, žymiai dauginas su kiekvienais metais, o valdančioji klesna su kiekvienais metais vis jaučiasi silpnėnė priešais augančią darbininkų spēką.

Peržvelgus tos darbininkų šventės istorijon, randame, kad tuojaus priėmus tą šventę, darbo žmonės, išskyrus Rusiją ir Turkiją, kur musų laikais taip jau ta šventė daro nemenką įtaką, darbo žmonės privertė savo vyriausybės pripažinti jiems teises rinkti savo atstovus valstybių parlamentuose.

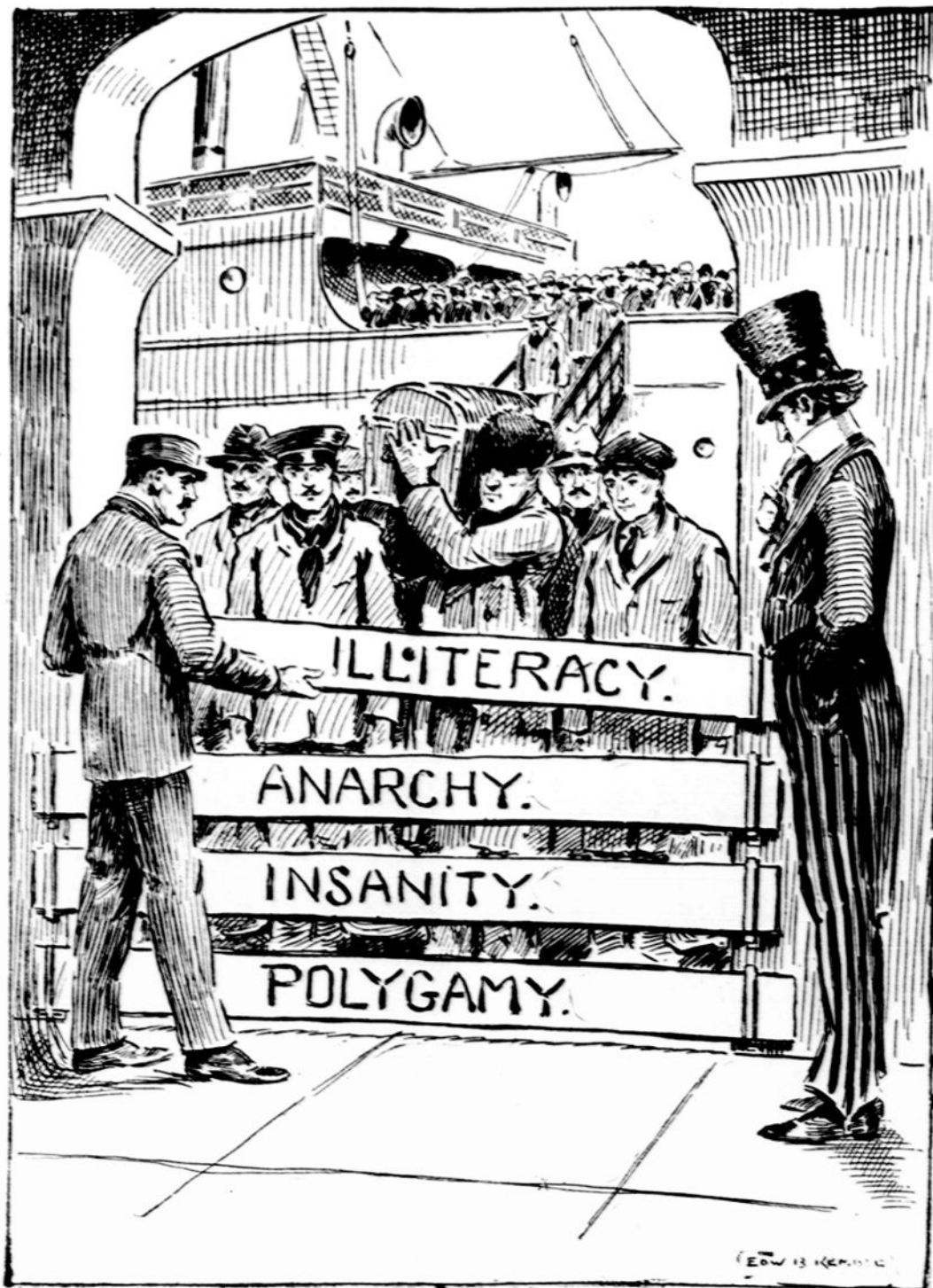
Jau pirma to darbininkų visur buvo reikalauja pripažinimo jiems tos teisės, bet valdančiosios klesos visur turėjo tik vieną į tai atsakymą, jog to reikalauja tik nebuoramos maistininkai, o ne darbininkai. Tuotarpu atėjo 1 d. gegužės šventė. Gatvėse pasirodė plačios darbininkų minios su reikalavimų jų pačių politikoje teisių, ko kias turi turituoliai. Sustoję fabriku mašinos užė ir kaminais ruke, valdančiosios klesos pamatė, kad jų melavimą darbininkai atskleidžia pasauliui, kad visą darbininkų minią negalima suminti ir kalėjimuose nusmaugti, kad su tos minios reikalavimu reikia jau skaityties kaipo su valstybės reikalu.

Pirmutinė vieta, kur darbininkai tuo būdu išreikalavo sau teisę rinkti savo atstovus į valstybės parlamentą, yra Ispanija.

Pasekant Ispanijos darbininkus tuojaus ir Belgijos darbininkai per gegužinę demonstraciją privertė savo vyriausybę pripažinti jiems atstovų rinkimo teisę. Tas jau padaryta ir Holandijoje.

Ačiu gegužinės šventės pagodojimui, Francuzijos darbininkai jau ne vieną jiems priklausančią teisę iškovojo. Tą šventę švenčia ypač kalnakasiai ir jiems daugiausiai palengvinimų pripažinta; tuo šventimu jie išreikalavo iš valstybės pripažinimo teisę, leidžiančios darbininkams rinkti inspektorius prižiūrėjimui darbo vietų saugumo ir sanitariskumo. Fabrikose tokie inspektorai irgi jau išreikalauja ir darbininkų gyvastis ir sveikata pas juos labiau negu kur kitur yra apsaugota.

Anglijoje, ačiu apvaikščiojimams gegužinės šventės sutrumpinimo darbo dienos iki 8 valandų reikalas jau stovi taip pamatuotas, kad nėra abejonės, jog greitai laiku bus įstatymiskai pripažinta 8 valandų darbo diena Anglijos visiems darbininkams; kalnakasiamis vyriausybė tatau jau pripažino. Taipgi tai padarė ir visiems darbininkams, dirbantiems valstybės įstaigose.

Šis paveikslėlis parodo, kaip Amerikos valdžia užtveria ateiviams įėjimą:

1. Polygamy — įstatymas, kuris uždraudė įvažiavimą poligamistams (daugpačiams).
2. Insanity — įstatymas, kuris užtvėrė kelią protiskai nesveikiems.
3. Anarchy — įstatymas, kuris neleidžia anarchistų.
4. Illiteracy — t. y. Burnetto dabartinis sumanymas, kad neįleisti Amerikon nemokančių skaityt.

Austrijoje ir Šveicarijoje darbininkų laimėjimai taip pat nužengė toli priekyn. Austrijajoje visuose valstybiniuose fabrikuose ir įstai-gose pripažinta 8 valandų darbo diena. Amerikos Jungtinėse Valstijose irgi jau kai-kur, ypač moterims, pripažinta 8 valandų darbo diena.

Vienu žodžiu, visur valdančioji klesla darosi žmoniškesnė linkui darbininkų vien tik todėl, kad darbininkams parodant savo spēką ir solidariskumą, toji valdančioji klesla nusigąsta ir tuoj maino savo veido išvaizdą.

Vienas proletarijato klesos švietėjas yra pasakęs, kad pirmoji gegužės šventė likosi proletarijato plugu, kuris išarė plačiausias pavergtasias ir sumintusias minias ir išvertė viršun pirmą to po stora velėna gludindamas naujas spēkas, išbudino visą darbininką žmonią ir leidžia sėti kultūros, civilizacijos, tiesos ir laimės grūdus, kurie išartoję dirvoje prisiima ir jau gražiai suželia, suteikdami žmonijai viltį gražesnės ir linksmesnės ateities.

Ko mus mokina gegužinė šventė?

Visupirma ji mums pripa-rodo, kad darbininkams teisių pripažinimo reikalavimas, paduodamas valdančiajai klesai per atskiras vienu-tes bei grupes pasilieka bergždžiu reikalavimu, pakol tą reikalavimą neparemia plačios darbininkų minios. Gegužinės šventės reikalavimai visoms valdančioms klesoms yra daug geriau žinomi, negu kad daugeliui darbininkų. Jeigu toji dienoj didelė minia darbininkų išlieka iš darbo, tuomet parodo valdantiems, jog tos šventės reikalavimus žino ir darbininkai. Valdančioji klesla tik ir stengiasi visais jai galimais budais mažinti tą išliekančią iš darbo darbininkų minią, kad tik neleidus kitiems darbininkams susiprasti. Darbininkai mokindamiesi solidariskai veikti, kad pastatius savo bendrus klesinius reika-

lavimus valdančiajai klesai, patiria, kad ko negali išreikalauti maža grupelė, tai pastatius ir parėmus tą reikalavimą visam proletarijatu, valdančiosios klesos su nusizeminimu išpildo. Taigi darbininkų solidariskumas, tai jų spēka ir galybė, kuri mirtine baime sukrečia valdonus.

Per 1 gegužės šventę pasaulio darbininkai išreiskia netiktai savo solidariskumą ir nepasitenkinimą iš gyvaujančios kapitalizmo tvarkos, beto stato jie savo reikalavimus dėl pagerinimo savo materialiojo ir dvasinio buvimo sąlygų, o kad kiekvieno krašto žmonės turi skirtingus savo interesus, tai ir darbininkų reikalavimai yra nevienodi. Tečiaus visuose kraštuose darbininkų reikalavimų pirmoje vietoje gegužinė šventė stato Paryžiaus tarptautinio darbininkų kongreso pabriežtus nutarimus. Visupirma per gegužinę šventę stengiamasi darbininkų išnaudojimą įkalti atmintin, kad viso pasaulio labas ir viešpataujančiųjų galybė priklauso nuo darbo žmonių valios.

Šiais metais sukanka 25 metai nuo minėto Paryžiaus tarptautinio darbininkų kongreso. Laukdami to 25 metų gegužinės šventės suaktuvių kokius gi mes reikalavimus rengiamės statyti viešpataujantiems ant mūsų prispaudėjams ir išnaudotojams?

Istikrųjų su liudnumu reikia prisipažinti, jog musų, ypač Jungtinių Amerikos Valstijų susipratimas da labai žemas. Štai kodėl: Europos darbininkai, nežiūrint didžiausių valdžios persekiojimų, tą gegužinę šventę švenčia daug tikriau, negu amerikiečiai. Kada savo profesionalėse unijose turime nutarimus, kad sustreikavus, tos unijos nariai neturi teisės eit dirbti. Jeigu tu nutarimų nepildo unijistai, tokius netik pasmerkia, bet dagi rusčiai persekioja. Tečiaus savęs unijos nevadina "šaisais," kada sulaukus 1 dienos gegužės mindžioja viso pasaulio darbininkų at-

stovų nutarimus, draudžiančius tą dieną dirbti. Jeigu ta diena ateina tuomet, kuomet kapitalistas ir dievulis leidžia švesti, tai švenčiama, bet jei ji atėjo ne nedėdieniu, tai suglaude ausis ir nunėrė iš gėdos akis dirbame visą dieną, laukdami sekančio nedėdienio, kad pasakoti, jog 1 d. gegužės privalome švesti... o atėjo ki-ti metai — ir vėl ta pati istorija atsikartoja. Nes mes algos vergai, neišdrįstame da pripažinti save viršiausiais už kapitalisto malonę ir savo menkutę algą.

Taip neprivalo būti. Tos šventės sulaukus privalo sustoti visų fabriku mašinos užė ir kaminais ruke; tegu gelžkeliai — tos šalies organizmo arterijos, nešančios gyvybės kraują — sustoja, darbininkams atėmus nuo jų savo rankas; tegu fabriku ir kasyklos — tos šalies kūno rankos — sustoja gamindamos turtus, pasiliovus darbininkams jas valdant; tegu bankas ir muitinyčios — tos šalį ir visą pasaulį šiandien valdančios smegenys — netenka bet momentui darbininkų; tegu spauštuvės — tos visuomenės akys ir balsas — užsimerkia ir nutyta netekę tos spēkos, kuri juos valdo ir gamina, o iš galin-giausios valstybės, iš turtingiausios šalies liktų tik sudžiuvusis lavonas be gyvybės kraujo, be galingų rankų, be smegenų, be akių ir balso. Visa tai nuo tavęs, skriaudžiamas ir niekinamas darbininke, priklauso. Tu esi sutvertojas ir valdytojas, o bet tu esi vergas nuolankiai lenkiantis savo sprandą sunkiausiam jungiui, kuri ant tavęs uždeda poros dolerių algą. Tu nežinai savo spēkos, tu nesupranti savo vertybės pasaulio gyvybės judėjime. Susiprask, susivienyk ir bendrai su vienu sykiu atitrauk savo rankas nuo darbo tik valandėlei, o svietas pamatys tavo galybę.

Tuomet neišdrįs taip nežmoniškai išnaudoti ir su pasiilykštejimu žiūrėti šil-kais ir žemčiugais išsiipuose valdonai. Tuomet darbinin-

kų kiekviens pareikalavimas bus šventu skaitomas. To susipratimo ir tos viso pasaulio darbininkų vienybės mokina mus pirmoji diena gegužės — gegužinė darbininkų šventė. Dėl to švesti ją yra daug svarbiau, negu pildyti grupelių nutarimus. Jos nešventimas daugiau kenksmingu yra žmonijai, negu streiklaužimai.

Kam reikalaujame 8 valandų dienos darbo?

Kad įsidomėjus, kaip ištikrųjų yra mažas darbininkų reikalavimas pripažinimo jiems 8 valandų darbo dienos, kam taip priešinasi viešpataujanti kapitalistų klesla, privedu čia iš Austrijos profesoriaus Theodoro Hertzko veikalo "Visuomenės išsivystymo tiesa" sekanti citata:

"Smulkmeniškai apskaitliavau, kiek yra reikalinga laiko ir darbo, kad naudoties šių dienų technika ir mašinerija pagamintus visus Austrijos visuomenės gyvenimui reikalingus daiktus, kuriais tik naudojasi civilizuotas žmogus; tame suprantu: maistą, butą 5 kambariais, kurą, rakandus, vaistus, įvairius patogumus ir pagražinimus gyvenimo. Austrijoje gyvena 26 milijonai žmonių. Reikalinga 26 milijonų akrų dirbamos žemės, 8 milijonai ganyklų ir 615,000 darbininkų, dirbančių kiekviens po 300 dienų į metus, po 11 valandų į dieną, kad pagaminti visą civilizuotų žmonių gyvenimui pritaikantį užlaikymą 26 milijonams gyventojų. Tečiaus iš 26 milijonų žmonių galinčių ir tinkančių atlikti reikalingus visuomenei darbus labai lengvai atsiras 5 milijonai, tai tiems penkiems milijonams darbininkų dirbant per 300 dienų metuose po 1 valandą ir 23 minutes į dieną galima lengvai pagaminti visus reikalingus 26-šioms milijonams žmonių daiktus."

Taigi, šiandien darbininkas gal padaryti tiek produkto, kad dirbdamas po 1 val. ir 23 m. į dieną pagamina visą reikalingą šeimynos, iš 5 žmonių susidedančios, gyvenimui. Tuo būdu pranyktų ta viršvertybė arba perviršius pridurti daiktų, kurie daro milijonus bedarbių, kurie gi palaiko alginę vergiją. Reiskia, reikalavimas pripažinimo 8 valandų darbo dienos yra darbo žmonių ir abelnai visai visuomenei, atmetus kapitalistų, labai svarbus, o sykiu netik pilnai tiesotas, bet ir menkutis. Reikia tikėti, kad iš 26 milijonų žmonių daug daugiau negu 5 milijonų galinčių dirbti žmonių galima rasti. Taigi dirbant po 8 valandas visiems galima būtų pagaminti visus reikalingus daiktus vien žiemos mėnesiais dirbant miestuose ir vasaros mėnesiais ant ukių. Miestų gyventojai vasaros karščius galėtų praleisti be darbo užmiesčiuose ar pagelbstant ant ukių, gi kaimo žmonės žiemos laikus praleisti miestuose, kad naudoties kultūros, dailės ir pasi-linksimimų vaisiais ir gerovėmis. Žodžiu, gyvenimas žmogui liks mielu ir malonum.

Tas viskas laukia žmonių jos ateitije. Tai piešinys busiančio visuomenės surėdymo. Kad prie jo priėjus, reikalinga žengt žingsnis po žingsnio pirmyn. Gegužinė šventė ir yra tais proletarijato žingsniais.

Visupirma, kaip sakėme, reikalaujame sutrumpinimo darbo dienos dėl sekančių šiandieninių priežasčių: dirbant ilgąs valandas atimame darbą kitiems, naikiname savo sveikatą, didiname skurdą plėtojantį piktadarystės ir trūpiname savo gyvenim-

mą. Visos ligos, ypač nepagydomos, kaip džiova, girtuoklystė, reumatizmas ir kitos, sutvarkius ir padalinus darbą umu laiku susimažintų. Darbininkui, kad sveikam buti, reikalinga daugiau liuso laiko miegui, pasilinksminimams, rūpesčiams dėl savo šeimynos reikalų ir skaitymui, kad paty-rus tai, kas butinai žmogui reikia žinoti.

Viena vyriausiųjų priežasčių algos mažumo, kaip jau sakėme, yra milijonai bedarbių. Jeigu mažiau žmonių siulosi į darbą, tai lengviau yra iš kapitalistodarbdaivio išreikalauti augstesnę mokesį už darbą, nes per sutrumpinimą darbo dienos susimažina bedarbių skaičius neleidžiantis dirbantiems išreikalauti didesnės algą. Taigi tasai darbininkų reikalavimas reiskia žmonijai pagerinimą sveikatos, sumažinimą skurdo su juo visomis baisiomis pasekmėmis ir darymą gyvenimo malonesniu, gražesniu ir vertingesniu. Ar toks reikalavimas nėra vertu, kad už jį įvykdinimą paaukavus savo dienos uždarbį? Bet ir to nereiktų nustoti, jeigu tarpe darbininkų būtų sutartis ir solidariskumas. Dėlei to visupirma darbininkams yra reikalinga stovinti ant klesų kovos pagrindo organizacija, be ko negal buti solidarisko vienodo veikimo.

Taigi visų tautų darbininkai vienykitės. Jūsų vienybėje gludi neįveikiama galybė, nuo kurios priguli pasaulio likimas.

Šveskime 1-mą dieną gegužės, nes per ją tik galime išreikšti visą pasaulio darbininkų solidariskumą!

J. B. Smelstoriūs.

Palinkėjimai.

Palinkėjimų geriausių. Ir kartokų ir saldzių. Patarimų naudingiausių. Paklausykite, meldžiui!

Kas jau žmogum gimęs esti, Tas tur žmogum pasilikti. Norint žmogum reiktų kęsti, Kad žmogystai jo įtikti.

Kas pavalgyt puikiai mėgsta, Dargi, imkime, kasdien — Tas lai sąžinę užmiršta Arba tinginį — vis vien!...

Kas gražiausios moteriškės Nori pasiautus valdyt, Tas daugiausia dėl saviškės Pinigėlių tur sklaidyt!...

Jei kas nori nuolankiausios Tarp aplinkinių garbės, Tas arkliais rūšies grynosios Lai karietoje dardės!...

Kas sau geidžia prielankumo, Bet nenori apsirikt, Tas privalo turtingumo Eidams pėdsakius palikt.

Turto žmogui vėl nustojus Nieks pas mus badu nedvės, Labdarys kiekviens, nuėjus, Pažadėti — pažadės!...

Šiam pasauliui neteiskit Žmogų sunkiai dėl ydų; Paikas gema, neužmirškite, Kvailas miršta tarp klaidų!...

Šio gyvenimo padėka Veltui gaus iš mus kiekviens. Jos pas karstų amatininką Nepriseis prašyt patiems!...

Viskas eina po senovei, Net gyvenimo tvarka: Mažas gimęs vien gerovei, Augdams tampa "nenauda!..."

Kas kvailių nenor matyti, Tas vien-sau privalo skurst. Ir net sau veidrodyt Tuoj į trupinius sugrust!...

J. J. Sarmonelis.

Kame gražumas?

Vieni žmonės mano, kad žmogaus gražumas yra jo apsiėjimuose, kiti gi tvirtai tiki, kad miltuose.

Joseph Encheris.

LAIKUI AUŠTANT.

Da neišnyko iš darbininko akių apeigos ir iškilmingos demonstracijos Pirmos Gegužės pereinamųjų metų; da neužmiršome darbininkų spaudą, papuoštą kuojvairiaisiais straipsniais ir piešiniais, budinančiais darbininkų minias iš miego, ir štai jau vėl susitinkame su 1-ma gegužės, su diena darbininkų šventės. Reiškia, jau vienais metais esame arčiau prie išsiliosavimo iš po kapitalistinės vergijos jungo, arčiau prie teisybės laikrodžio, kuris išmuš pasauliui valandą džiaugsmo. Ir kiek per tuos metus sudilino varžančius darbininkų liuosybę retėjus, tas jau nebeatgaus.

Jau aušta laikas, jau švinta pavasario rytas, jau pro tamsų, miglotą prietarų gaidynės gyvenimą giedroja šviesesnė ateitis, nes jau žmonių vargai, it upių vandenys iš visų šalių susirinko į vieną vietą, į vieną milžinišką jūrą. Ir da tikėtai kelias lašelis — da kelias vargo metelių, ir gal jau išgrįštas tą tvenkinį — senąjį surėdymą ir išsiverš žmonės į laimingesnę ateitį. Jau iš to ligoto surėdymo, iš to urvo puvėsių, išdygo naujas, tiesus medelis — socializmas ir išskleidė savo šakas ant viso žemės kamuolio. Ir sualukis sykį liaudis, kuomet pražydės papurtis varguolių rankose, kuomet ramybės, vienybės ir meilės žiedais apipils žmonių draugija.

Ne visi mes šiandien liuosi, ne visi galim apvaikšioti savo šventę. Daugelis idėjas draugų apkaustytų retėjais džiūsta kalėjimuose. Iš jų atimta pavasario linksmybės, gamtos malonumai, o kiti nuo nuožnios valdžios rankos gulį kapuose.

Jų pėdomis ir mes žengsim...

Pirmoji diena gegužės — tai kaip pavasario rasa, gailina darbininkų dvasią ir stiprina jų viltį giedresnės ateities...

Kuomet konservatyvūs elementai stato kuojvairiausias mums pinkles, kuomet buržuaziškoji spauda gieda vien tik tai apie biznį ir visokiems dūdais stengiasi, kad darbininką palaikyti tamsybė ir paklusnume, tuomet nuo amžių prisilgtieji vergai, visu apiešti ir paniekinti sutvėrimai, kyla prieš savo prisnaudėjus ir įjėsko išėjimo iš to užkereto rato, stengiasi pasiliuosuoti iš namų nelaisvės. Ir steigia savo šventę, ir primena pasauliui, jog ir jie yra žmonės. Darbininkų spauda budina darbininkus, stiprina ir lyg tas pavasario drungnas malonus vėjas, blaško ukano-ta darbininko gyvenimą, kad jis pažintų ir matytų iškur plusta vargai.

Ir sulauksime tos senai geidaujamos dienos, kada viso pasaulio proletarijatas suvienytas balsais sykiu užgiedos tą džiaugsmingą pergalės himną: "Atsiminkim nuo senojo svieto ir sugrįžkim piktybę mes jo!"

Prie to mus veda mūsų gegužinė.

Lukšų Juozas.

Atkirto.

Laikė perstatymo teatre viena žydelkaitė nusiziovavo.

Patėmijes tai šale sėdintis studentas iai sako:

— Atsirašau, tamstėle, aš būnu, kad manęs nepraturtum...

— Nebijok tamsta, žyde! Išdailenos nevalgo. — atsa-kė žydelkaitė.

K. S. Lietuvaitė.

Žingsnis prie šviesos

ir Monologas

N a š l a i t e .

VEIKIANČIOS YPATOS:

1. Magdė, dvaro darbininkė.
2. Ona, dvaro darbininkė.
3. Jonas, kaimo vaikas.
4. Zigmantas, dvaro darbininkas.
5. Davatka.
6. Vincas, narsus kaimietis.
7. Genys, miesto valkata.
8. Mariutė, ukinko duklė.
9. Policija, šnipas ir šaltysius.
10. Jasiulienė.
11. Jos kaiminka.
12. Braziukas, kaimo bernaitis.
13. Braziene, jo motina.
14. Našlaitė, žuvusio už laisvę mylimoji.

Dalykas dedasi pradedant skleistis social-revoliucionieriškai dvasiai po Lietuvos kaimus bei dvarus.

SCENA I.

Krumai—medžiai, apšviesti pavakario saulutės raudvais spinduliais. Tolumoj girdisi dviejų merginų daina:

Vai dariau, dariau lisele,
Vai sėjau, sėjau rutelę,
Vai lankyk, lankyk mane berneli,
Žaliame rutę darželij.

O da nedego rutelė,
O ir atlankė bernelis.
Vai kodėl, kodėl, jaunas berneli,
Taip anksti atsilankei?

Ar tau patiko lisele,
Ar tau patiko rutelė?
Ar aš patikau jauna mergelė,
Mano rankų darbelis?

Nė man patiko lisele,
Nė man patiko rutelė,
Tik man patiko jauna mergelė,
Tavo rankų darbelis.

(Dainuodamos ateina ant scenos. Magdė turi rankoje grėblį, Ona šakę. Nutilsta. Ona apsidairo ir sėdasi.)

Ona. — Sėskimės. Čia graži vieta, pasilsėsime.

Magdė. — Ugi dar nevėlu, pareisim. (Sėdasi.)

Magdė (žiuri į rankas). — Rodos ne pirmą dieną tą darbą dirbu, ale da niekad rankų taip nesubadžia, kaip šiandien.

Ona. — Tai tu su grėbliu, ale aš su šake — valio su vyrais drauge, o jie, lyg tyčia, šiandien kaip pakviesę prie to darbo.

Magdė. — Matai šiandien akamonaus jiems prizadėjo duot gorčių degtinės, tai gatavi ir galą gaut bedirbdami.

Ona. — Man net akys pradėjo temt; gerai da kad buvo tuoj pietūs, tai gavau pasilsėt; o jei ne, tai būtų galėję ir mane maudyt šaltam vandenį, kaip Agotą aną dieną.

Magdė. — Aš netikėjau, kad Agota atgis... Rodos, visai negyva buvo... Ta mergina paminės šių metų rugiapiutę...

Ona. — Tai, kaip reikia prie to darbo kamuotis!... (Dairosi.) Eism, Magdute, namo. Man reikia da kiaulėms lapų pririnkti, o mama gal da ir vakarienės neužkaitė.

Magdė. — Ar tai da vis ji serga?

Ona. — Buvo jau pasveikus, ale aną dieną ardinariją nešant kaip nudiegė šoną tai ir dabar da kai kada beeidama sukrinta, ir nē atsikelt negali.

Magdė. — O kaip samdėmės, tai prizadėjo ardinariją atvežt, o dabar nē veža, nē ką.

Ona (pirštus miklindama). — Dieve! Dieve! jau tik turbūt nėra ant svieto sunkesnės sluzbos, kaip šita prakeikta baudžia-va.

Magdė (šipsodamosi bando su grėblia-kočio pagelba atsistot).

Toli girdisi daina:

Užtrauksim naują giesmę, broliai,
Kurį jaunimas tik supras;
Ne taip dainuosim, kaip lig šiolei,
Kitas mąstysim jau dumas.

Drąsiai, augštai pakils balsai,
Išauš kita gaidynė;

Užaus darbai, prašvis laikai,
Pakils jauna tėvynė.

Ona. — Ale tik tu klausyk, kaip jie gražiai dainuoja! (Klausosi abidvi.)

Magdė. — Tai jie vėl tą dainuoja. Ji man labai graži, aš ją turėsiu išmokyti.

Ona. — O nuo kokių dainų taip labai kunigėlis draudė?

Magdė. — Tai nuo tų cicilistų.

Ona. — Tai kokios tos cicilistinės?

Magdė. — Aš nežinau, pati girdėjau, kaip kunigėlis sakė, kad tai velnių giesmės.

Ona. — Tai mums tų nē nereikia, ale šita labai graži daina.

Magdė (linksmai). — Mano Juozukas sakė, mokinas rašyt, tai jis paskui išmokins ir mane, tai dainuosim iš rašto.

Ona. — Tai bepigu tau, kad tu turi tokį gerą Juozuką.

Magdė. — Tsss!... Kas čia eina? (Greit atsistoja abidvi, pasirodo Jonas.)

Jonas (simpatiskai). — Užtikau dvipaukštyti, girdėjau ir kaip judvi čiulbat. (Paduodamas ranką.) Sveikos, drutos, ar labai pailsot šiandien?

Ona. — Nē taip pailsom, nē ką...

Jonas (meiliai). — Sėskimės, mergaitės.

Ona. — Eism namo, jau vėlu. (Greit susigriebia.) Beje, mes klausėm, kas ten pirmą taip dailiai dainavo? Gal ir tu, Jonuk, tenai buvai?

Jonas. — Ir dainavau, užtai taip dailiai skambėjo.

Ona (juokais). — Tai jau meluoji!...

Jonas. — Visi mane melagiū vadina, o rodos nē vienai merginai nieko nepamelavau.

Magdė. — O kas jau čia visi melagiū vadina?

Jonas. — Ogi visos: Ona, Juzė, Viki, Palionė, tos su kukosiniais ražančiais... Aną dieną kaip užklupo lojot, tai turėjau ausis užsikisęs bėgt!

Magdė. — Ką jūs klausot tų senmergių!

Jonas. — O ir prabaštėlis aną nedėdienį net pirštų rodydamas išvadino melagiū ir da geriau.

Magdė. — Tai lyg jis ant jūs barėsi? — tai ant tų cicilikų, ką griauja tikėjimą...

Jonas. — O ar buvo nors vienas bažnyčioj su parašu ant kaktos, kad jis tokiau yra? Ar tai pridera kunigui bažnyčioje taip keikt — pliovot?... (Ona žiuri į šalį, Magdė grėbliu pasirėmus — užsimasčius.)

Jonas. — Tai ką, mergaitės, šiandien buvo labai karšta prie darbo?

Ona (ironiskai). — O kam vandenėlis?

Magdė (atsidususi). — Teisybę sakė aną vakarą tas vaikas, kad mes vargdieniai žmonės žemiau gyvulio statomi; per visą amžių tik sunkiai dirbt, kės alkį, šaltį ir...

Jonas. — Ar tai čia koks vaikas buvo?

Magdė. — ligi mirties apart skurdo nieko daugiau nematyt.

Jonas. — O po mirties pragare po laip-tais smėlą virt.

(Magdė šipsosi, Ona pažiuri rusčiai į Joną. Jonas sėdasi.)

Jonas. — Sėskimės, duobė išstovėsime.

Ona (puse lūpų). — Ar neliepsi ir atsiguolt!... (į Magdę). — Eism namo.

Jonas (simpatiskai). — Palaukit, paukštytės; tai jau dabar namo, ir gana! (Nuskina nuo pievos gėlę ir duoda Onai.)

Ona. — Apsikaisyk sau kepurę. (Nori žengt toliau, Jonas nutveria ją už rankos.)

Jonas. — Sėskis prie manęs, meilute, pasikalbėsime.

Ona. — Ar jau ir meilutė?

Jonas. — Matytum, kaip tavo akutės žiba, tarsi aušrinė! (Ona šipsosi. Jonas vikriai atsistoja, paploja Onai petį, dirsteli į abidvi.) Tai ką, mergaitės, ar busit rytoj ant atlaidų?

Ona. — Busim, tai ką, ar nupirksi cukerkų?

Iš tolo girdisi daina.

Toli girdisi daina.

Verkiu naktį, šaukiu dieną,
Tu Lietuva mano miela,

Koks padėjims šiandien tavo,
Kad jau gudas viršų gavo.

Lietuviai verkia, dejuoja,
O jie sako, kad dainuoja.
Žemsgariai, žandariai, ponai
Smaugia žmones, kaip šėtonai...

(Visi trys klausia.)

Jonas (mostelėjęs ranka). — Tegu jie sau dainuoja.

Magdė. — Ale kur jie ir išmoka tokių dainų? Aš irgi turiu kelias dainų kny-gutes, bet šitų nerandu?

Jonas. — Tai ką, ar busit čia rytoj? Vienas žmogus čia papasakos, kas yra priežastimi tų nepanešamų vargų ir kaip iš jų išsigelbėt.

Magdė. — Tai čia, Jonuk, bus tie —

Jonas (paduodamas ranką). — Sudiev, kvietkelės! Netyčia jus čia užtikau ir už-trukau taip ilgai, dabar turiu skubintis. (Vikriai pakėlęs kepurę, dingsta medžiūse. Ona su Magde, lyg nustebusios, žiuri Jono link. Saulė nusileidžia, scena baigia temt.)

Magdė. — Sesyte, kas čia tik pasidarys rytoj?

Ona. — Ugi pamatysi, kad tas vaikas, ką aną vakarą Jonuos buvo, vėl čia taip dailiai papasakos žmonėms.

Magdė. — Ale kaip mes ir pareisim, jau visai sutemo? (Dedasi įrankius ant pečių.) Dabar tik žengkim!

Uždanga.

SCENA II.

Viskas taip pat, tik jau dienos laikas. Žmonės eina ant atlaidų; ateina Ona su Magde šventadienius rubuos; ateina senyvas žmogus Zigmantas; kitu kraštu eina jaunas vaikas, o paskui jo ateina davatka su dideliu ražančiu.

Davatka (į vaiką). — Tai jau atsivelki ir tu, parmazone, į šventą vietą! Misi-ni, aš tavęs nepažįstu, kad tu šiandien neturi arklio vuodegos prisikabinęs prie lupos?... Šliuotarnis! Atsivelka ir jis čia, prakeiktas cicilikas!

Zigmantas (į davatką). — Tu turbūt šianakt nemigusi!... Nagi kas tau darosi? Nē nesisarmatiji taip biauariai koliotis. Žiurėk, tiek svieto girdi!

Davatka (šoka prie Zigmanto, rankas skėsteli, knygos išskrinta, griebia knygas, rėkia). — O tu nešėslivys klope, ar negirdėjai ką aną nedėlią kunigėlis sakė: žemė verkia ant tos vietos, kur cicilikas savo koja užmina... Jie yra ir už velnius piktesni; Jie griauja mūsų šventą vierą!...

Zigmantas. — Bet gi tu šito nepažįsti.

Davatka. — Kaipgi ne: o kas Alksny-nuose per atpuską išjuokė mūsų vierą šven-tą?... Mat, jis kunigas, sako pamokslą, su karunom, su viskuo... Dieve tu mano, rata-vok...

Zigmantas. — Tie kažin iš kur buvo, ir jie kalbėjo tik apie mūsų vargus, bet ne tikėjimą griovė.

Davatka. — Ale ką kunigėlis už tai sakė? Tu pijo, tu nususei, tu irgi lyg cicilikas! (Verkdama kaukšteli seniui kny-gai.) Eik į bažnyčią! Ir mane įtraukei į grieką, jau mišios. (Nubėga; nueina ir Zigmantas. Vikriai išeina Vincas, tarp medžių pasirodo Jonas.)

Vincas. — Ar jau viskas prirengta?

Jonas. — Žemsgargis kamaroj užrakin-tas, sargus pastatė iš keturių kampų, o telegrafų čia nėra, neatleiks akies mirksniu maskoliai (išeina).

Už scenos. — Pasigirsta didis delnų plo-jimas ir balsas: Lai gyvuoją Lietuvos au-tonomija su seimu Vilniuje!... Urta!... (Miš-rais balsais uždainuoja.)

Atsimeskim nuo senojo svieto,
Ir sugriaukim tvirtybę mes jo.

Mums nereikia auksinio dievačio,

Nereik caro nē rumų mums jo.

Susipraskim, sukilim ir žengkim pirmyn!
Susiruoškim ant priešų, vargdieniai,

Ir kovą mes kelkim kas diena!

Vyrai, drąsiau, drąsiau pirmyn. Ir t.t.

(Pabaigus, delnų plojimas ir balsai:)

Šalin caro valdžia su gaujomis plėšikų!
Urta!... (Du vyru energiskai dainuoja:)

Pakilk varguos sužavėtoji
Pasaule alkanų vergų,
Kerštu liepsnok širdie liudnoji,
Mesk prakeiksmą ant kraugerių.

Tą spausmo svietą išardysim
Iš pat jo pamatų ir tuo

Mēs naują svietą sustatysim,
Kas buvo niekas, tas bus viskuo.

Tai jau bus paskutinė
Mūs kova prieš skriaudas,
Internacionalas mums
Tikrą laisvę ras. Ir t.t.

Balsas už scenos. — Lai gyvuoją soci-jalizmas! Urta!... Teprasmenga caro val-džia su gaujomis plėšikų! Lai gyvuoją lai-svė, lygybė ir tarptautiška brolybė! Urta!... (Per sceną eina namo Ona ir Magdė.)

Ona. — O, tu sesyte, kaip gražiai pa-pasakojo ir padainavo. Tai dabar žinosim kur jie išmoka tokių dainų.

Magdė. — Ale tas, kur pamokslą sakė, tai turbūt poniškai gimęs, kad toks dailus.

Ona. — Žinai, iš biednų nebus toks mo-kytas.

Magdė. — Tai, kad taip pasidarytų, kaip jie sako, tai ir mums nereiktų tą pra-keiktą baudžiavą eit. (Nueina. Pamaži ateina Zigmantas; pro medžius ateina ir pusgirtis Genys su dideliu pypkiu dantyse, kriukiu pasiremdamas.)

Genys (į Zigmantą). — Tegul bus pa-garbintas.

Zigmantas. — Ant amžių. Ar buvai paklausyt socialistų pamokslų?

Genys. — O tu ar buvai?

Zigmantas. — Buvau. Jie gerai šneka.

Genys. — kad juos velniai paimtų su jų šneka. Ko tu eini klausyt tų nedavėkų pa-mokslų, latre! Neprieisi nē išpažintin.

Ar nežinai, ką kunigas sakė? Geriau butum nuėjęs su manim pas Iršką, tai tavo dušia būtų laimingesnė. Dabar—thu... Aš jums parodysiu... Aš per langą mačiau viską... Nueisiu į policiją ir pasakysiu...

Zigmantas. — Ale tik tu taip nepyk. Ar tu žinai, kaip jie šnekėjo, tai ir kunigui bu-tų buvę ko paklaustyt ir pasimokyt.

Genys (šoka prie Zigmanto su lazda). — Tu pagone!... (Jo kojos susipina ir jis griuva taip smarkiai, kad išlekia iš jo dan-tų pypkis ir lazda iš rankų.)

Uždanga.

SCENA III.

Ukinkino kiemas, šalimis medžiai, ties viduriu stu-bos duris. Iš kairės pusės atbėga Marytė kasdieninius rubuos ir pasilenkdama žiuri dešinėn pusėn.

Marytė. — Tikrai raudonsiuliai atva-žiuoja į mūsų kiemą. Bėgsiu! Kažin, kur Kazys knygas turi padėjęs. (Išbėga. Atei-na šnipas.)

Šnipas (sau). — Kad juos ir velniai kur, nežinojau, kas šito namo gaspadinė, juk ji gerai mane pažįsta. Pamatys ir pa-sakys, kad tas, ką pas šmuilą po stalu gir-tas gulėjo (žiuri į veidrodį). Nors rubai ir kiti, bet snukis tas pats ir gana. Kad nors usus būtų kitus pridėję, o taip išžiuri tie velniai socialistai, tai paskui ir loja kaip šunys, šnipu, judošium vadina. Žmogus nē naktį negali pasilsėt: rodos, jau ir kiša ka-rabiną per langą ir šauja tave lovoj gulintį.

Taip jie padarė su mano draugu Pilypu. (Piktai.) O, jie patis judošiai, švento ti-kejimo griovikai, cėsoriais niekintojai. (Į duris.) Šitie kvailiai dabar nesupranta,

dėlko aš nepradedu krest... Aš žinau, ką pa-darysiu. (Ieina žemsgargiai. Šnipas puola-si prie jų gudriai rodydamas į kairią pusę.)

Šnipas. — Tenai nubėgo socialistas su pundu knygu.

Zandarai. — Tai vykimės. (Visi išbė-ga, pasilieka vienas šnipas.)

Šnipas. — Ot protas, tegul kitas taip gudriai sugalvotų. (Išeina. Ieina Jasiulienė su savo kaiminka.)

Jasiulienė (juokdamosi). — Ar buvo ir pas jus svečiai?

Kaiminka. — Ne, pas mus nebuvo, tik ties sodu sustojo ir visą patvorį šoblēm iš-badė. Kažin, ar jie kokius burtus darė, ar ką?

Jasiulienė. — A, mat patvorys šviežiai kiaulių išknistas, tai manė, kad ras ką nors paslėpta. Ale mums, tai buvo baimės! Mer-gaitė ravėjo daržę, ogi parbėga-parbėga: "Mamyt, jau pas mus raudonsiuliai atva-žiuoja!" Aš tuoj sugriebiau visas knygas iš kertės ir nežinau kur dingt, o mergaitė da atnėšė čielą punda proklamacijų ir knygu-čių iš Kazio kuparelėio; drebam abidvi ir ne-žinom kur padėt. Sudegint jau pervėlu, nes iau policija ant kiemo, ateis ir užtikis visą paslaptį. Kas man daryt? Piovėm šian-

(Tąsa ant 14-to pusl.)

Zukovski.

Vyskupo teismas.

Kad metal lietingi anuomet užėjo —
Ir pievas ir lankas vanduo nuolat sėmė,
Javai ant laukų neišnoko — supuvo,
Didis buvo badas ir žmonės jau žuvo.

Bet vyskup's Gatton'as iš Dievo malonės
Turėjo ligsočiai grūdų ir daržovės;
Vaisius pernykščius sutaupino įsiai:
Atsargus, mat, vyskupas buvo tasai.

Prie vyskupo rumų badaujantie traukia,
Rankas jin ištiesę, pagelbos maldauja.
Šykštus ir žiaurus buvo vyskup's Gattonas,
Jo širdį nejudino žmonių vaitonės.

Baduolių kliksmų jam klausyt įsipuko;
Ir štai ant baisaus įsiai ryžos' dalyko:
Iš arti ir toli badaujančius žmones
Sušaukti paliepia — jis juosius pasotins.

"Stebuklo sulaukėme mes negirdėto:
Mūs vyskupo kartą širdis suminkštėjo;
Bėdžius ant puotos pas save jis užprašo!"
Kalbėjo nustebę žmonelės to krašto.

Laiku susirinko prašyti svečiai,
Išblyškę, sudžiūvę, kaip tie šipuliai;
Sena daržinė atdaryta dėl jų:
Ten vyskupas alkį prašalins svečių...

Po stogu sulindo senos daržinės
Visi ateiviai iš plačios aplinkės...
Ir kaip gi juos priėmė vyskup's Gattonas?
Jis padegė triobą, uždaries jon žmones.

Žiūrėdamas vyskupas kruvon degėsių,
Sau tarė: "nemaž už tai bus man padėkų;
Antsyk aš išgelbėjau šposu šiuo savo
Nuo godžių pelių mūsų alkaną šalį."

I rumus sugrįžęs po šito jis darbo
Linksmi balevojo ir vakarieniavo,
Miegojo ramiai sau, sapnų neregėjo...
Tiesa, jau daugiau jam miegoti nereikėjo.

Išryto jis eina į vieną palocių,
I tą, kur kabojo paveikslai jo bočių,
Ir žiuri, kad jojo puikusis paveikslas,
Lyg spirgis, pelių ligi rėmų sugrauztas.

Pastiro; iš baimės vos kvapą atgauna...
Ir štai da nepaprastą žinią jis gauna:
"Aplinkėje šioje baisybės pelių,
Aruoduose tavo neb'liko grūdų."

O štai ir baisesnį jis girdi naujieną:
"Vis už vakarykščią tau, vyskupe, dieną —
Puikius ir galingus šiuos tavo rumus
Jau apgula godžiosios pelės; kas bus?!"

Iš rumų lig Reino turėjo landynę.
Baimingai įžengęs į drėgną tamsynę,
Skubiai ligi kranto jis upės keliauja.
Mat, Reino kuore išsigelbės — protauja.

It milžinas kuoras iš Reino kyšojo;
Smailia įsiai uola atrodė istolo,
Iš putų riogsančia plika ir pikta;
Gi sienas jo plovė aplinkui banga.

I lengvą luotelį štai vyskupas sėda;
Prie kuoro prijęs, skubiai jin įbėga,
Duris užsidaręs, į viršų užlipo.
Ir baimėje vienas tenai jis paliko.

Atrodė, jog sienos iš plieno nulietos;
Languose stipriai buvo krotos įdėtos;
Rudos langinychios; iš akmenio stogas;
Duris geležines turėjo tas bokštas

Nabagas ir čia nebejaucia ramumo;
Užmerkęs akis ant grindų įsiai gula...
Bet štai nauja baimė: vaitonę jis girdi:
Keno-tai dvi akis prieš jį jį suspindi.

Jis žiuri: katė priešais tupi ir kniaukia.
Knaukimas tasai nusidėjęlį smaigia.
Nerimsta katė; nelinksmų ji akių:
Prijaucia jina atvykimą pelių.

Parpuolė ant kelių žiaurus piktadėjas,
Dievop emė šaukties, rankas susidėjęs.
Jis oratos rėkia... o pelės vis plaukia...
Arčiau ir arčiau, o kad priplaukė—šliaužia

Štai jau nebetoli nuo jo suvisai:
Kaip cypdamos grūdžias, jau girdi įsiai;
Girdėt jau kaip sienas jos drasko nagais,
Kaip akmenis graužia dandimis aštriais.

Štai urmu įpuola piktai gyvuliai;
Užnieka jiems drutosios durys, langai.
Lyg maras koks, pelės į vidų tik krinta...
Kaip, vyskupe, šitą matyt tau patinka?

Dantis jos į murą aštriai pagalando
Ir kunan giliai piktadėjui suleido;
I gabalus buvo įsiai sudraskytas...
Taip vyskup's Gattonas likos' nukankytas.

Vertė J. Sirutis

Kapitalizmo, dvasiškijos ir valdžios atstovai daro "tvarką", kada darbininkai pertraukę darbą išsina'švęsti Pirmą Gegužės.

TRIS ŽMONIJOS PRIEŠAI.

Yra trys žmonijos priešai.
Pirmasis jos priešas yra —
alkis, antrasis — nesupratimas,
trečiasis — baimė.

Alkis padarė žmogų paklusniu gyvūnui. Jo našta nepanešama. Ant jo kranta markus botago kirčiai. O jis kenčia. Kenčia ir lieja kruviną prakaitą.

Alkis varo ukininką ir darbininką, vyrą ir moterį, senus ir jaunus ant vergų rinkos ir priverčia šaukti:

Pirkite darbininką! Mės parduodame save čielybėje: kuną dvasių ir sąžinę.

Pirkite pigiai — mės dirbsime jums iki paskutinio savo atskiepimo, mės, raže savo kuną pridengę, bučiuosime jums kojas... Pirkite darbininką pigiai — pigiai!

Mės meldžiame už tai tik truputį duonos, kad nenu-mirti badu.

Ir pirkliujama žmonemis.

Ir tapdami tranų tarnais žusta žmoneliai.

Ir pirkliujama darbininkiška spēka ir dvasia...

Pilnos dirbtuvės, pilnos kasyklos, pilni linksmybių namai tos prekybos.

Ir dejavimai girdis visur...

Bet daug da pasiliko... nepirktais. Turtingi ir stiprūs paliko juos dėl atsargos, kad pasakyt savo vergams:

"Saugokitės: mės paimsim kitus į jūsų vietas," kad smarkiau turėt vadžias rankose, kad labiau buti jaučiamu darbininkams.

Alkis nežino pasigailėjimo.

Jis pagelbon šaukia marą, cholera ir piauna žmoniją.

O dejavimai šiurpulį sukelia... Žmonija dejuoja...

Antras jos priešas — nesupratimas.

Lebauja turčiai... Jų stalai pilni valgių, u-pėmis teka šampanai. Jie savo šunims duoda daugiau, negu darbininkui — vergui.

Jų drabužiai auksu žiba, linksmybė žėri jų akyse. Jų turčiai mums duoda daugiau, negu darbininkui — vergui.

Šimtai tukstančių vergų triušėsi visą gyvenimą, kad pristatyt tiems turčiuolių vaikams kuodailiausių žai-lų...

O šimtai tukstančių darbininkų vaikų slankioja apie dirbtuves basi, alkani...

Turčių žmonos nežino rūpesčių — viską padaro tarnai. Turčiams nereikia dirbti — darbininkas parsiduoda su savo žmona ir vaikais.

Reikia tik jį varyt ir mušti daugiausiai, kad atilsio nežinotų.

Ir žmonės visa tai mato ir mano: Taip ir turi būti — įsiai ponas ir valdonas, o aš jo pavaldinis ir — vergas.

O jis taip mano dėlto, kad nesupratęs.

Ateina pas jį kunigai ir sako jam: Mės žinom, kad jums priklauso dangaus karalystė ir kad paskutinieji bus pirmutiniai tenai. Ir užtai kad mės jums tai pasakom, jūs turite klausyt mūs ir dirbti mums.

Ir žmonės klausosi ir tiki. Ir vargsta jis ant pievų ir dirvu nuo deginančio saulės karščio, kvėpuoja biauuriu oru dirbtuvėse ir kasyklose, kaip žiurkė knisiasi žemėse,

kad užmokėt Dievo tarnui.

O daro jis tai dėlto, kad tamsus.

Ir ateina pas jį galiunai svieto ir sako jam: Mės saugojam tave nuo tavo priešų, kad tu laisvai galėtum dirbti. Ir tu mums tikėk, dirbk ir savo sunus turi mums atiduot karėi su priešais.

Ir tiki žmonės. Ašaromis žmogus apsilieja, kada mokesčius reikia mokėt ir vaikus savo siūsti ant tikros mirties.

O įsiai daro tai dėl to, kad nesupratęs.

Ir visi gyvena iš jo rankų triuso, visi jie sėdi ant jo sprando — fabrikantai ir dvarponiai, kunigai ir mo-kytieji — visi minta jo prakaitu.

Ir persekioja ir minko jį kojomis, ir juokiasi iš jo — prascioko.

Ir liaudis — tas didis ir nerangus kudikis — nesupranta, kad su visais tais valdonais, su visais perkančiais ir parduodančiais jo dvasią ir kuną reikia kovoti ant žutbut! kad reikia lygybės turtuose, lygybės visame gyvenime, kad laisvė reikalinga.

Ir dejuoja ir kenčia žmonija.

Trečiasis jos priešas yra — baimė.

Štai jie prie žėrinčio pečiaus, spiaudančio tukstantimis degančių kibirkščių; dirba kasyklose, kur kiekviena minuta užgriuvimu, gaisru ir troškinančiais gaisais baugina — nebijo žmonija.

Užmušinėt karėje, statyt

save į vėtrą kulipkų — nebaisai jai.

Bet po smugiais savo pono, dvarponio, fabrikanto, valdininko žmogus stebėtinai tyli sukaustytas baime...

Zemė iš jo atima ir ja pirkliujama kaip jo prankiu. Pono pilni aruodai duonos. Žmonės badauja ir... tyli.

Cieli kaimai ir miesteliai kenčia priespaudą vieno. Tukstančiai bijo saujalės, bijo sukilt prieš juos, atsimt iš jų žemę, išvaryt iš jos dykaduonius, sugrąžint iš-plėstą sau lobi.

Žmonija tyli baimės suspausta.

Dirbtuvėse moka žmogui grašį tie, kurie susidėjo milijonus iš jo triuso, prakaito, ir kraujo.

Dešimtys ir šimtai tukstančių darbininkų.

Tik keliatas tranų turčių. Ir jie ramiai lebauja.

O vis tai dėlto, kad liaudis baiminga.

Pilnos sakrovos drabužių turtingiems žmonėms. Darbininkais uždirbtus pinigus maino ant deimantų ir šilkų.

Žmonės visa tai mato, vienos vaikščioja pusuogiai, skuduriuose ir... tyli.

Jų sunus veda ant mirties už tai, kad tie pamylėjo žmoniją, aukaudami savo drasą ir spēką.

Ir minios žmonių aplinkui.

Ir ne sudreba ranka nė vieno, kad užpult ant priešų sykiu su darugais savo ir kauties už lygybę, brolybę, ir laisvę. Ir lebauja tironas.

Yra trys priešai žmonijos — alkis, nežinė ir baimė.

Rafael Worges.

Apie Mirtį

Mirties klausimas priguli prie svarbiausių žmogaus gyvenimo klausimų. Jos prasmę nuolat aiškina filozofai ir teologai; poetai daug puikių ir jausmingų eilių jai prirašo; daugybė žmonių, įsmeigę į ją akis, žiuri, dreba ir vaitoja, pamatę ją ateinant. Jau nekalbu apie gydytojus, iš kurių kartais net reikalaujama, kad jie mirtį nuo ligonio atstumtų.

Daugeliui žmonių mirtis yra svarbiausia ašimi, apie kurią jų gyvenimas sukasi. Ar verta yra gyventi ir kaip verta yra gyventi, jei vistiek anksčiau ar vėliau reiks mirti? Ir nemaža atsiranda žmonių, kurie atsako, kad nėra verta gyventi, ir patį savo gyvenimą pribagia. Kituose mąstymuose apie neišvengiamą mirties atėjimą padaro gliausius jų idėjoje perversmus. Pavyzdžiui gali būti L. Tolstojus ir kiti tokie. Galima sakyti, kad, begalvojant apie mirtį, žmonės išgalvoja ir "aną pasaulį," kurį gyvenimo instinktas kartu su mirties būtinumu ir palaiko. Nereikia nė kalbėti kaip svarbus yra "anas pasaulis" šiame gyvenime.

Tokiuo būdu, mirties klausimas priguli prie plačių pasaulio žmogaus klausimų, lygiai kaip ir klausimai apie žmogų, pasaulį etc. Dėlto ir jaunuomenei, kuri labiau už suaugusiuosius interesuojasi bendrosios pasaulio žmogaus išdirbimu, svarbu yra su juo susipažinti. Bet, norint išvengti bereikalingų klaidžiojimų ir nepamatuotų apie mirtį samprotavimų, reikia gerai pažinti biologinius jos apreiškimus. Tikrai tvirti, observacija ir eksperimentu nustatyti biologiniai faktai gali būti pamatu visokiems tolimesniams filozofiniams samprotavimams.

Šituo žvilgiu ir paliesiu kai-kuriuos biologinius mirties apreiškimus. Visų faktų nepaliečiu, bet tik kurios-ne-kurios interesingesnius.

II.

Viskas ant svieto mainosi, evoliuciuoja. Vieni organizmai gaišta, kiti jų vieton tojasi. Viskas, kas turi pradžią, turi turėti ir pabaigą. "Kaip žmogus neturi jokių atsiminimų apie savo buvimą iki gimiant, lygiai taip jau pas jį negal likti ir jokių atsiminimų po mirties apie jo dabartinį gyvenimą. Tas, kurs žiuri į žmogaus gimimą, kaip į tikrąją jo gyvenimo pradžią, priverstas yra žiūrėti į mirtį, kaip į galutinę jo pabaigą, kadangi abu apreiškimu lygios reikšmės. Taigi niekas negali skaičiuoti savęs nemirštamam, neskaitydamas savęs egimusių. (Schopenhauer).

Taip galima pasakyti apie atskirus individumus. Bet tuose individumuose yra ir nemiršamos potencijos medžiagos, kaip tai bus matyti iš šių kelių faktų-pavyzdžių.

Infuzorijos yra tai mažutėliai mikroskopiniai gyvūneliai, susideda iš vieno narvelio. Veisiasi jos tokioju būdu: paaugusi infuzorija ištysta ilgyn, pradeda per vidurį tėtėti, o paskui ir persitraukia į dvi lygi dali. Tokiuo būdu iš vienos infuzorijos pasidaro dvi. Tos paaugusios taip jau dalinasi pusiau ir taip toliau. Individualis infuzorijos gyvenimas gana trumpas. Jos nuolatos dalinasi, bet nemiršta. Galima išauginti 700 kartų (generacijų), bet mės nepamatyti nė vieno lavono.

Ilgaiui infuzorijos, taip besidalindamos, sumenkėja: išsina į visai mažas, nevirkias ir t.t. Tuokart jos susikimba po dvi (kopuliuojasi), apsimaino kai-kuriomis savo dalimis ir vėl tampa stambiomis, vikromis ir gali energiška dalintis. Tokiuo būdu čia mirties nematome: infuzorija lyg išsiskleidžia savo tolimesniose kartose (generacijose). Taigi čia gyvoji medžiaga potencijoje (jei neatsitinka pašalinių kliūčių) nemirštama.

Tarp gyvūnų, susidedančių iš daugelio narvelių, taip jau yra tokių, kurie veisiasi ir kuriuos galima vesti panašiai anoms infuzorijoms, t. y. dalinimu. Ir čia gyvoji medžiaga negaišta, bet visiškai pereina į naują esybę.

Kudrų vandenys auga gyvūnas, susideda iš daugelio narvelių, vardu hydra. Hydra šitaip veisiasi: gerai maitinantis jai pradeda šone augti pumpuras, kurs pama-

žu įgauna burnos skylę ir graibus ir netrukus atsiskiria nuo motinos kuno, kaip nauja hydra, ir neprigulmingai gyvena. Jei sukapti hydrą į mažus gabalėlius, tai iš kiekvieno gabalėlio išauga nauja hydra.

Hydra kad ir daugnarvis organizmas, bet sulyginamai dar gana prastas. Žengdami prie labiau sudėtų organizmų, mes matome, kad ten panašus dalinimas sunkiau įvykdoma. Taip, sliekas, supiaustytas į kelias dalis, pasilieka gyvas ir išauga į tiek sliekų, į kiek dalių buvo supiaustytas. Bet jeigu jam nupiauti galvą, tai galva jam nebeatgaus, o atauga jos vieton uodega. Tokiuo būdu pasidaro sliekas be galvos, o su dviem uodegom.

Juo gyvenimas yra augščiau organizuotas, juo jo kuno audiniai (tkani, Gewebe) labiau yra išsiferencijavę, juo mažiau begali kiekviena jo kuno dalis nauju organizmu tapti. Atpiauta jo kuno dalis arba organas gaišta, o likusis organizmas atsinaujina nupiautąją kuno dalį išnaudoj. Tas organų ir kuno audinių ataugimo procesas vadinasi regeneracija. Taip, išrovus nese nam vėžiui jo žnyplę, atauga nauja, o nupiovus akį išauga jos vieton jau nebe akis, bet usas. Lygiai atauga vorui ar tritonui nutraukta koja, žuviai išauga nuplėšti sparnai ir skėtaras, driežiui vuodega. Bet iš žnyplės, kojų, sparnų ar uodegų nauji organizmai jau nebeišauga.

Dar labiau komplikuotiems, tobulėsiams organizmams nebeatgaus jau nė organai, o tik kurie-nekurie kuno audiniai gali dar augti, daugintis ir padarytiasis žaizdas užkloti. Taip, žmogui kaulą išpiovus, o antkaulį palikus, iš paskutinioje ataugo naujas kaulas ir žaizdą pripildo. Nūgrendus viršutinįjį odos sluoksnį (epitelį) iš likusiųjų kraštuose narvelių atauga kiti panašūs narveliai — naujas epiteliaus sluoksnis. Taip-jau gali regeneruoti kraujo elementai, kraujo smegenys, limfos gilės ir t.t.

Dar augščiau organizuoti kuno audiniai dar mažesnę regeneracijos galę beturi. Jei mes sunaikinsime, pavyzdžiui, **mažąją** centralės nervų sistemos, kepenų, inkstų narvelio **dalį**, tai narvelis nepažaus, bet regeneruos; bet jei sunaikinsim visą narvelį, tai iš kitų narvelių naujų jau nebeatgaus. Likusieji sveiki narveliai pasiima žuvusiųjų darbą ant savęs, auga, didina, plečias (hypertrofuoja), daugiau dirba, bet nedaugina. Išpiovus vieną inkstą arba pusantrą, likusioji pusė, darbuodama už du inkstus, hipertrofuoja, atlieka abiejų inkstų darbą, bet inkstai jau nebeatgaus. Taip pat yra ir su kepenomis ir kitais tokiais kuno audiniais.

Nereikia vienok manyt, kad augštesniuose organizmuose visai nebėra nemirštamų elementų. Tokiais yra lytinių narvelių dalis. Kiekvienas organizmas prasideda iš narvelio, pasidariusio iš lytinio vyriško ir moteriško narvelių susiliejimo. Tas naujas narvelis dalinasi vis daugyn ir daugyn; narveliai išpradžių esti visi vienodi, bet neužilgo pradeda diferenciuotis į atskiras tam tikras rūšis, kurios eina, kaip medžiaga, įvairiomis kuno audinių rūšimis išaugti.

Nuo kitų narvelių rūšių greit pradeda skirtis viena, iš kurių paskiau išauga lytiniai narveliai, paslėpti lyties organuose. Organizmui paaugus, lytiniai narveliai pradeda eiti iš lyties organų laukan, nesuskaitoma daugybė jų žuva, bet kai kurie vistiek aptinka kartais kitos lyties narvelį ir duoda pradžią naujam organizmui, kurs iš savo pusės pagamina paskui kitą organizmą ir t.t. Tokiuo būdu, jei giminė, veislė neišsibaigia, neišmiršta galutinai, tol neišmiršta ir visi lytiniai narveliai. Vadinasi, potencijoje lytiniai narveliai yra nemirštami, panašiai kaip infuzorijos. Jie yra giminės, veislės savastis. Visi kiti kuno (somaticiniai) narveliai, išėmus lytinis, yra individualumo savastis, ir jie miršta kartu su juo.

Lytiniuose narveliuose esama gimimo plazmos (Weissmann), kurion sutraukta visos organizmo ypatybės. Gimimo plazmos žemesniuose organizmuose esama po visus organizmo narvelius, nes ten iš kiekvieno narvelio gali išaugti naujas organizmas. Augščiau organizuotuose gyvunuose gimimo plazmos bėsama vien tik lytiniuose narveliuose. Organizmuose turinčiuose organų regeneracijos galę, gimimo plazmos esama dar išdalies ir kituose kuno audinių narveliuose.

Gimimo plazma atiduodama iš organizmo į organizmą. Potencijoje ji yra nemirštama. Jos esama ne tik rūšies, bet ir individualių organizmo ypatybių buveine. Per ją tėvai apsiereiskia savo vaikuose ir gyvena juose, vaikai nepuočiuose. Kiek tėvai atspindi savo vaikuose, tiek jie yra nemiršdami.

III.

Organizmas miršta, jei iš jo atimama vienas ar keli iš svarbiausiųjų jo organų, be kurių jis gyventi negali. Pavyzdžiui, jei žarnos pasidaro nepraeinamos, sakykime, dėl vėžio augimo, žmogus nebegali valgyti ir turi jau vien iš bado mirti. Taip jau esti pagedus kepenoms, inkstams, širdžiai, kraujui, kai kuriems smagenims ir t.t. Bet reikia viena patėmyti. Daugelis žmonių skaito didžiulius galvos smagenis butinu gyvybei daiktus. Bet yra žinoma, kad šuo su išpiautais didžiaisiais smagenimis gali gana gerai gyventi; jis tik yra be jokios sąmonės ir nuovokos: pastatytas stovi, paguldytas guli, nemoka nė eiti, nė lakti, nė loti.

Vis viena, kodėl genda svarbūs gyvybei organai: ar tai nuo fizikinių prigimties jėgų veikimo, ar nuo cheminių, pav. nusi-nuodijimas, ar nuo kenksmingo mikrobu veikimo ir t.t. Čia ne svarbu taip jau, kas yra mirties kaltininkas: ar pats žmogus, kurs tyčia ir netyčia ar per nežinojimą sau galą daro, ar kiti žmonės, ar sąlygos, ar pagaliotis pats organizmas sensta.

Pati artimiausia mirties priežastis esti visuomet ar plaučių, ar širdies sustojimas. Kitos mirties priežastys susiveda prie tų dviejų ir tik per jas numarina organizmą. Taip nuo plaučių atstojimo miršta skęstas ar plaučių uždegimo sergąs žmogus, kadangi vanduo arba skreplės išvaro orą iš plaučių; pakaruoklis arba smaugomis sergąs žmogus, — nebeįeinama ir nebeišeinama oro iš plaučių. Nuo uždusimo miršta ir alkoholiu nusi-nuodijęs, nes alkoholis nuodija ir paiguosius smagenis, kur yra valdąs alsavimą centras. Apoplektikai taip-jau miršta nuo tos pačios priežasties, nes išsilies iš gyslų į smagenis kraujas spaudžia ir paralizuoja alsavimo centrą.

Nuo širdies atstojimo miršta žmonės, kurie serga širdies arba jos plėvės uždegimu, kurie nusi-nuodija tabaku, apsiėda musmiriais ir t.t. Labai dažnai atsitinka, kad atstoja pamažu arba ir staiga plaučiai ir širdis.

Kolei žmogus alsuoja, koiei jo širdis plaka, jis gyvuoja, nors kiti organai ir būtų jau atstoję. Žmogus skaitosi mirties tik tuomet, kuomet jis nebealsuoja ir jo širdis visai nebeplaka. Dėlto, rodos, nesunku pasakyti tikrasis mirties momentas. Taip, tiesa, dažniausia ir esti, ypač jei ligonis ilgai ir sunkiai sirgo. Bet esama ir tokių atsitikimų, kur mirtis pažinti arba tikrasis jos momentas pasakyti gana yra sunkus daiktas, kaip tai bus matyti toliau.

Žmonės, kurie bent kiek ilgiau ir sunkiau serga, taip-pat senai, paprastai nebeturį apetito, sulįsta, išdžiūva, nubąla, jų rankos, kojos ir visos kūnas ima šalti; jie pasidaro silpni, nebekelia iš lovos, nebejudą, mažą lėtai ir tyliai bešneka; jų sąmonė vysta, nebesupranta atkreiptų į juos klausimų, seniai tampa indiferentūs prie gyvenimo; kuno pajautimai taip pat eina silpnyn ir nyksta: pamažu ligonis pradeda nebejausti skausmo, prapuola užuodimas ir skonis, paskui gęsta akys, nors ligonis dar girdi; vėliausia išnyksta girdėjimas.

Merdėjimu mes vadiname tą valandą, kuomet centralės nervų sistemos funkcijos jau beveik visai apsiestojo, kuomet smagenų žievė jau mirė, bet plaučiai su širdimi dar nepasiduoda. Galų gale juodu silpnėja, alsavimas baigiasi, širdis paskutinį kartą tvakstelėja — ir ligonis miršta.

Miręs kunas paprastai atšala per 1-2 valandų. Oda išdžiūsta, nustoja savo elastiškumo, sutraukta į gvaldas nebeįsitempia, kaip gyvo žmogaus; lygiai nustoja savo elastiškumo ir akies obuolys, nebesipriešina spaudžiamas. Po 2-4 valandų ant nugaros ir kitų žemesniųjų kuno dalių atsiranda plėtmos, išpradžių rausvos, paskui tampa melsvai rusvomis (livores mortis). Plėtmos paeina nuo to, kad raudonųjų kraujo žirnių dažas-haemoglobinas ištirpsta au-

dinių sunkose ir nusi-nuodžia žemyn. Jie yra tikras mirties ženklas. Praėjus 2-6 valandoms po mirties ima stingti kunas: pradeda nuo palūpio; per 6-8 valandas sustingsta visas kunas iki kojų. Sustingimas tęsiasi apie 3-9 dienas, o paskui praeina. Jis paeina nuo raumenų susitraukimo, panašiai kaip gyvo žmogaus. Galop iš burnos ir nosies numirėliui pradeda eiti smirdančios materijos.

Ne visus tuos ženklus visuomet turime prieš akis. Paprastai numirėlis nebekrutą; bet miręs nuo choleros gali dar krutėti, pav. po karštą vartytis. Vietoj atšalimo temperatūra mirusiam tetanusu pakilsta per kelias valandas kartais ligi 45 laipsnių, taigi išeina, kad kuno audiniai dar gyvuoja organizmui mirus, nes išdirba šilumą. Priešingai, ir gyvam žmogui temperatūra gali kartais labai žemai nukristi, pav. skendę, o liui, letarge esančiam. Saulės nutrenktas žmogus visai nesustingsta. Širdies tvaksėjimas taip-jau gali paretėti: vietoj 72 kartų į minutę širdis gali bemuoti vieną kartą į dvi minutes, pavyzdžiui, pas žmones gulinius 40 dienų po sniegu; pas užšaldytą triušį širdis bemuša vieną kartą, ir silpnai, į 3-4 minutes.

Kartais organizmo funkcijos taip susimazina, kad jis išveizi kaip negyvas, nors ir nėra toks. Garsingi yra Indų fakirai (stebukladariai-apgavikai. Red.) Jie moka mažinti palengva visas savo kuno funkcijas ir pripratina tenkintis mažiausiomis oro ir kitų gyvybei palaikyti reikalingų elementų dozomis. Jie prieina prie to, kad kurį laiką visai nevalgo, nejudą, yra be sąmonės, alsavimo ir širdies tvaksėjimo nežymu. Yra gerai patikrintų atsitikimų, kuomet juos eksperimento dėliai užkasdavo kelioms ar keliolikai dienų žemėn, o paskui jie atkasti vėl atsigaudo. Vadinasi, per visą užkasimo laiką jiems užtekėjo to oro, kuris karste yra.

Beveik taip-jau yra ir su kai-kuriais gyvuliais, žiemą migančiais (miga), k. a. — meška, ežiū, šikšnosparniais ir k. Jie praleidžia kelis mėnesius letargo stoviję prie labai žemos temperatūros, nieko nevalgydami, prie labai sumažinto kuno medžiagos apsikeitimo, labai suretinto plakimo. Buva atsitikimų, kad ir žmogui ta pati miga užėina (letargas), ir atsitikdavo, kad tokiame stoviję juos palaidodavo. Baimė palaidoti gyvą žmogų kame-ne-kame (Vokietijoje) privedavo žmones prie to, kad laidodavo numirėlius su skambaliukais rankoje. Tai parodo, kaip sunku atskirti kartais numirėlis nuo gyvo žmogaus.

IV.

Bent kiek tobulesnio organizmo gyvavimas susideda iš atskirų jį sudarančių narvelių gyvavimo. Organizmas, t. y. bendras visų narvelių gyvavimas, gali sugriuti, bet atskirų narvelių gyvybė gali pasilikti dar ilgam laikui. Dėlto sako, kad mintis yra tai toks kuno medžiagos keitimosi apsiostojimas, kuomet atsimauno organų sąstata ir sugriūva ryšys tarp jų, kurs priduodavo organizmui sveikumo charakterių (Skoričenką).

Organizmui mirus, atskiros ligos neapsilpnintos jo dalys gyvuoja dar nemaža laiko. Kraujas gana greit nustoja savo sąryšio su organizmu. Bet išleistas tinkamu būdu iš kuno jis ne tuojau miršta. Pavyzdžiui, viena svarbiausiųjų jo dalių — baltieji žirniai gyvuoja dar 12-24 valandas ir po tiek laiko gali dar veikti.

Jau augščiau buvo minėta, kad mirusiam tetanusu žmogui temperatūra pasikelia per kelias valandas kartais ligi 45 laipsnių; ten pat buvo nurodyta, kad šitas šilumos po mirties gaminimas jau liudija, kad organizmui mirus atskiri jo audiniai dar gyvuoja. Tą patį rodo ir kitas minėtasis faktas, kad miręs cholera žmogus gali dar vartytis pos karštą. Yra jau ištirta, kad raumenų susitraukimo ir susijudinimo galė ne tuojaus išnyksta po mirties. Ant elektros skersai-dryži raumens ir nervai nebe-reaguoja tik 3-8 valandoms praslinkus po mirties, šaltakraujai gyvuliai dar vėliau.

Kad raumens gali dar veikti po organizmo mirties, tai parodo kad ir šis Brown-Sequard'o bandymas. Nupiovus šuniui galvą, leido jai gislomis kraują; tuokart veidas pradėdavo raukytis, ko nebuvo su kitomis nukirstomis galvomis. Taip bedarant vie-

no šunies galvai, kurs ilgai gyveno bandmykio vietoj, akis pasisukdavo ton pusėn, iš kurių jį šaukdavo priprastu vardu.

Širdis taip pat negreit miršta. Vieną kartą, žmogui galvą nukirtus ir krutinę prapiovus, širdis tvaksėjo dar 25 minutes, tuotarpu kaip centralė nervų sistema mirė po 4 minučių. Varlei mirus, jos širdis gali tvaksėti dar kelias dienas. Ne tik šaltakraujų, bet ir šiltakraujų organizmų širdis parodo didelį gaivumą. Triušio arba ir žmogaus širdis, išpiauta iš kuno ir kelias dienas pragulėjusi, visiškai sustingusi ir surugusi, ima vėl visiškai normaliai tvaksėti, jei per ją perleisti tam tikrą skystimą (Pinger-Lecke'o), ir tvaksi kelias dienas. Negana to, kraujo plazmoje mirkomas širdies gabalėlis, du mėnesiu praleidus po įmerkimo, emė tvaksėti ir tvaksėjo dar 2 mėnesiu (Karrelis).

Karrelis darė šitokį bandymą. Perišęs ir perplovęs svarbiausias gislas ir nervus, jis išėmė iš katės kuno visus pilvo ir krutinės vidurius kartu su jų gislomis, nardydamas įvairių vidurių sąryšio tarp savęs ir padėjo tą "vidurių organizmą" į dėžę su Riggerio skystimu. Prileido iš kitos katės tam "organizmui" kraujo, darė jam dirbtiną alsavimą per įstatytą į gerkle duode. Antrą duode įstatę į stemplę, kurią įtaisė į tam tikrą skylutę dėžėje; kitą žarnos galą taipjau išvedė laukan ir padirbo užpakalio vartus. Visą indą su viduriais laikė prie kuno šilumos (38°). Tasai bandymas buvo pakartotas su visa gyvulių eile. Daugumoje bandymų viduriai gyveno 10-13 valandų; paskui širdis nustodavo bopla-kus, ir "organizmas" mirdavo. Per visą tą laiką širdis mušdavo kaip reikiant, kraujas bėgdavo visai normaliai, žarnos peristaltikai susitraukdavo ir nusilengvindavo per dirbtinus užpakalinius vartus; šlapinamoji puslė pamažu prisipildydavo šlapumais. Viename atsitikime, kame prieš gyvuliui mirsiant jo skilvis buvo mėsos pridėtas, normalis valgio malimas tęsėsi ir gyvuliui mirus kelias valandas; įtrėkštosios į vidurius aminorugštis normaliu būdu įsisiurb-davo ir pereidavo kraujan, kurs išnešdavo jas po kuno organus.

Atskiri audiniai gali po organizmo mirties ne tik gyvuoti, bet dar ir augti, kaip tai parodo naujausieji Karrelio bandymai. Vištos širdies ir gyslų gabalėliai gyvuoja ir auga vištos kraujo plazmoje jau viršiau 11 mėnesių; išauga vis naujos ir naujos narvelių kolonijos, ir tos naujai išaugusios narvelių kolonijos pasirodo dar gaivesnės, dar energingiau auga, nekaip ką-tik iš paukščio paimtieji gabalėliai.

Bent kiek sunkiau su žmogaus kuno audiniais. Bet ir tai žmogaus širdies gabalėlis auginta viršiau 2-jų savaitių. Piktųjų apaugų gabalėliai augta 46 dienas.

Visa tai turi nemaža vertės ir praktikoje. Jei kuno dalis gali dar gyvuoti ir net augti nuo kuno atskirtos, tai kas kliudo tam pačiam žmogui kuno audinius iš tos vietos, kame jų daug yra, persodinti ten, kame jų trūksta?! arba vieno žuvusio žmogaus dalimis kitą dar pagelbamą žmogų sulopyti?!

Toje linkmėje yra jau gydytojų šiek-tiek daroma. Taip, odos vietos, kame jos daug trūksta, ar tai ant veido, ar ant akies, ar kame kitur, uždengiama odos lopukais iš kitų kuno vietų, kame jų trūkumas netaip atjaunčiama. Taip pat galima persodinti nervai, sausgyslės ir kaulai su antkauliais iš vienos vietos į kitą ir nuo vieno žmogaus kitam. Kai kurie organai galima persodinti iš vienos vietos į kitą be jokios jų veikimo į organizmą permainos; pavyzdžiui, gerklio gilę (gl. thyreoidea) galima išpiauti iš kaklo ir persodinti į pilvą, kame ji tęs savo veikimą toliau. Persodinama vieno žmogaus nosies, pirštų galai kitam žmogui. Pri-gija ir mirusio žmogaus oda jaunuoms žaizdoms.

Daug dar panašių persodinimų (transplantacijų) chirurgų daroma, bet negalima sau nė įsivaizdinti, kaip plačiai tai bus praktikuojama ateityje, kuomet išras geresnių ir lengvesnių būdų daugiau organų persodinti ir žmogaus dalis laikyti ir auginti neapribuotą laiką, kolei jų kam nors prireiks, ir kiek tai atneš žmonių sveikatai ir gyvybei naudos.

(Tąsa ar... pusl.)

Gegužinė giesmė.

(Gaida kaip "Saulė teka, nusi-leidžia.")

Jau, jau šviesi saulė teka,
Tirpsta šaltieji ledai,
Skriaudžiamieji žmonės šneka

Jau, jau švint' pavasarėlis
Nyksta žiemos debesiai,
Ruošias arti artojielis

Jau, jau minios pavergtųjų,
Po skurdžios šaltos žiemos,
Renkas, spiečias į daug burių

Jau, jau ore plevėsuoja
Ženklas alkanų minios!
Burių burių po juo stoja

Jau, jau skamba garsiai aidas
Skriaudžiamų žmonių giesmės
Ir kartojas tankiai gandas

Jau, jau saulė aiškiai šviečia,
Glėbia viską spinduliai;
Net beturčio urvan spiečias

Jau, jau miel's pavasarėlis,
Viskas kvepia gyvumu,
O beturtis rankpelnėlis

Virst' iš silpno galiunu!...

B. Sidiškis.

Darbininkų šventė.

Visasvietinės darbininkų šventės idėja yra praktinė, šventė; tai dieną milijonai širdžių prisipildo vienodais jausmais ir dega troškimais teisybės ir broliškos meilės; tą dieną skamba reikalavimai pagerinimo darbininko buvio; tą dieną pakla visos mūsų žemės kamuolio darbininkų didelis protestas priešais tiraniją, skriaudas ir visas neišskaitomas ne-teisybes, kurias kenčia proletarijatas nuo kapitalizmo — tai svarbiausia kiekvienam darbininkui šventė! Ta šventė yra Pirmoji Gegužės. Ji buvo užtvirtinta tarptautiškam darbininkų kongre-sui Paryžiuje 1889 metais ir kaip vėjas išnešėjo po visą pasaulį žinią, jog Pirmoji Gegužės, tai yra proletarijato šventė, šventė darbininkų klesos.

Argi privalo, ištikro, darbininkai amžinai būti prisilegtais retėžiais? Nejaugi tik įsiai vienas neturi teisės pasiskirti tinkamą dieną savo šventei? Kitos luomos turi savo šventes, ir mes, darbininkai, norim turėti savo šventę. Ji budina tamsias minias; ji veda darbininkus prie supratimo savo galybės, naikina juos, kad visi žmonės yra lygūs ir turi lygias teises gyventi.

Darbininkai reikalauja trumpesnių valandų darbo, pripažinimo unių, panaikimo kariumenės ir t.t.

Tiems reikalavimams ir yra skiriama tam tikra diena — Pirmoji Gegužės.

Organizuoti darbininkai turi didelę galybę ir gali pri-verst kapitalistus išpildyti tuos reikalavimus.

Dėlto šiandien saukiama: Darbininkai ir darbininkės viso pasaulio, vienykitės, organizuokitės! Tik tai organizacija gali jus paliausuoti.

Despotiškose šalyse darbininkų šventė yra draudžiama, o tečiaus darbininkai ją apvaikščioja, nežiurint, kad ir gyvastį kartais reikia pakaukauti, nežiurint, kad į kalėjimus juos sodina, o vis dėlto su karštomis širdimis laukia tos dienos.

J. J. Nienius.

Dumai daro daug bledies.

Paprastam žmogui nė galvon neateina, kiek dideli pramonijos miestai, kur su-naudojama daug anglies, kėnčia nuo dumų. Mellono institutas Pittsburgo dabar daro moksliskus tyrinėjimus, kad tikrai apskaitlia-vus, kiek tas miestas kėnčia nuo dumų ir kad kokių nors būdu tą piktą sumažinus.

Didelę tyrinėtojų didžiūma, kaip Amerikoje, taip ir Europoje pripažino, kad dumai ir suodžiai yra labai kenksmingi alsavimo organams, gadina akis, sumažina žmogaus gyvumą ir trumpina amžių.

Apsisaugojimui nuo dumų ir suodžių žmonės pa-prastai laiko užsidarę lan-gus, tokiuo būdu į kambarį neįeina saulės spinduliai ir šviežias oras, kas taip rei-kalinga bakterijų išnaikini-mui; kvėpuoja nešvari o-ru, nuo k žmogaus organi-zmas nusilpsta, galva pra-deda svaigti, veidas išblyš-ka ir žmogus pasidaro ligo-niu.

Anglijoj buvo valdžios pa-skirta komisija, kuri atsi-dėjus tyrinėjo, kokią įtek-mę dumai turi į žmonių sveikatą. Toji komisija pri-pažino, kad darbininkai, ku-rie gyvena duminėse vieto-se, visuomet yra daugiau palinkę prie svaiginamųjų gerimų. Kvėpuojamas su damais ir suodžiais oras gimdo troškulį ir norą prie svaigalų, kas veda prie gir-tuoklystės, o ši jau neša ži-nomas pasekmes: ištivirkimą, demoralizaciją ir pik-tadarystę.

Beto, dumai prisideda ir prie daiktų pabrangimo, nes kur oras pilnas dumų ir anglinės rūgšties, ten daug atsieina švarumo užlaikymas. Didelės krautuvės nuolatos priverstos valyti dulkes iš lauko ir vidaus, nuolat reikia plauti langus ir šveisti iškabas — žalvarį. Viskas juosta, viskas rudi-ja. Namai reikia tankiai pertepioti, dekoracijos už-naujinti. Ir abeškai užlai-kymas nekurių išdirbinių, kaip va audeklai, skrybėlės, popieriniai daiktai, dumi-niuose miestuose apsieina kur-kas brangiau, negu te-na-i, kur oras švarus. Ir tai neišsivajota teorija, bet skai-tlinėmis išparodyta, kad to-kiose vietose užlaikymas ofisų, knygynų, krautuvų, ligonbučių ir mokyklų su-da daug pinigų.

Apskaičiuota, kad Cle-vlando miestui dumai kasmet padaro blėdies ant \$6,000,000; Cincinnati — \$8,000,000, o Chicago \$50,000,000 kas metai. Suvienuytų Valstijų geografinės žinybos narys Herbert W. Wilson tvirtina, kad dėl netikuso anglies suvartojimo ši ša-lis kas metai turi nemažiau, kaip \$500,000,000 nuostolių, jeigu paskaityti sugadintus tavorus, surūdijusius meta-lus, subiauruotas triobas, su-estą žmonių sveikatą, džiūs-tančius medžius ir visą dar-bą, surištą su valymu.

O reikia atsiminti, kad darbininkai daučiausia du-mų sugeria. Jie visuomet gyvena arti fabriko. Dirba jie fabrikoje ir per visą die-ną kvėpuoja nuodais; parei-na namo ir vėl kvėpuoja tais pačiais nuodais.

Todėl vasaros metu dar-bininkams reikia būtinai rengti išvažiavimus-ekskur-sijas į girias, kad nors sykį savaitę išvėdinti savo plau-čius tyrame ore.

Eks-klerikas.

Žingsnis prie šviesos.

(Tąsą nuo 11 puslapio.)

dien avj ir stovi žarnos rėtije. Aš tas kny-gas į kitą rėtį, žarnas ant knygų ir atsise-dus darinėju, kaip nekalta. Atėjo, išvertė, išgriozdė visas palėpes, išbadė stogus ir iš-ėjo kaip muilą suėdė. Laimė to mūsų Kazio, kad girion buvo išvažiavęs, o taip būtų a-reštavę, kad ir nieko nerado.

Kaiminka. — Na, pasakyk kumute, apie ką tose knygoje rašo?

Jasiulienė. — Vai, širdele, kaip gražiai ten apie viską surašyta: apie mūsų vargus, apie tėvynę, kaip caras su savo gaujomis plėšikų žmones engia; mums Kazys kasva-karas paskaito, užtai jų ir nekenčia caro bernai.

Kaiminka (galva linguodama). — Tai Dieve, kaip girdėt, jie gana žmonėms gero velija, o ką daro jiems maskoliai... Mano mergaitė matė, kaip per miestą varė tą, kur tuos pamokslus sakė, knygutes dalino — ak, tu Dieve mieliausias, net plaukai ant galvos šiaušias! Sako, suspardytas, sumuštas, su-krūvintas, rankos surakintos. Jau nė su arkliavagiais taip bauriai neapsieina.

Jasiulienė (atsidususi). — Nevienas da ir galvelę paguldys dėl savo brolių laimės...

Kaiminka. — Ir Dievas žino kas čia bus, ir ką? Jau turbūt bus pabaiga svieto, kaip kunigėlis sakė. Ir aš nežinau, kas čia kaltas. Kunigai kas šventadienis keikia ci-cilistus ir jų raštus, o mano mergaitė skai-to, ir tavo sunus tau paskaito, o ar gali ka-blogo ant jų pasakyt? Rodos, kad taip bu-tų, kaip jie nori, tai būtų rojus ant žemės, o vienok kaip nuėjau į spaviedinį, tai katik-katik išrišimą gavau. Jau sakiau, sudegin-siu visas tas popieras ir kol gyva busiu, dau-giau į rankas neimsiu. Gali prapuldyt du-šią ant amžių.

Jasiulienė. — Kunigai nežino apie juos nieko; jeigu žinotų, tai ir jie nieko nesaky-tų. (Už scesnos grdisi kalba, abidvi klaus-sos.)

Kaiminka. — O kas čia dabar?...

Jasiulienė. — Bene grįžta tik atgal!...

(Abidvi nustebintos žiuri į kairią pusę. Istolo girdisi moteriškas vaijojimas. Vyriskais balsais sušunka: "Idi, idi, svolak!" Jodvi slepiasi. Ant scenos ateina du žemsgarių ir Brazukas, jį žemsgarių varo. Įeina raudo-dama Brazienė, puola prie žemsgarių.)

Brazienė. — Už ką mano sunelį... mano balandėlį!... (Griebia žemsgario ranką bu-čiuot.) Ponuli, geriausias, paleiskit, nevary-kite!...

Žemsgaris (smarkiai ranką ištraukęs). — Ubiraisia, baba! a to daugiau nematysi savo sunelį, męs jį pakarsim. (Varo.)

Brazienė (rankas laužo). — Suneli ma-no, duonpelnėli mano!... (verkdamas) Visas mano širdies džiaugsmas!... Kas dabar ma-ne vargdiene sušelps, kas suramins... (Puo-lasi prie sunaus, apsikabina ir rėkia.) Su-neli mano mieliausias, aš mirsiu iš gailesčio tavęs netekus!...

Sunus (bučiuoja motiną). — Neverk, mamytė, mane rytoj paleis.

(Tuo tarpu vienas žemsgaris griebia motiną ir plė-šia nuo sunaus: "Nedėsi, boba!" Kitas griebia sunų už apykaklės ir traukia toliaus; paskutinis taip smarkiai stu-mia motiną, kad ši griuva aukšteninka.)

Uždanga.

SCENAIV.

Manologas.

(Kalba žuvusio už laisvę mylimoji. Mergina bal-tuos rubuos su gedulio ženklais, ant galvos žalias vaini-kas, ant abiejų rankų turi po vainiką laidotuviems su il-gais plačiais kaspinais; kaspiniai balti, su juodais apikraš-čiais. Ant jų matyti parašas: "Amžina garbė draugui, žuvusiam už brolių liuosybę." Mergina liudnai dainuoja:)

Kovojo jįs pražuvote, mieli draugai,
Už laisvę, lygybę, brolybę;
Iš meilės žmonių, draugai-karžygiai,
Aukavote savo liuosybę.

Kankino jus priešai ilgai kaliniuos,
Korikai kaltais pripažino;
Išvarė jus dirbtų urvuose tamsiuos,
Retėžiais rankas surakino.

O caras puotauja sau rume puikiam
Ir liepia vis žmones žudyti;
Nežino, kad ponams-plėšikams ir jam
Prisieis už skriaudas atsakyti.

Prieš savo skriaudėjus sukils vargdie-
Jų sostą ranka vers galinga... [niai,

Sudiev gi, draugai, neprazūs jįs darbai,
Aprinkot sau kelią teisingą.

(Ji stovi prieš publiką nuliudus, paskui kalba šir-dį suspaudus.)

Tironai, siurbėlės, išplėšėt man sielą... Pakirtot žiedą, kuris žydėjo ant mano gy-venimo tako. Pakirtot, nuskynėt, dar ne-pražydėjusį; išplėšėt man perlą brangiau-sį!... Tik jo šventa meilė vedė mane prie lai-mės, prie tikslo augščiausio; tik prie jo šir-dies pasilsį jautė mano dvasia; tik jis meilė-je mane suprato. Jis buvo visas mano gy-venimas, nes jį mylėjau. Jis nekankino ma-no širdį gašliais mirkčiojimais, neprikalbė-jo tukstančius veidmainingų meilių žode-lių, kas gyvenime nuolatos matosi tarpe pa-prastų jaunikačių. Jis mylėjo mane šven-tai, nekalta meile; kalbėjo jis man apie aug-štus daiktus, apie laimingą ateitį, apie tau-tų atgimimą, apie dorą meilę, apie mokslo šviesą. Jis man įkvėpė dvasią socializmo, užtaigė jį mylėjau. Jis savo tyra meile man kelią kvietkais klojo. (Sušunka.) Tironai! despotai! jįs užmušėt mano jaunikačių, su-ardėt mano gyvenimą, kardu perverdami jo širdį, pervėrėt drauge ir mano — sužeidėt amžinai... Aptemdint mano gyvenimą... kaip dabar man gyventi, kas našlaitė li-ekasi? Netekau idealo brangiausio... be jo man pasaulis tuščias, klaidus, svieto turtai ir grožybės neriša manęs prie gyvenimo... ir kaip eisiu šiuo keliu? Jaunikačio pasodintos rožės, lėlijos, jau jo paties krauju su-taškytos — pakirstos, į purvą smintintos... (Sunkiai atsitusus — graudžiai.) Aš Naš-laitė! Kvietkėlis mano brangiausias mirė — mirė dėl idėjos, dėl varguolių brolių laimės, krito nuo kardo aštraus... Jau nebėra jo, pervėrė jam širdį... nusvyro jo galvelė ant narsios kitkart krutinės... širdis nustojo plakus, kraujas atšalo — jis mirė!... Jis da-bar ilsisi juodoj žemelėj, neatjaucia mano širdies skausmo, kokį padarė jo mirtis... Už-gesio mano laimės siulelė... Parako dumuos matau tik lavonus.

Dabar apsiutė mane pagiežos liudnu-mo debesys. Matau, kaip nuliudę, ginkluo-ti kareiviai varo savo brolių, niekam nekaltą žmogų po kartuvėm. Matau, kaip miršta narsūs jaunikačiai nuo kulipkų... Dabar pasiekė mašo širdį mūsų brolių liudnas liki-mas, kurie kamuojasi ištremti ten toli-toli, Sibire, katorgoj. Matau kalinius — jaučiu neišpasakytas jų dvasios ir kuno kančias... Jie kovojo už liuosybę, nešė mokslo šviesą į tamsią minią, jie troško išgelbėt savo bro-lius, troško gyvent tarp savųjų ir dirbt dėl žmonių idėjos. Šiandien jie atskirti nuo saulės šviesos, nuo medžių šlamėjimo, nuo pievų žalių, nuo gėlių darželiuos. Išplėšė juos despotai iš mūsų tarpo, šiandien jiems niekas daugiau nebeliko, tik tamsus dvo-kenčių oru urvas.

Ir kas gi matydamas tai galėtų neat-jaut jį kančių, jų sielos vargo?... Sun-kus-sunkus jų padėjimas... Ir gėlė be sau-lės spindulio gelsta, vysta, nepažydeję žie-deliai lenkia savo galveles žemyn; tamsybė, troškumas jų spėkas naikina ir palengva—marina. (Nutilsta, stovi lyg apmirus, jos mintis vėl skrenda prie kapo mylimojo.) Našlaitė... (sukasi į šoną. Sušunka.) Tiro-nai! atiduokit mano jaunikačių!... (Į publi-ką.) Veltui šauksmas... Jis mirė... Nebere-gėsiu daugiau jo veido. (Tyliau.) Širdis alpsta... (Pauza; ji atsituska į šalį.) Žmo-nių parazitai, turčiai, ponai, jįs juokiates, galvas kratot, kaip jums skamba našlaičių dejavimai?!

Žinau, pažįstu jūsų dorą, tikėjotės, kad ir aš liksiu jūsų auka... Apsirikot, pasivė-linot, kruvini ponai! Jau mano akis ap-švietė mokslo saulelė; matau jūsų gudry-bes — jūsų žvėriškumą. Drebėkit tironai, nes saulės neužgesinsit! Ji atšildys žemę, o nekaltas kraujas iššauks jums pagiežą!...

(Trumpa pauza. Ji atsituska į publiką.) Ne aš viena nelaiminga, visur jau liejasi ne-kaltas kraujas... Visur dusauja našlaitės, vi-sur tik dejuoja varguolių minios... (Tyliau.) Siurbėlės, apjakėliai, jiems patinka maudy-tis po našlaičių ašaras... Kruvinos jų ran-kos, kruvini jų rumai, ir žemės rubas jau krauju permirko.

Jiems gražu, kad iš jų rankos miršta tukstančiai žmoniu...

Jie negirdi našlaičių dejavimo, jie nu-stojo žmogaus jausmo. (Trumpa pauza; drasiu.) Ne! ne, despotai! Aš neliksiu in-sų auka. Aš eisiu — eisiu per plauti pasaulį, li, nešiu našlaičiams mokslo šviesą, kelsiu

Kynų siena — tikras stebuklas.

Iš "septynių pasaulio ste-buklų," kokiais senovės žmo-nės skaitydavo Egipto pira-midas, kabančius Babilono sodus, Halikarnaso mauzo-liejų, Dianos šventinamį Efe-zuse, Rodo koliosą, Zeuso stovylą ir Aleksandrijos Fa-rosą, iki šiai dienai užsiliko tiktai vienas, butent Egipto piramidės. Bet tie gudrūs vyrai, ką skaitė pasaulio ste-buklus, matomai, nežinojo, kad tuomet jau buvo baigia-ma didžioji Kynų siena, nes jos nepriskaitė, o ji — tik-ras stebuklas.

Apie Kynų sieną turbūt ne vienas mūsų skaitytojas jau girdėjo, bet gal ne visi žino, kas tai per siena. Tai-gi čia nors trumpai paduosi-mė keliatą faktų apie tų mi-lžinišką žmonių darbą.

Toji siena buvo pradėta statyt apie 300 metų prieš Kristaus gimimą, taigi dau-giau jau kaip 2,000 metų at-gal, ir vis da tebestovi, tik vietomis apirus ir smiltimis apnešta. Ji eina vingiais per kalnus ir tyrus, nuo Gel-tonosios jūros iki Baltosios upės. Pastatius ją Suvienu-lose Valstijose, ji siektų nuo

jas iš letargo miego, parodysiu joms, kad ne dievas davė tą kruviną valdoną carą, ku-ris žudo jų tėvus, brolius ir mylimuosius. Parodysiu, kad turėčiau, valdonai ir nekal-tieji kunigėliai priėmę prostituciją, kurio-je žusta vargdiene mergaitės pačiame žy-dėjime. Parodysiu, kad meilingieji kle-bonai, į kuriuos mūsų sesės taip akiai tiki, nėra žmonių doros ganytojais, bet melagiai, išdavikai, doriški nupuolėliai; jie pavais drebia į tuos, kurie neša žmonijai šviesą, bet tyli, kuomet miestuose, šalia Kristaus bažnyčios, žydi valdžios prilaukoma prosti-tucija; jie, rodos, to nė nemato.

(Tyliau.) Jie išdavė ir mano mieliau-sį į budelių rankas. Jie pardavė mūsų tė-vynę Lietuvą kruvinai rusų valdžiai. Kada tamsios varguolių minios tik po jų įtekme tesvyravo, jiems reikėjo tik žodį pratart, o nebutų pražuvę tėvynės sunys.

Eisiu, balsu šauksiu, apsinėsiu varg-dienėms savo sesutėms, kad jau gana glu-dėt po tamsybės sparnu. Žemė jau per-mirko mūsų brolių, mūsų jaunikačių krau-ju... Gana kentėt, laikas sukilt. Gana ti-kėt į prietarus, į nebuvelį pragarą; laikas patirti, iš kur kyla vargas ir kasdieninės duonos nedateklus darbininkų tarpe. Kas yra priežastimi girtuoklystės, kas yra prie-žastimi nepabaigtinų karių, iš kur jos kyla ir kam jos reikalingos? Kas priverčia varg-dienes mergaites rudyt ištivirkimo namuose — laikas viską patirti. Kalbėsiu, žadinsiu prie susipratimo, kviesiu stoti į socialistų eiles ir su jais išvien kovoti už liuosybę, ko-voti už visą svietinę santaiką — už geres-nę ateitį. (Pauza. Ji stovi nuliudusi. Pra-dedant kalbėt rankas su vainikais iškelia augštyti.) Eisiu—eisiu, kur ilsisi mano mieliausias; nunešiu jam garbės vainiką iš kraujuotų žolynų... Lai supras žmonės, kad jo kraujas pralietas dėl idėjos. Už tyrą, ne-kaltą meilę baltą lėliją ant kapo pasodinsiu, lai žydės per amžius!...

Perspausdinti uždrausta.

Apie Mirtį.

(Tąsą nuo 13 puslapio)

V.

Jau iš tų neskaitytų paminėtųjų fak-tų-pavyzdžių galima išvesti, kad mirtis nėra tai koks staigus atsitikimas, vienu akymirksniu mainą visą organizmą, bet gana ilgas procesas. Organizmas mirdamas per-eina daug visokių stadijų, kurių kiekviena paskesnioji organiškai išeina iš pirmesnios ir lydinčių ją aplinkybių. Kiekviena stadija yra tvirtai surišta su pirmesniaja ir paskesniaja.

Kaip pamažu organizmas atsiranda, taip pamažu, padaręs savo gyvenimo darbą, jis ir nyksta. Kaip negalima nurodyti mo-mento, kuomet organizmas gema, taip pat nepasakysim ir momento, kuomet organiz-mas miršta. Mirtis, galima sakyti, praside-

New Yorko miesto iki Kan-sas valstijai, apie 1,500 my-lių atstumo.

Augščio Kynų siena turi 20-30 pėdų, o jos bokštai — 50 pėdų ir daugiau. Storio siena turi apačioje per 30 pėdų, o viršuje — tarp 15 ir 25 pėdų pločio. Iš abiejų pu-sių yra granitas, o į vidurį pripilta žemių. Sienos vir-šumi vietomis gali važiuoti greta 3 vežimai. Ji vingiuo-jasi palei rubežių tarp Ky-nų ir Mongolijos lyg koks milžiniškas žaltys, kurio galva maudosi Geltonosios jūros vilnyse, o vuodega įles-ta į Baltąją upę, apie 1,500 mylių atstu. New Yorko dangų remiančios triobos ir Panamos kanalas yra įdo-mūs tik inžinierystės tobulumu, bet sulyg didumo, jie prieš Kynų sieną tik kudi-kiai.

Da šiandien toj sienoje yra nemažiau, kaip 25,000 bokš-tų, kurie statant buvo skiri-riami kareiviams. Iš pra-džios gi tokių bokštų buvo apie 40,000.

"Bet kas tokią sieną pas-tatė ir dėl ko?" paklaus skaitytojas.

da nuo-pat senatvės; kuomet organizmas pradeda senti, tuomet jis pradeda ir mirti.

Mirtis prasideda ne vienu laiku visuose organuose; vienoje kuno dalyse apsiereiskia ankščiau, kitose vėliau; ji ateina iš įvairių kraštų. Jos paveikslas priguli nuo ken-kiančiojo agento charakterias, jo intensy-vumo organų, į kuriuos jis tiesiai veikia, taip pat nuo apimtojo organizmo, jo spēkų ir kitų aplinkybių. Kiekvienas mirties žen-klas, net ir "paskutinis širdies tvakstelėjimas," yra ne absolutus, bet relatyvus. Jis yra charakteringas tik tam tikromis aplin-kybėmis, prie tam tikro kenkiančiojo agen-to ir organizmo.

Ne visuomet mirtis eina vienuodu grei-tumu, vienuodu intensyvumu. Juo organiz-mas labiau sėsta, juo mirties procesas eina greityn. Mirties greitumas taip pat priguli nuo kenkiančiojo agento, organizmo ir ap-linkybių. Paprastai procesas eina paleng-vu, kolei neužkliudo bent vieno svarbiausių-jų gyvybei organų; tuomet jis jau ilgai ne-besitesia.

Nereikia painioti mirties su organizmo funkcijų sumažėjimu. Jų visų veikimas, kaip pradžioje ir gale, taip ir gyvenimo vi-duriuje, gali susieiti prie begalo žemo laips-nio. Nežiūrint į tą, toks ir toli nuėjęs or-ganizmas gali sugrįžti į savo pirmąjį svei-kąjį stovį.

Kenkiančiojo agento svarbumas apsi-reiskia ir bendrajai organizmo mirčiai užė-jus. Audinių sąryšiui tarp savęs organiz-me pradėjus pamažu griuti, greičiau mirš-ta, jei dar nėra mirė, tie audiniai, kurie yra proceso apimti; sveikieji audiniai laikosi ir dar gali augti ilgai po kitų audinių ir bend-rosios organizmo mirties.

Nelygus yra įvairių audinių jautrumas prie kiankiančiojo agento. Labiau diferen-cijuoti narveliai yra trapesni, jautresni prie paliečiančių juos atmainų. Jie sunkiau be-siveisia ir besiregeneruoja. Priešingai, ga-na ventistas, nediferencijuotas sulyginamai konstrukcijos narvelis turi savijs daugiau gyvybės energijos ir lengviaus pergalį įvai-rius nepatogumus, lengviaus vienas užsilai-ko ir auga.

Tas pats atsikartoja ir gyvųjų organiz-mų laiptuose. Žemiausieji organizmai, ka-me darbo pasidalinimo tarp įvairių kuno audinių visai nėra, kame vienas narvelis vi-sas funkcijas pildo, — tokie organizmai y-ra labai gaivūs, net visai nemirštami. Ki-tuose organizmuose, kame darbo pasidali-nimas tarp audinių įvykęs, kame paskuti-nieji diferencijuoti, ten ir narvelių gaivu-mas mažesnis. Augščiausiuose organizmuose nemirštami tik lytiniai narveliai, speci-aliai veislei užlaikyti išsiskyrę.

Turint omenyje, kiek daug pozityvių žinių davė ramus ir objektyvus mirties ty-rinėjimas, aišku, kad jis turi daugiau ver-tės, nekaip visokios nebutos apie mirtį pa-sakos, bergždi bauginimai ir skruvulinių jos aprašymai.

"Aušr." J. Ž.

Dvasiškas tėvelis, žiūrėdamas į dailės krautuvės langą: "Tfu, biauzybė! Jei valdžia būtų katalikiška, tai tokį langą lieptų lentomis užkalti, o savininkui galvą nuskustų ir klištorium uždarytų... Juk tai baisiai nemorališka... Tfu!"

Tas pats tėvelis, žiūrėdamas per tvoros skylę į besimaudančias merginas: "Aaa, koks gražus kunelis, kokia figura... Palaukčiau, pakol išeis iš vandens, tik baisu, kad tie cicilikai nepamatytų manęs prie šitos skylės..."

Kodėl krikščionys garbina kryžių.

"Paikas klausimas," pasakys skaitytojas. "Kasgi to nežino, kad ant kryžiaus Kristus buvo nukankintas?"

Bet vargiai dėl to jis liko šventu. Kaip žinoma, kryžių garbino žmonės daug anksčiau, negu menamas Kristus buvo ant jo nukankintas. Senovės tyrinėjimais parodė, kad kryžius buvo žinomas jau 5,000 metų atgal, o gal da ir seniau, bet iš taip tolimos praeities nėra užsilikusių jokių dokumentų apie jį.

Pas persus, netitus ir kitas senovės tautas randama ant užsilikusių iš tų laikų paminklų visokio pavidalo kryžių. Net senovės egiptėnai papuošdavo savo vyriausius kunigus kryžiais laike didelių švenčių. Todėl tame simbole (ženkle) turi būti kokia nors universalė reikšmė, nes kitaip jis nebūtų taip plačiai vartojamas.

Senovės romėnai (jie tuomet buvo stabmeldžiai) irgi garbindavo kryžius. Jų kūrėjos, kurios pridabodavo ugnį, nešiodavo kryžius ant kaklo.

Taigi greičiausia dėlto ir krikščionys priėmė ir garbina kryžių, kad jį garbino stabmeldžiai, iš kurių tikėjimų susidarė krikščionybė.

Nekurie rašytojai ir senovės tyrinėtojai mano, kad senovės kryžius buvo garbinamas dėlto, kad kryžiaus pavidalą turėjo įrankis, kurio triniu žmonės pasidarydavo, sau ugnį.

Kiti vėl mano, kad kryžius reiškia žemę padalytą į keturias dalis. Babiloniečiai taip ir sakydavo, kad "kryžius yra keturi žemės galai," ką taipgi randame ir biblijoje. Mat nekurie biblijos laikų žmonės, kaip matyt, jau žinojo, kad žemė yra apskrita, nes Isaias kalbėjo apie "žemės skritulį" ir apie "žemės galus." Tas aiškiai pasako, kad senovės semitams žemė buvo apskrita ir turėjo "keturis galus," taip kaip mes šiandien ją dalijam ant kompasų į 4 dalis: šiaurę, pietus, rytus ir vakarus.

Jeigu užbriežti žemės skritulį ir suvienyti šiaurės su pietais, o vakarus su rytais tiesiomis linijomis, tai iš tų dviejų linijų ir pasidarys kryžius. Taigi čia ir bus "keturi žemės galai," o toks kryžius reiškia jau visą mūsų žemę. Gali but, kad tokią prasmę jis senovės ir turėjo.

Babiloniečiai savo politiškumui (daugdievybės) nuėjo toliaus. Jie paskyrė po vieną savo dievų kiekvienam "žemės galui" valdyti ir saugoti. Ir taip, šiaurų saugojo dievas Nergal, pie-

tų — Nihib, rytų — Mar-duk, vakarų — Nabu.

Nekurie babiloniečių užrašai liudija, kad kryžius pas juos reikšdavo taipgi ir keturias mėnulio atmainas (fazas). Mistiškąja to simbolo reikšme buvo persiėmus visas babiloniečių gyvenimas ir literatūra, kokią jie tuomet turėjo (daugiausia rašyta ant molinių plytelių), nes jie tikėjo, kad mėnulio ir žvaigždžių įtekme į kasdieninį jų gyvenimą buvo nuolat jaučiama.

Studijuodami senovės užrašus ant įvairių plytelių, puodų ir stovylių, tyrinėtojai visur randa kryžių-kryželių kuojvairiausio pavidalo. Randama net ir romėnų kryžių, su prailginta apatine dalimi.

Taigi nėra mažiausios abejonės, kad kryžiaus reikšmė yra arti surišta su žeme ir dangumi (mėnulio 4 fazos). Prie to da nereikia užmiršti, kad senovės hebrajiečiai ir dievo vardą rašydavo keturiais ženklais: na dievą YHVH, priėmė kryžių kaipo simbolio rašte balsių (e, o, a) visai nebuvo. Dabar manoma, kad hebrajiečiai (senovės žydai), tikėdami į vieną dievą YHVH, priėmė priėmė kryžių kaipo simbolio žemės ir dangaus, kuris padraug reikšė ir vieną dievą, nes turėjo keturis galus, o dievas buvo rašomas taipgi keturiais ženklais.

Krikščionys gi, kurie Mozės ir kitų žydų pasakas priėmė savo tikėjimui už pamatą, turėjo priimti ir kryžių.

MONGOLŲ TAUTA NYKSTA.

Septyni šimtai metų atgal mongolai arba totoriai buvo galinga tauta. Jie buvo užkariavę beveik visą Aziją ir dalį Europos. 1227 metais jų užkariautos žemės traukėsi nuo Kynų jūros iki Dniepro upės. Rusijos kunigaikščiai apie 200 metų buvo po totorių jungu ir nuolat turėjo mokėti jų chanams (kunigaikščiams) duoklę. Dabar gi ta galingoji kitasyk mongolų tauta baigia nykti. Amerikietis W. W. Rockhill, buvęs Suvienytų Valstijų ambasadorius Kynuose, kuris tyrinėjo Mongolijos kraštą, tvirtina, kad šiandien iš viso mongolų yra tik 700,000. Taigi per pus mažiau, kaip lietuvii. Dabar mongolai esą labai apsilėdę, sutinę ir baigia mirti badu. Prie to iš vienos pusės juos spaudžia kyniečiai, iš kitos gi — rusai.

Socialistams nereikėtų kisti į ti jimiškus ginčus.

Anuosyk aš rašiau, kaip puikiai viena socialistų kuopa Kansas valstijoje laikėsi prieš nuolatinis užpuolėnėjimus, kuriuos darė vietos katalikų kunigas Pompeney. Ant visų to dvasiškojo tėvelio užsipulėnėjimų socialistai nė žiūrėti nežiūrėjo. Jie ėjo tarp žmonių, platino savo literatūrą, rengė prakalbas, aiškino angliakasiams, kad jiems reikia geresnių namų, geresnių mokyklų, geresnių drapanų, daugiau pasilinksmimų ir smagumo. Paskėmė buvo tokia, kad republikonų balsai sumažėjo nuo 830 iki 419, demokratų nupulė nuo 379 iki 315, o socialistų pakilo nuo 216 iki 1,603.

Šiuo kartu aš jums pasakysiu, kas atsitiko su Toledo socialistų kuopa, kuri turėjo 1,000 narių, kada socialistai užmiršo tenai klestų kovą, o įsikis į ginčus tarp dviejų kapitalistų sparnų — tarp katalikų ir protestonų. Toledo — tai miestelio vardas. Išdirbystė ir gyventojų skaičiumi Toledo bus lygus su Schenectady, N. Y., tik paskutinis netaip didelių plotų užima savimi. Toledo miestelėje yra daugiau 1,000 įvairių dirbtuvių, kuriose dirba tukstančiai žmonių. Per metus tie žmonės padaro už milijonus dolerių automobilių ir kitokių pertekliaus daiktų. Buvo tai puiki dirva socialistų propagandai.

Po kelių metų kantraus darbavimosi ir paskleidimo milijonų egzempliorių socialistiškos literatūros, susitvėrė iš 1,000 narių socialistų kuopa. 1911 metais socialistai turėjo jau 5,197 balsus, kuomet kitos partijos nupulė. Pavyzdžiui:

	Soc.	Rep.	Dem.	Nepr.
1909 m.	741	10,582	491	15,642
1911 m.	5,197	8,531	2,902	11,590

Po to dalykai virto kitaip. Kapitalistai įtraukė politiką tikėjimą, su tikslu suskaldyti socialistų spekas. Prieš katalikų kandidatą pastatyta protestonas, abudu republikonai. Kitokių kandidatų nebuvo. Katalikų neva priešai išleido tukstančius dolerių literatūrą. Prieš katalikus buvo vedama smarki kampanija. Į tuos tikėjimiškus ginčus įsikis ir socialistai. Rinkimai parodė, kad pasekmės buvo sekančios:

Katalikų priešas	16,814
Katalikų kandidatas	9,479
Socialistų kandidatas	2,431

Kodėl čia socialistų balsai taip nupulė? Juk sulyg pirmesnio kilimo dabar tu-

rėjo but socialistų balsų jau 8,000. Kitokio išaiškinimo nėra, kaip tik tas, kad jų balsus suėdė įsikisimas į tikėjimiškus ginčus.

Tiesa, katalikų kandidatas buvo sumuštas, bet ar darbininkai per tai ką nors laimėjo? Nieko, absoliutiškai nieko. Majoru tapo išrinktas republikonas protestonas, kuris taip pat pašauks miliciją darbininkams šaudyti, jei tie sustreikuos, kaip ir katalikas tai padarytų.

Fred D. Warren.

Peiliu apkapojo pietų kainą.

Coloradoj buvo šitoks atsitikimas. Į juodveidžio restorantą užėjo tulas valkata, užsisakė pusę žąsies, šuntų kopustų, pajaus, žalių svogunų, aiskrymo ir kitokių gardumynų. Visą sušveitęs išsiėmė didelį peilį, atsilenkė ir priėjęs prie juodveidžio peiliu sukinėdamas klausia:

— Ką tu manai apie aną restorantą, ką skersai gatvės?

— O, hi-ha-hi, niekai.

JUSŲ NEDELDIENIO KEPSNIAI

geriausia daryti ant

New Perfection Oil Cook-stove

Jo pastovus, vienuodas karštis sulauko mėsoje turtingą, natūrališką kvapą. Jūs galite visuomet turėti tinkamą karštį.

"New Perfection" pečius į minutą gali būti gatavas virimui. Nė kurstymo, nė pelenų, nė suodžių.

Daromi visokio didžio — NNo. 1, 2, 3, 4 ir 5. No. 5 turi naują virimajį pečių be ugnies. Paprašyk parodyt kiekvienoj geležies krautuvėj ir department store.

STANDARD OIL CO.

of New York

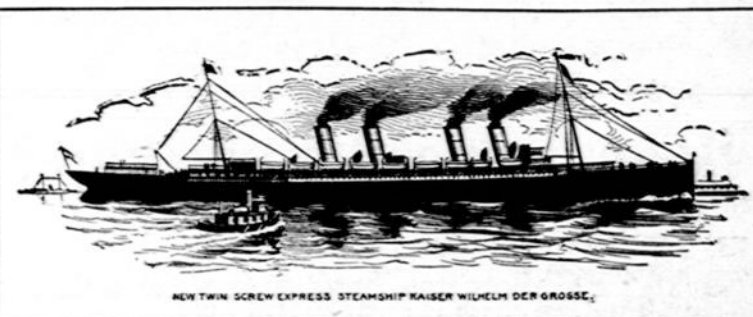
New York Albany

Buffalo Boston

Keleivio Agentura

Bankinė Kontora po priežiūra Mass. valstijos.

TEISINGIAUSIAI PATARNAUJA KIEKVIENAM REIKALĖ ir SUTEIKIA VISAME GERIAUSIUS NURODYMUS.

Laivakortes. Parduodam ant visų geriausių linijų į visas dalis pasaulio. Mūsų prekės yra "standard" kompanijų prekės. Į Rusiją važiuojant, aprūpinam konsuliais pasportais ir kitais reikalingais dokumentais.

PIGIAUSIOS LAIVAKORTIŲ KAINOS:

Atvažiuot: \$32.10 visas kelias.

Vaziuot Lietuvon: \$26.85 visas kelias.

Pinigu siuntimas. Čia paduodam mūsų žemiausią kursą. Tos prekės yra su prisiuntimo lėšomis. Pinigai nueina į 12 — 14 dienų į vietą, o bėgyje vieno mėnesio jau gaunam pranešimą nuo priėmėjo ir pasiunčiam siuntėjui.

Pinigų kaina su persiuntimu.

Už 5 rub.	\$2.80	Už 50 rub.	26.15	Už 100 rub.	52.15	Už 450 rub.	234.20
10	5.40	55	28.75	125	65.15	500	260.00
15	8.00	60	31.35	150	78.15	600	312.10
20	10.60	65	33.95	175	91.20	700	364.00
25	13.20	70	36.60	200	104.15	800	416.00
30	15.80	75	39.20	250	130.15	900	468.00
35	18.40	80	41.75	300	156.15	1000	519.00
40	21.00	85	44.35	350	182.15	1500	778.50
45	23.60	90	46.95	400	208.20	2000	1038.00

Dokumentai. Padarom visokius dokumentus, Amerikoniskus ir Rusiiskus, Dovietnastis, Kupčyje Kriepisti, Otzyv Naslednikov ir t. t., yra mūsų specialiskumu. Mūsų ofise dirba Notaras, Taikos Teisėjas ir žmogus išdavęs valdžios egzamenus. Visi dokumentai yra padaromi pagal tiesas ir užtvirtinami Konsulatuose, Ambasadose arba ministerijose, pagal reikalą.

Namus perkant. Jei nori pirkti ar parduoti namus, mes peržiurim popieras "Registry of Deeds", išduodam abstraktus ir padarom reikalingus dokumentus. Jei reik, mes parupinam hypotheką (Mortgagius), įsiurinam ir atliekam visus reikalus kuonoteisingiausiai.

Nelaimej. Sužeidus dirbtuvėse ar kur kitur, mes duodam teisingą rodą kaip atgauti atlyginimą už nuostolius.

Ukesiškas popieras. Norinti likti Amerikos pilieciais, mes noriai patarnausim ir nurodom kaip ir kur gauti reikalingas popieras nuvaldzios.

Visuose reikaluose, kur reikalingi yra nurodymai ar patarimai, kreipkitės pas mus, o bus suteikta sąžiningai ir atsakančiai.

"KELEIVIO" AGENTURA
28 Broadway, So. Boston, Mass.

Karės šmėkla Meksikoj.

Delko ir prieš ką kilo kare?

(Fe-ale-tonas.)

Nuplaukė i Meksikos uostą Amerikos karšikas laivas, kad savo kanuolėmis pagazdinti Huertą.

Huerta ruko cigaretą ir nesibijo.

— Nusiimk kepurę, tu razbaininke! — sušuko amerikiečiai.

— Pirma nusiimkit jus patys — atsakė Huerta ir vėl ramiai ruko cigaretą.

— Pasveikink musų žvaizdėtą vėliavą, tu indijone! — pareikalavo amerikiečiai, grasindami Huertai savo kanuolėmis.

Huerta parodė liežuvį.

— Džyzus Kraist! — sušuko amerikiečiai. — Žiūrėkit, tas razbaininkas, tas indijonų indijonas parodė musų vėliavai liežuvį, jis nesibijo musų kanuolių!

Ir prasidėjo triukšmas.

Geltonlapiai ėmė šaukti:

— Ižeidimas musų vėliavos!

— Ižeidimas musų patriotiškų jausmų!

— Ižeidimas musų garbės!

— Musų gįslose verda patriotiškas kraujas!

— Musų Wilsonas turi duoti tam banditui i snukį!

— Taip, taip, butinai jam i snukį!

Bet ponas Wilsonas per didelis džentelmonas, kad eit su tokia meksikiečių muštis.

Jis da ir neįveiktų jo. O įsi-vaizdinkit sau, koks tai būtų amerikiečių garbės įžeidimas, jei Huerta sudaužytų Wilsonui akinius!

Taigi p. Wilsonas, kaip išmintingas vyras, parokavo, kad pačiam muštis su Huerta negalima. Jis apskelbė jam karę.

Ir karė prasidėjo.

Kanuolės griauja ir žmonės miršta.

Kraujas liejasi.

Žmonės miršta.

Huerta sėdi Mexico Cityje savo palociuje ir gerda-

mas su lemenu arbatą ruko sau cigaretą.

Kanuolės griauja ir žmonės miršta.

Amerikiečių spauda aiškina:

— Mės vedam šitą karę ne prieš Meksikos žmones ir ne prieš Meksiką, bet prieš razbaininką Huertą, kuris ižeidė musų vėliavą.

I Meksikos pakraščius siunčiama 20 kariškų laivų.

Senatas skiria karės reikalams \$500,000.

Visose Suvienytose Valstijose mobilizuojama kariuomenė.

Ir vis tai prieš vieną Huertą.

Prieš vieną žmogų reikia panaudoti beveik visos šalies kariškas spēkas: tukstančius kariuomenę, 20 kariškų laivų ir šimtus kanuolių. O jis vis sėdi ir rodo liežuvį. Nesibijo ir gana.

Koks galingas turi but tas meksikietis.

Ot, jei mės, lietuviai, tokį turėtume!... Zbyzsko tuomet mums nepasirodyk.

Iš pirmos dienos Vera Cruz mieste užmušta ir sužeista nemažiau, kaip 150 meksikiečių. Miestas subombarduota.

Bet karė eina ne prieš Meksikos žmones. Jie nekalti.

Tik Huerta nenuoroma. Jis parodė amerikiečių vėliavai liežuvį. Karė eina vien tik prieš jį.

O Huerta sėdi savo sostapilėj ir ramiai sau ruko cigaretą.

Bet Amerikos laikraščiai vis aiškina, kad šita karė eina vien tik prieš Huertą.

Vadinasi, vienam žmogui Amerika apskelbė karę.

prieš vieną žmogų siunčiamas visas laivynas.

O kas butu, jei Amerikai reikėtų apskelbti karę prieš visą Meksiką?...

Iksas.

Kaip aš tapau agentu.

Atėjo kartą i mano ofisą knygų agentas ir užsispyrė, kad pirkčiau nuo jo naujai išleist knygą "Kankintiniai už tikėjimą." Man ta knyga buvo nereikalinga, antra, jos kaina buvo du doleriai, todėl jam stačiai atsakiau, kad jos nepirksiu. Mano atsakymo jis nepaisydamas, gyrė ir prisipyręs siulė savo knygą. Netekęs kantrybės padaviau jam du dolerių ir pasiėmiau knygą. Pamišlinau, gal mano moteris ją skaitys. O čia, kaip ir tyčia, netoli kalėdos. Na, bus pačiulei Kalėdų dovana. Ant galo net ir džiaugtis pradėjau. Kokia ji bus linksma! Kaip ji mane bučiuos apsikabinus! Ir traukiau sau namo su knyga, lyg su didžiausia brangenybe. Pareinu, mano žmona sako:

"Jonai, pabučiuok mane."

"Už ką? Tu vėlyk pabučiuok mane, nes aš tau ką nupirkau ant Kalėdų."

"Argi Jonuti? Aš tau irgi labai gerą daiktą nupirkau."

Apsikabinę abu pasibučiavom ir mano patį nuėjus i kitą kambarį atnešė man dovana.

"Žiūrėk, Jonuti, ką aš tau nupirkau. Buvo atėjęs agentas ir aš nupirkau tau šitą knygą dovanų. Tik pamislyk, "Kankintiniai už tikėjimą," ir tai tik du doleriai. Na, ar ne negera tavo žmona?"

Mane kaip perkunas trenkė.

"Perki visokius šlamštus, pinigų mėtai," surikau, pats neįsąmonėdamas ką sakau.

"Jonuti, kaip tu man širdi užduodi, aš tau norėjau i-tikti, o tu..." ir pradėjo verkti.

Aš nenorėdamas jai parodyti, kad ir aš tą pačią knygą jai nupirkau, pakišau ją po lova ir pats, susinervavęs iš nepasisekimo ir keikdamas agentą atsivulčiau, liendamas žmonai pašaukt, kaip vakariene bus gatava. Atsi-

guliau todėl, jog bijojau, kad žmona neprašytų parodyti, ką jai nupirkau. Maniau sau, knygą kam paaukausi, o rytoj jai ką kitą nupirksiu. Kažin kas pasikambino varpelį. Žmonai atidarius duris, įėjo Virbickas. Girdi, "atnesiau parodyt Jonui, kokią knygą tik ką dabar nusipirkau nuo agento." Aš tai išgirdęs iššokau iš lovos ir klausiu:

"Kurgi tas agentas?"

"Tik ką nuėjo ant stoties," tarė Virbickas.

"Vykiš jį Virbickėli, ir pasakyk, jog aš noriu jį neatbutinai matyti."

Manau sau, atsiimsiu iš biauzybės pinigų, o jam sugrąžinsiu knygą. Už 15 minučių sugrįžta Virbickas.

"Ar nepavijai?"

"Bet kurgi nepavysiu, pavijau."

"Tai kurgi jis?"

"Jis pats negalėjo ateiti, nes bijojo pavėluoti traukini, todėl aš jums knygą nupirkau, o jūs du dolerių man atiduosit," tarė jis, paduodamas man jau trečią "Kankintiniai už Tikėjimą."

"Argi nevistiek, ar tu butum nupirkęs, ar aš, vis du doleriai, bile pavijau, nors, brolyti, sušilęs bėgau. Gera knyga."

"Kvaily! O kad jį perkunas tą agentą. Kurgi aš tas knygas dėsiu? Šeši doleriai kaip i balą!"

Kada mano žmona dažinojo teisybę, jį neišpasakytai juokėsi, ant galo sumislino tokį "skymą:"

"Jonai, tu nusipirk kito knygų ir eik agentauti vakarais, tasvk ir šitas parduosi ir atsiimsi šešis dolerius."

"Gerai tu sakai," tariau ir nuo tos dienos likau pats knygų agentu. Agentas.

Išdavė motiną.

Jauna ir daili našlė sėdėjo su 5 metų savo mergaite šalia orązaus jauno vyro.

— Kaip tamstos navardė?

— užklausė mergaitė vyro.

— Jonas Gėlė.

— O kiek tamstai metų?

— Dvidešimts aštuoni.

Tuomet mergaitė kreipėsi i motiną:

— Mama, ką tu sakei daugiau jo paklaust?

Keturiuos merginos.

Ant laivo "Maine," plaukiant iš Bremeno i New Yorką, buvo keturios lietuvaitės: viena nuo Panevėžio, kita nuo Šiaulių, trečia nuo Raseinių, ketvirta nuo Telšiu.

Vieną gražią dieną jos susėdusios pradėjo viena kitai pasakot, su koku tikslu važiuoja Amerikon.

Panevėžietė sako: — Aš keliauju i Ameriką dėlto, kad ištekėti.

Šiaulietė: — O aš važiuoju, kad gavus apsižanyti.

Raseinietė: — O aš apsi-vesti.

Telšietė: — Aš gi važiuoju Amerikon, kad gauti sau vyrą.

Stovėjęs netoli lietuvis, girdėdamas merginų kalbą, prisitartino prie jų ir tarė.

— Visų jūsų nuomonės yra geros, bet paskutinioji daugiau teisybės pasakė.

K. Armonas.

Užuodė Meksiką.

Važiuojant traukiniu vienas pasazierius užklauso kito šalia savęs sėdinčio:

— Atleisk tamsta, kad budamas nepažįstamas užkalbinu. Ar tik ne iš Meksikos tamsta važiuoji?

— O kaip tamsta gali žinoti, kad aš iš Meksikos? — atsakė užlaustasis.

— Kad tamsta baisiai smirdi parako dumais.

P. Grabauskas.

Guđrus vaikas.

Mažas vaikas, pamatęs ateinantį turčiū, nusiėmė kepurę ir sako:

— Ponuli, nors nikeli...

— Nors nikeli? O tu latre, geriau mokinkis, prašvk sau proto, o ne pinigų. — Su-

barė jį ponas.

— Aš prašau to, ko daugiau ponas turi.

Ko tikėjimas reikalauja.

Kalėdojant sykį kunigui davatkos nurodė vaikiną, kuris niekad išpažinties nedavė. Kunigas pasišaukė jį ir sako:

— Kazy, aš girdėjau, kad tu visai atstojes nuo tikėjimo ir jau 7 metai išpažinties nebuvai. Bene "Keleivj!"

— Bet prabaščiau, kam man ta išpažintis, kad aš nieko blogo nedarau, nieko negriesiju... — aiškinosi va-

kinas.

Kunigas pradėjo karščiuoties:

— Kaip tai nieko nedarai? Turi ką-nors blogo padaryti!... Ar nežinai, kad musų tikėjimas to reikalauja?...

Nežinojo, kad mirė Jezus.

Anuos laikuos, kuomet Lietuvoje tik pradėjo skiepyti krikščionybę su pagalba kardo, viena sena moteris, susitikus savo kumetę, tarė:

— Ot, aš šiandien taip pailsus po vakarykščiai kelionės, kad ką-tik pavelku koj-
jas!

— O kur buvai?

— Ant šermenų; numirė Jonas Jezus.

— Tai nelaimė! Nežinojau, bučiau ir aš nuėjus. O sako, kad geras buvo ponas. Mat, gyvenį žmogus pagiriję, lyg pustelninkas, tai ne nežinai, kas miršta, kas ge-

ma.

Lašakė.

Kaimietis ir kunigas.

Du kaimiečių jojo ant vieno arklio ir sutiko kunigą važiuojant ant poros arklių. Kunigas ir sako: "Žiūrėk, du bestijos joja ant vieno gvvulio."

Sodietis atkerta: "Tu didesnis bestija, nes tave vos paveža du gvvuliai."

John Kalvelis.

Nuskriaustosios skundas.

(Pavedu O. G. arba O. Š.)

Kada aš buvau mažytė, Mane saugojo mamytė; Nežinojau kas vargelis, Linksmai žaidžiau it paukštelis!

Kaip išaugau i mergelę, Palikau tuoj motinėle; Ir išėjau vandrovoti, Sviete laimės sau įieškoti!

Sutikau kelij bernelį, Mečiau gražų jam žvilgsnelį; Ir nuskynusi kvietkelę, Jam daviau aš i rankelę.

O jis liudnas nusimines, Kažin kuo susikankines, Bet priėmęs tą kvietkelį Pabučiavo man veidelį.

Man prasijuokė laimužė, Miela, šviesi it saulužė! I ją tvirtai aš tikėjau, Naują buvį tuoj pradėjau.

Bet apvylė mane laimė, Plėšyt širdį ėmė baimė! Da, da viltį vis turėjau, Abejojau, netikėjau...

Bet jau saulė visai leidžias, Sieloj jautrus skausmai beldžias! Jau, jau naktis pradėd' temti, Tuoj man vienai reiks gyventi...

Minčių audros galvoj užė, Diegliai skaudus dieg' širdužė! Liudnams varžo man krutinę, Plėšia viltį paskutinę!

Jau manęs jis nebučiuoja, Kažin-ką sau viens svaioja...

Ne, manęs jis jau nemylė, Kaž-ko liudi, kaž-ko tyli!...

Nyksta man dienos švieselė, Temsta, artinas naktelė; Nors mėnulis, kad da šviestų, Mane nuskriaustą paguostų!!!

O, gyvenims — vien nelaimė! Ateitis jau ruošia baimę! O, surėdym's neteisingas, Lai prasmenga, nelaimingas!...

Kam gimdei mane, mamyte, Kol nelaukei valandytė, Pakol svietas liks teisingu, Laisvu, tobulu, laimingu?...

B. Šidickis.